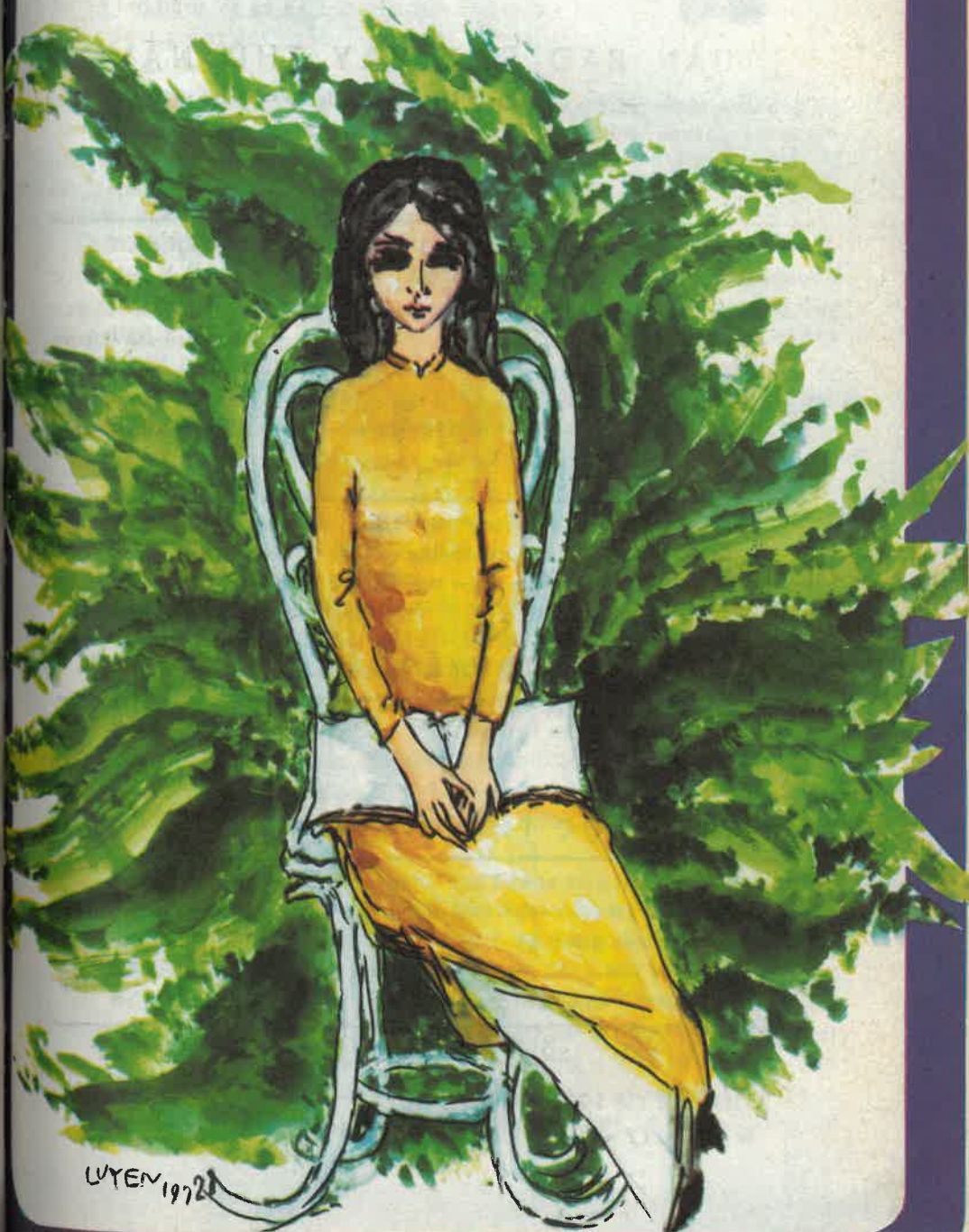

Wason
AP 215
T924+

tuổi ngọc

tuần báo của yêu thương

LUYEN 1972

CHỦ NHIỆM : VŨ MỘNG LONG
 CHỦ BÚT : ĐINH TIẾN LUYỆN
 THƯ KÝ : PHẠM ĐÌNH THỐNG
 QUẢN LÝ : ĐẶNG XUÂN CÔN

TUẦN BÁO RA NGÀY THỨ NĂM

Tòa soạn, trị sự : 38 Phạm Ngũ Lão Saigon — Đ.T. : 23 595

VĂN

vũ hạnh, mùa xuân trên đỉnh non cao
 giọt nước mắt trên dương cầm
 cô học trò thú vị
 màu mắt xanh
 đã thất lạc nhau
 đừng chần qua đó
 cũng gọi là một chuyến đi (kỳ 2)

DUYÊN ANH
 VŨ HẠNH
 LÊ MIỀN TƯỜNG
 THÙY NHI
 NGỌC MINH
 SỢI TÓC DÀI
 VŨ MỘNG LONG

THƠ

lê phiên vượn — hoàng thý châu — phan văn nghĩa
 văn công mỹ — thương hoàng — vt 72 — nguyên hiền
 đồ thị hồng liên — hạ lý — nguyên nữ đạm tiên — nguyên
 ngoan — nguyên thủy

TRUYỆN DÀI

thư tình trên cát
 tình mộng
 vương cổ hện

DUYÊN ANH
 HOÀNG HẢI THỦY
 ĐINH TIẾN LUYỆN

MỤC THƯỜNG XUYÊN

ngọc thân ái
 chap phở
 biết một biết mười
 bệnh mới lớn
 tuổi ngọc và bạn ngọc

NGỌC
 KIẾN VÀNG
 NGUYỄN THẾ
 NGUYỄN TUẤN ANH
 DUYÊN ANH

BIÊN LAI SỐ 579/BTT/NBT NGÀY 24-4-1971

TUẦN LỄ TỪ 10-8-72 | số 63 | BỘ MỠI | giá 60đ.
 ĐẾN 17-8-1972

tuần báo TUỔI NGỌC cầu xin Tổng thống một ân huệ

(Trân trọng kính nhờ ông Tổng trưởng Thông tin và ông Phụ tá đạo đạt giùm nguyện vọng của chúng tôi lên Tổng Thống. Xin cảm ơn quý vị)

Kính thưa Tổng thống

Thưa quý vị trong Hội Đồng Nội Các

Tôi là Duyên Anh, tác giả ngót năm mươi tác phẩm văn chương đã xuất bản và hầu hết đều là những tác phẩm ca ngợi quê hương tuổi thơ và tình người. Hai tác phẩm gần đây nhất là *Ngựa chông trong sân trường* và *Bỏ sữa gặm cỏ cháy*. Cuốn trên đóng góp cho sự giáo dục tuổi trẻ ở học đường. Cuốn dưới đóng góp cho sự đào tạo một thế hệ tuổi thơ tươi sáng và biết bảo vệ đất nước khi đất nước lâm nguy. Tôi, sở dĩ, phải mạo muội viết thư này kính gửi Tổng thống và quý vị vì hiện thời tôi đang làm chủ nhiệm một tuần báo thiếu niên mang tên *Tuổi Ngọc* và tuần báo của tôi có thể bị coi như tự ý đình bản vào cuối tháng tám bởi tôi không lo nổi 10 triệu đồng ký quỹ theo tinh thần Sắc luật số 007/TT/SLU sửa đổi Luật số 019/69 do Tổng thống ký và ban hành ngày 4-8-1972. Tôi tự biết tôi không phải là một lý thuyết gia chính trị, một chiến lược gia quân sự nên không dám ồn ào làm phiền toái Tổng thống và quý vị bằng những bản điều trần, những đòi hỏi xin yết kiến hay những thư ngỏ phản kháng mang nặng tính chất đề cao cá nhân mình. Bức thư ngỏ này rất khiêm tốn như một cầu xin ân huệ rất khiêm tốn của tôi. Cầu xin và ước mong được ngó ngang, dù bằng sự từ chối. Tôi sẽ sung sướng vô cùng nếu Tổng thống từ chối. Điều đó chứng minh rằng Tổng thống luôn luôn ưu ái những người viết văn.

Vậy, trước hết, tôi xin phép Tổng Thống và quý vị được nói về báo *Tuổi Ngọc* của tôi. Đó là một tuần báo ngoan, hiền, sạch sẽ. Xuất bản từ tháng 5-1971, đến bây giờ, tháng 8-1972, đã qua bao cố gắng, kiên nhẫn dùng hết thiện chí vượt gian khổ để ra nổi 63 số báo không chủ trương số đề, số đuôi, không đầu độc tuổi trẻ bằng văn chương dâm ô đồi trụy, không sách động tuổi trẻ xuống đường hò hét đập phá, không đưa tuổi trẻ vào tội ác, không khích lệ tuổi trẻ buông trôi xã hội, không phản chiến, phản kháng vô duyên cớ. Tuần báo *Tuổi Ngọc* chưa thể là tuần báo giáo dục lý tưởng nhưng nó là tuần báo chưa hề bị Bộ Thông Tin

tích thu hay cảnh cáo. Để có 63 số Tuổi Ngọc, tôi đã hai lần thất bại cay đắng khi làm chủ nhiệm hai tuần báo tương tự vì sự lũng đoạn của sách báo tranh ảnh nhảm nhí. Để có 63 số Tuổi Ngọc, tôi đã dứt khoát với tôi, nghĩa là không còn viết nhật báo hay chủ trương những tờ báo đả phá vô tích sự. Tôi muốn xây dựng. Tôi muốn giúp những người bạn trẻ có một tờ báo giải trí lành mạnh. Vốn liếng khởi nghiệp của tôi không quá 300 ngàn đồng. Nhà nước còn nhiều vấn đề phải đối phó, lo âu nên chưa nghĩ tới nhi đồng, thiếu niên. Chúng tôi, tuần báo Tuổi Ngọc, tuần báo Thiếu Nhi, bán nguyệt san Ngân Thông, Tuổi Hoa, tuần báo Thăng Bờm lo giúp nhà nước. Máy tờ báo kể trên chưa thấm gì với ngót trăm tờ báo trá hình đầu độc tâm hồn niên thiếu. Bộ Thông Tin mỗi ngày mỗi đi tích thu mà báo trá hình nguy hiểm vẫn nhan nhản. Báo của chúng tôi đứng đắn, không thương mại, không đòi nào có thể vi phạm an ninh quốc gia, tiếp tay với nhà nước trong việc lành mạnh hóa xã hội, vốn đã nghèo nàn đã không được nhà nước giúp đỡ, nay lại chịu chung số phận với báo người lớn thì oan uổng cho chúng tôi quá.

Trẻ con xứng đáng được ưu tiên, được hưởng sự độ lượng. Những tuần báo thiếu niên, nhi đồng đứng đắn ở Việt nam chỉ đếm vờn đủ năm đầu ngón tay. Luật pháp đã có tòa án riêng để xử thiếu nhi phạm pháp, tôi nghĩ, sắc luật số 007/TT/SLU cũng nên có một điều tu chính hết sức dễ dãi cho những tờ báo của thiếu niên. Và tôi chắc sẽ chẳng ai nữ phản đối hay bị tị này nọ. Nếu luật là luật, trong lý không có tình, chúng tôi : Tuổi Ngọc, Thiếu Nhi, Thăng Bờm, Ngân Thông Tuổi Hoa sẽ không đủ khả năng ký quỹ 10 triệu đồng và chúng tôi sẽ chết. Và hàng 100 ngàn thiếu niên sẽ thiếu báo lành mạnh để đọc. Điều buồn thảm nhất là ai sẽ xuất vốn 10 triệu ký quỹ để đầu tư vào công việc vô vị lợi là làm báo thiếu niên, nhi đồng? Cho nên, vì những độc giả nhỏ bé, dễ thương của chúng tôi, vì một thể hệ tương lai của đất nước, chúng tôi cầu xin một ân huệ của Tổng thống và quý vị : *Miễn khoản tiền 10 triệu ký quỹ cho những báo thiếu niên đứng đắn. Ít ra, cũng miễn cho mấy tờ đã xuất bản như tôi đã nêu tên.* Bằng không được, xin soạn ngay cho chúng tôi một Quy Chế Báo Thiếu Niên Nhi Đồng như ở các nước Tây phương và đặt chúng tôi dưới sự kiểm soát của Bộ Giáo Dục. Như thế, chúng tôi được tách rời khỏi sắc luật số 007/TT/SLU, được tiếp tục công việc giáo dục, giải trí lành mạnh cho thiếu niên, nhi đồng, được đóng góp phần nào vào công cuộc xây dựng đất nước của chính phủ do Tổng thống lãnh đạo.

Trân trọng kính chào và tri ân Tổng thống cùng quý vị.

DUYÊN ANH

Nhà văn, chủ nhiệm tuần báo Tuổi Ngọc

làm thế nào để có
mười triệu đồng

Bạn ngọc thân mến,

Số báo này có thể coi như số báo dẫy chết dẫy hẳn ở số 65 nếu Nhà Nước không đoái hoài tới những lời kêu van bi thiết của chủ nhiệm Duyên Anh. (Bài đăng trang 1 và 2) Nhưng sống là để hy vọng. Chính vì hy vọng mà ta sống. Chính vì hy vọng mà Tuổi Ngọc, đáng lẽ đình bản ngay từ số này, đã cố gắng ra đều. Hy vọng trước nhất : Nhà Nước sẽ xét lại trường hợp Tuổi Ngọc và vài tuần báo tương tự như Thiếu Nhi, Ngân Thông, Tuổi Hoa..., những tuần báo thơm lành không hề vi phạm an ninh quốc gia, không đủ khả năng tạo dư luận này nọ, tự mình đã cấm mình viết những gì gọi là vi phạm điều thứ 35 Quy Chế Báo Chí. Tuổi Ngọc và vài đồng nghiệp bé nhỏ của nó không gây tội tình gì để nữ bị ném vào Sắc Luật Báo Chí. Hy vọng thứ hai (táo bạo và nhiều người nghĩ rằng khó thực hiện) : Kêu gọi bạn ngọc cho vay tiền nộp ký quỹ cho Ngân Khố. Món tiền không lớn, đủ trang bị một nhà in tối tân dành in riêng Tuổi Ngọc : 10 triệu đồng bạc. Mười triệu đồng ! To quá. Nếu mỗi bạn ngọc, cho Tuổi Ngọc vay 2 ngàn đồng thì 5 ngàn bạn ngọc sẽ cứu vớt được tuần báo Tuổi Ngọc. Hy vọng thế và chúng tôi, như kẻ sắp chết đuối, vớ được mảng gỗ bạn ngọc, bèn liều lĩnh đề nghị :

Mỗi bạn ngọc cho Tuổi Ngọc vay 2 000 đồng. (Có khả năng hơn, bạn có thể cho vay từ 2 000 đồng đến 10.000) Cần 5000 bạn cứu nguy Tuổi Ngọc là Tuổi Ngọc đủ 10.000.000 đồng ký quỹ Nhà Nước để... chống gậy mà đi tiếp con đường khiêm tốn của mình. Chúng tôi công khai lên tiếng khẩn thiết kêu gọi các bậc phụ huynh, các vị dư tiền chẳng biết làm gì, các vị thương yêu thiếu niên và muốn giúp đỡ người làm báo giàu thiện chí nhưng không đủ 10 triệu ký quỹ cho chúng tôi vay. Tiền bạn ngọc và quý vị cho vay sẽ nằm kỹ ở Ngân Khố Quốc Gia (có lời vì ký quỹ... định kỳ vô cùng tận), quý vị và bạn ngọc khỏi lo mất mát. Chúng tôi sẽ trả nợ quý vị và bạn ngọc mỗi tháng khoảng 200 người hoặc hơn. Xin giúp đỡ Tuổi Ngọc. Để nó thiếu tiền ký quỹ nó chết, tội nghiệp nó quá. Lời đề nghị trên, chúng tôi mong ước, được đáp ứng ngay, bởi chỉ còn 27 ngày nữa mà chưa trúng số độc đắc cặp 7 hay chưa đào được lọ vàng, Tuổi Ngọc phải chết « bất đắc kỳ tử » ! Tuổi Ngọc mong nhận được ý kiến của quý vị và các bạn thật sớm. Thư cho Tuổi Ngọc xin đề ngoài phong bì thêm câu « Cứu nguy Tuổi Ngọc ». Hãy khoan gửi tiền cho vay. Ta còn hy vọng nhà nước động tâm cứu xét.

Nói đồ xuống sống, giả dụ lần này Tuổi Ngọc chết, chắc bạn ngọc không nữ trách chúng tôi nữa đường bỏ cuộc, trách chúng tôi thiếu kiên nhẫn. Muốn làm đẹp cho cuộc đời, ở thời đại hôm nay, giàu thiện chí chưa đủ, cần phải giàu tiền. Ít ra phải có 10 triệu đồng ký quỹ, dù là ký quỹ cho một tuần báo vốn liếng không quá 300 ngàn đồng.

TUỔI NGỌC

LÀM VĂN NGHỆ

VŨ HẠNH

mùa xuân
trên đỉnh non cao

Có một dạo người ta đã ồn ào đả kích, chụp mũ tội trạng lên đầu Vũ Hạnh. Và Vũ Hạnh đã gặp đại nạn sau chiến dịch phủ phàng đó. Tôi là một trong số người ta, đã vì cái tự ái không đúng chỗ của một người, đã tưởng (ở cái thuở ngựa non háu đá của tôi) rào cái cây mình được ăn trái là phải rào luôn nghệ thuật và tư tưởng của cây ấy. Do đó, tôi đã dẫn thân (!) vào cuộc « đánh hội chợ » nhà văn Vũ Hạnh mà, những ngày gần đây, nghĩ lại, tôi vô cùng ăn hận và xấu hổ. Thú thật, khi tôi đả kích Vũ Hạnh, tôi chưa đọc ông, dù chỉ một truyện ngắn. Những ngày gần đây, có dịp đọc Vũ Hạnh (tuy chưa đọc hết), tôi nhận thấy một điều rõ rệt: Những tác phẩm của Vũ Hạnh không nằm trong cái vòng đai phù phiếm của văn chương vũ trường, phòng trà, của những cuộc tình giả dối của nơi chốn trường giả sống phê phôn ích kỷ. Một số bạn trẻ trí thức coi Ngôi trường đi xuống như là văn chương hiện thực xã hội. Có lẽ, từ văn chương hiện thực xã hội đến một ngộ nhận tai hại chỉ cách nhau một sợi tóc chăng? Tôi cũng đã đọc những bài tiểu luận, những bài phê bình văn nghệ của Vũ Hạnh.

Tà, theo ý tôi, người ta có thể không đồng ý với quan điểm, cách lập luận của Vũ Hạnh nhưng người ta không thể phủ nhận lối viết chững chạc, cách nhận xét tinh tế và phương pháp phê bình thận trọng, đứng đắn của ông. Ông phê bình một tác phẩm văn nghệ không có định kiến xấu về nó và, với số tuổi đời đủ chín, ông đã bước khỏi cái vòng rào bề phải thân tình tăng bậc nhau. Văn chương (sáng tác) của Vũ Hạnh không phải là văn chương bay bướm quấy rầy tuổi trẻ ngay bây giờ. Đọc ông người ta thường suy nghĩ. Và đến tuổi nào đó, người ta mới biết cảm văn chương của ông. Được ông cộng tác trong cuộc phỏng vấn giúp ích các bạn trẻ ham chuộng văn nghệ là một vinh hạnh (Tôi nói vinh hạnh in chữ nghiêng) của Tuổi Ngọc và riêng cá nhân tôi. Tôi xin phép đọc giả được công khai bày tỏ lòng cảm ơn Vũ Hạnh và cảm phục sự độ lượng của ông. Bây giờ, mời bạn ngọc nghe Vũ Hạnh nói về truyện ngắn đầu đời văn và những kinh nghiệm sáng tác của ông. « Lúa ngày quá, nhớ không nổi vì bị thất lạc và không có gì đáng nhớ. Hồi vào Saigon tôi có viết truyện ngắn cho nhật báo Lễ Sống ký tên Minh Hữu, bây giờ không còn giữ lại được một mẫu nào. Có truyện đầu tiên, đăng ở Bách Khoa, cũng vào thời khoảng 57-58, Giọt nước mắt trên dương cầm, xin gửi đến đây. Truyện này như một bài luận học trò, vì chưa biết báo ấy muốn viết những gì. Sau đó tôi mới viết truyện nóng thôn (Miếng thịt vịt) truyện đường rừng (Mối thù Khoa Ray) truyện theo lối cổ (Bút máu) cũng chỉ là để dò xem tòa soạn bằng lòng lối nào mà thôi. Các tác phẩm cũ của tôi, đều chứa quá nhiều nhược điểm, khuyết điểm, do đó tôi ít nhớ chúng.»

VŨ HẠNH : (tên thật là Nguyễn-đức Dũng) sinh năm 1928, xã Bình Nguyên, Thăng Bình, Quảng Nam
Tác phẩm đã in :
VƯỢT THÁC (tập truyện), Giao Điểm 1965
MÙA XUÂN TRÊN ĐỈNH NON CAO (tập truyện), Cỏ Thơm 1966
ĐỌC LẠI TRUYỆN KIỀU (tập truyện), Cỏ Thơm 1966
CHẤT NGỌC (tập truyện), Cỏ Thơm 1966
CHA MẸ BƠ VƠ (tiểu luận), Hội Bạn Trẻ V.N 1967
NGÔI TRƯỜNG ĐI XUỐNG (truyện vừa), Giao Điểm 1967
TÌM HIỂU VĂN NGHỆ (tiểu luận), Trí Đăng 1970
BÚT MÁU (tập truyện), Trí Đăng 1971

ĐA : Anh Vũ Hạnh, anh còn nhớ bài « văn nghệ » đầu tay của anh viết vào năm nào, đăng trên báo nào không ? Và tên bài đó là gì hở, anh ?

VH : Tôi được cái may ở trong gia đình có nhiều người làm văn nghệ nên tập viết sớm, thành thử không sao nhớ nổi các bài văn nghệ buổi đầu rõ rệt ở vào lúc nào. Còn mỗi kỷ niệm rõ nhất là hồi học ở lớp nhi trường Quận (Thăng Bình) tôi có chủ trương một tờ báo tay — vào khoảng 1939 — 40 gì đó, và những bài văn, bài thơ tôi viết để chống các ông thầy giáo độc đoán, bất công, điều cốt viên thanh tra Pháp — Le Bris — đã đưa tôi đến hình phạt lãnh 50 roi của ông Hiệu trưởng Trần Văn Đức. Vì là chủ nhiệm, chủ bút lại kiêm tác giả nên phải lãnh đủ.

Đến khi ra học ban Tú Tài ở Huế (học với ông Đào Đăng Vỹ, ông Bùi Xuân Bào...) mới gửi đăng thơ trên báo *Đàn Bà* ở Hà Nội và *Trường An* ở Huế. Loại thơ vớ vẩn kiểu đó, nhớ làm sao nổi ? May lắm còn nhớ chập chờn đây đó độ 5, 10 đoạn. Để làm vui các bạn đọc, tôi ghi lại một đoạn cuối của một bài thơ tả cảnh mùa hè đồng quê :

*Bén ruộng vàng hoe, phủ lượt bùn
Cây tri nghiêng xuống, lá thối buông
Vườn trong còn sót đôi chim nhỏ
Tranh mờ trên cành giọt nắng run.*

Và ghi lại một đoạn giữa, một bài thơ... tình :

*Quen nhau là thế, yếm là thế
Đâu dám bao giờ nói nhớ thương
Trong cái bìa ngoài xanh đỏ vậy
Ấn tình trắng hết cả trăm trang.*

Đến năm 1945, Cách Mạng bùng nổ, tôi thấy thi ca loại đó thật là nhảm nhí, và tự xét mình không có tài thơ, nên tôi bỏ hẳn thi ca.

ĐA : Bây giờ đọc lại bài « văn nghệ » đầu đời của mình được đăng báo, anh nghĩ gì về nó ?

VH : Tôi chưa có cái dịp nào gặp lại được nó (hay là chúng nó) nên không biết mình sẽ ghi ra sao. Chúng không có gì đặc sắc, và lạc loài rồi. Nhưng tôi nghĩ rằng gặp lại dấu vết cũ bao giờ cũng dễ cảm động. Và cũng tùy giá trị nó mà mình cảm thấy tự hào hay là xấu hổ.

ĐA : Và bây giờ, anh đã nghĩ gì về nó ? Nó có làm anh vui vẻ, « tình nguyện » thức cả đêm viết bài « văn nghệ » thứ hai ?

VH : Anh đã thấy đó, tôi đâu có dịp nghĩ gì về nó. Nhưng ngày xưa, thấy bài đầu tiên đã được đăng báo chắc là mình phải mừng lắm. Ngày

xưa báo ít, gửi đăng cũng vất vả nhiều. Và lòng sùng mộ văn nghệ và văn nghệ sĩ, cũng còn nhiều ảo tưởng hơn.

ĐA : Thừa anh, phần đông các bạn trẻ hôm nay đều thích viết văn nhưng họ không học được chút kinh nghiệm nào ở những cuốn sách gọi là Nghệ thuật viết văn, Nghệ văn... và cũng không có ai mở trường dạy viết văn cho họ tới học, họ chỉ còn trông mong vào kinh nghiệm sáng tác của những nhà văn đã vào nghề lâu năm để học hỏi, anh vui lòng giúp họ chứ ?

VH : Tôi thấy trong cách viết văn có hai phần : phần kỹ thuật và phần nghệ thuật. Phần kỹ thuật có thể phân tích, tổng kết thành qui tắc để mà hướng dẫn mọi người trong bước vỡ lòng, miễn đừng quan niệm các qui tắc ấy một cách cố định, máy móc. Rồi khi viết đã quen thuộc, sẽ tùy kinh nghiệm bản thân, tùy sự nhận thức và vấn đề trong cuộc sống, mà tạo cho mình những ngón nghề riêng, có những tinh vi hoặc khéo léo riêng trong cách diễn đạt.

Chúng ta đang ở tình trạng chậm tiến về kỹ thuật, cả về kỹ thuật văn học. Một số nhà văn tự học, tự hóa, theo những mô phỏng âm u và những sờ soạn chập chạp, đâu có trường nào hướng dẫn. Họ thuộc vào loại *kinh nghiệm chủ nghĩa*, làm được nhưng không nói được. Bên cạnh có những giáo sư đại học giảng giải về các lý thuyết văn học nhưng phần lớn chỉ nói theo sách vở. Họ bị *giáo điều chủ nghĩa*, nói được nhưng không làm được.

Cái thực trạng này còn bị trầm trệ nhiều hơn bởi lòng khiêm tốn của các người làm văn nghệ. Bị cái quan niệm *văn chương vô bằng cứ* chi phối, người ta dễ nghĩ tới phần nghệ thuật mà quên tới phần kỹ thuật, nên coi nghề văn là không thể giảng dạy được. Nhưng ở trong trường vẫn dạy làm luận kia mà. Dù luận chưa phải là những công trình văn nghệ nhưng cũng không thể coi đó ở ngoài phạm vi văn chương.

Tôi nghĩ thái độ khiêm tốn quá đáng cũng như tự phụ quá đáng đều đưa tới sự cô lập và gạt bỏ mọi trao đổi cần thiết giữa người cầm bút với nhau. Anh đặt vấn đề giúp đỡ các bạn trẻ viết, thật là hợp lý. Đó là bổn phận của người cầm bút chúng ta. Tôi sẵn sàng cùng các bạn trao đổi kinh nghiệm sáng tác, vì đó là cách học hỏi lẫn nhau thiết thực. Nhưng kinh nghiệm của một người vốn chẳng có nhiều mà dễ khiếm diện, anh mời được nhiều anh em ở lâu trong nghề hợp tác trong cái mục này thì hữu ích hơn. Những cuộc thảo luận rộng, cởi mở chung quanh một vấn đề nào, nằm trong kỹ thuật sáng tác, giữa các anh em lâu năm trong nghề, sẽ giúp điều kiện cho các bạn trẻ tìm hiểu. Hoặc các thắc mắc của các bạn mới vào nghề được nhiều ý khác nhau giải đáp cũng sẽ hữu ích cho họ.

DA : *Vậy thì, thưa anh, tôi đã đọc rất nhiều như hỏi tôi rằng, làm thế nào để viết trôi chảy truyện ngắn (hay tùy bút, đoản văn) đầu tiên, xin anh giúp tôi « giải tỏa » câu thắc mắc có vẻ « căn bản » này.*

V H : *Tôi xin trình bày một vài ý kiến chủ quan và mong các bạn khác sẽ bổ túc.*

Sáng tác một bài văn là *trình bày một cuộc sống có vấn đề*. Như thế có 2 phần: a) Vấn đề của cuộc sống. b) Cách trình bày nó. Hai phần này vốn thống nhất, vì nếu viết văn trôi chảy nhưng vấn đề không nắm vững thì sau khi chơi chữ cũng sẽ bế tắc vì không có gì để nói; ngược lại nắm vững vấn đề, hiểu rõ tình tiết câu chuyện nhưng không quen việc sử dụng ngôn ngữ — nghĩa là không vượt qua được hàng rào kỹ thuật, thì cũng bế tắc vì không biết nói thế nào.

Hai phần này phải đào luyện song song. Về phần nội dung nên tham dự cuộc sống, quan sát cuộc sống (tham dự, quan sát với thái độ nào là tùy ở nhân sinh quan của người cầm bút. Đây là vấn đề thật căn bản và lớn lao, vì tùy cái quan niệm về đời mà người viết sẽ lựa chọn cái gì để nói ở trong cuộc sống mệnh mông và phải nói lên với thái độ nào. Song vấn đề đó có vẻ ở ngoài câu trả lời này). Có nhiều tài liệu mới có cái vốn mà viết, mới có cơ sở để (trông) tượng thêm. Có nhiều bạn trẻ viết hồi ký thì hay, thể hiện những chuyện tâm tình hoặc những sinh hoạt học đường thì rất tự nhiên, linh động nhưng ra khỏi các phạm vi ấy thường lúng túng, vụng về. Điều ấy thật dễ hiểu vì các bạn khuấy nhiều hồ mà thiếu bột. Về phần *phương pháp thể hiện* nên đọc nhiều, đọc kỹ các tác phẩm có giá trị, tập viết nhật ký, tập ghi chép ngắn... Và cố nhiên các bạn nên tìm đọc những sách nói về cách viết truyện ngắn, tùy bút v.v...

Ở nước ta có nhiều nhà văn có vẻ như không học hỏi đầu hết nhưng họ vẫn viết thật giỏi. Họ nhờ có khiếu thích rồi viết nhiều, viết quen và thực tế làm việc của họ đã giúp họ tiến lên. Tôi nói có vẻ vì dù họ không được đào tạo ở một trường nào về sáng tác nhưng họ vẫn được học hỏi ở nhà trường (qua các giờ làm văn, giảng văn) và nhất là họ đã học hỏi bằng cách thâm nhập các tác phẩm mà họ đã đọc hàng ngày. Người ta có thể không được hưởng dẫn cụ thể mà vẫn thành tựu, song điều chắc chắn là nếu được sự giúp đỡ hợp lý và có phương pháp thì đỡ mất nhiều thì giờ vô ích, khỏi phải chán nản bỏ cuộc, thực hiện công trình được vững vàng hơn vì khỏi lúng túng trong các nhược điểm đáng lẽ rất dễ vượt qua.

Anh cũng đồng ý là vấn đề này hơi rộng, trình bày như vậy thật quá giản lược, mong rằng chúng ta có dịp trở lại và đào sâu hơn.

giọt nước mắt trên dương cầm

VŨ HẠNH

Hồi còn đang lang thang tìm việc ở Đô thành, tình cờ tôi được gặp một người bạn cũ mời dạy dương cầm cho con anh ta.

Từ đấy một tuần ba buổi, tôi đến nhà anh, một biệt thự xinh xắn nằm trong một khu vực yên tĩnh của thủ đô.

Tôi còn nhớ rõ những cảm giác vừa tươi sáng vừa mệt nhọc buổi ban đầu khi qua khỏi cái công kiến trúc theo lối Nhật, sơn màu đỏ tươi, phủ đầy hoa tím, men theo những lối đi rắc đầy đá trắng nhỏ vun, sáo sạo dưới đế giày đã mòn nhẵn, dọc theo những hàng cây kiểng xinh tươi, bước đến một căn phòng gọn gàng, quét vôi xanh nhạt, dành riêng cho những buổi dạy. Bao giờ cũng thế, vào nhà tôi đã gặp người học trò độc nhất của tôi ngồi chờ bên chiếc dương cầm. Đó là một em gái nhỏ, khoảng chín mười tuổi, tóc hoe vàng, cặp mắt dịu hiền, khuôn mặt thon thon mà màu da trắng xanh càng làm tăng thêm vẻ ốm yếu của một vóc dáng gầy gò. Em chăm chú nghe lời tôi giảng giải về những điều thường thức nhập môn, ngoan ngoãn như một người con nghe lời cha dạy và vẻ thành kính trong cử điệu của em khiến nhiều khi tôi có cảm tưởng là đang đứng trước một tín đồ mộ đạo. Em có một tối học tập siêng năng, đứng đắn, khó tìm thấy trong những em nhỏ cùng lứa tuổi non trẻ ấy. Vốn có một bản chất dễ cảm

và một năng khiếu thông minh đặc biệt, em hoàn toàn thích ứng với âm nhạc, hình như em cũng cảm thấy, bằng một trực giác tự nhiên rằng đó là món ăn thiết yếu của đời em. Em học say mê, chăm chỉ, cày cù. Thực ra những nhận xét trên đây mãi về sau này tôi mới có dịp để tìm hiểu rõ ràng. Còn lúc đó, tôi chỉ nhìn thấy em một cách mơ hồ, bởi vì tôi không bao giờ chú tâm đến người học trò nhỏ bé trong lúc chạy việc tạm thời. Đôi khi tôi cũng hơi ngạc nhiên về sự tiến mau lẹ của em, nhưng rồi mỗi ngạc nhiên ấy thoáng qua, nhường chỗ cho những nỗi lo lắng khác chi phối tâm hồn.

Vào những buổi dạy, trong khi người học trò nhỏ ôn lại những bài tập, tôi ngồi trên chiếc ghế tựa cửa sổ nghĩ ngợi lan man .. Những âm thanh còn ngượng ngập, những nhịp điệu còn so le lúc ban đầu dội lên trong phòng, khuấy rộn ở lòng tôi bao nhiêu suy nghĩ băn khoăn. Những giờ dạy ấy đối với tôi chán nản làm sao ! Cả cái khung cảnh ánh sáng tươi bên ngoài cũng như êm dịu bên trong đều như xa lạ với tôi. Đôi khi tôi cảm thấy thấm thía sự lạc loài của mình trong một nếp sống sang trọng và tôi tự hỏi tại sao mình lại dạy nhạc ở một nơi đáng ghét thế này, một nơi mà mà mỗi viên gạch vuông, mỗi hòn sỏi trắng đều sạch sẽ như một cuộc sống không lo âu. Tôi ngược nhìn thời gian trôi chậm chạp bên cạnh cái xuân không phai tàn của cô gái Tàu lộng lẫy khoe duyên trên trên tấm lịch, rồi âm thầm, tôi làm lại bài toán nhỏ trong óc — một vài phép nhân đơn giản — để tổng kết cái số tiền hàng tháng thu lượm qua những buổi dạy buồn tẻ này. Số tiền nhỏ mọn kia tôi đã chán biết là bao nhiêu rồi, nhưng thường lệ những tư tưởng của tôi, sau khi vờ vẩn lượm qua khắp nẻo, lại quay về với nó, hình như bao giờ tôi cũng phải nghĩ ngợi thêm về nó để tìm ra những chân lý mới của cuộc đời.

Nhưng đến lúc ý nghĩ lập lại cái vòng lẩn quẩn của sự chán nản tôi mới bắt đầu nhận thấy người học trò của tôi bé nhỏ quá, ốm yếu quá, khờ dại quá. Sao không phải là cô gái mười bảy, mười tám đương xuân, hờ hờ dậy thì, mà tiếng đàn sẽ làm rung chuyển cả tâm não. Hay là một nàng đã quá tuổi xuân đi tìm khuấy lãng trong âm nhạc, cõi lòng đang còn thao thức những rung động sôi nổi mà tiếng đàn sẽ kêu gọi dậy chứ không thể làm cho im đi. Như thế, với cái khung cảnh êm dịu vắng vẻ này, tôi có thể tìm được cái hào hứng để ôn lại những bản đàn mê hoặc ngày xưa, dẹt nên những mối tình thơ mộng, tìm một ý nghĩ cho cuộc sống bấp bênh này.

Tôi lo nghĩ ngợi như thế suốt buổi dạy, tìm sự thỏa mãn bằng hưởng thụ trong thế giới của không tưởng, để rồi khi bước ra về, với tay lấy chiếc mũ đã cũ nhàu, nhia thấy thời gian nặng nề và cô gái Tàu duyên dáng trên tấm lịch, tôi lại ngán ngán trên những lối đi sào sạo dưới gót giày mòn nhàu.

Một buổi chiều, như thường lệ, tôi lại đến phòng dạy bên cạnh người học trò bé nhỏ độc nhất của tôi. Ngón đàn của em đã thạo và em bắt đầu tập đến những bản hòa điệu. Tôi sẽ cho em đi qua tất cả bài tập của sách

và như thế tôi sẽ có rất nhiều những giờ phút thông thả nghĩ ngợi... Như thường lệ, sau khi treo chiếc mũ lên mắc, liếc nhìn thời gian và cô gái Tàu trên lịch, tôi lại trên mặt bàn vờ lấy quyển sách bọc bằng lớp giấy hồng tươi đặt ngay ngăn trước mặt em bé, vội vàng gỡ ra, lấy cây bút chì màu, gạch dấu treo bên góc một bản hòa điệu ở một trang bên cạnh bài cũ.

Trong khi em bé bắt đầu đánh thức dậy những âm thanh của chiếc đàn trầm lặng thì tôi lại gần cửa sổ mơ màng...

Tôi không còn nhớ tôi ngồi như thế được bao lâu thì tiếng đàn dừng lại và giữa cái im lặng lạnh lùng của gian phòng tôi nghe tiếng khóc nức nở của em bé. Tôi quay lại hết sức ngạc nhiên nhìn thấy đầu em cúi xuống rung chuyển từng hồi cùng với đôi vai gầy gò, theo những tiếng nấc. Tôi cảm thấy khó chịu hết sức. Ngồi thẳng dậy, tôi hỏi :

— Ái, việc gì mà cháu khóc ?

Em bé như muốn nén tiếng khóc, nhưng càng ép lòng em lại càng nức nở. Tôi đến gần, cảm thấy thương hại :

— Tại sao cháu lại không nói ? Việc gì mà cháu khóc ?

Em hơi ngừng đầu lên nhìn tôi, cặp mắt em mờ lệ, rồi lại cúi xuống. Sự im lặng càng khiến cho tôi muốn tìm hiểu. Tôi lại bắt đầu cảm thấy trách nhiệm của mình, tôi đến lay nhẹ vai em, cố hỏi một cách thân mật ?

— Tại sao Ái lại khóc ? Ai làm gì mà Ái khóc ? Chú có la Ái lần nào đâu ?

Bây giờ tuy em đã nín nhưng tiếng ảm ức vẫn còn. Tôi đứng yên lặng bên em, trong lòng cảm thấy khó hiểu. Bao lâu nay, trừ những câu nói giảng dạy và sai bảo cầu thiết lật vặt, tôi không quen nói chuyện với người học trò mà tôi xem như còn quá dại khờ. Tôi không hiểu được em với cái tâm trạng kỳ quái này. Tôi cúi xuống, bảo :

— Thôi, cháu hãy đi xuống nhà rửa mặt rồi sẽ lên học.

Em bé ngoan ngoãn vâng lời. Tôi lại chiếc ghế, càng thấy bực dọc vì không thể tìm hiểu. Tôi cố gắng một cách phiến bực giải thích cái tâm trạng ấy và sau cùng kết luận rằng đây là sự trái chứng của những trẻ con được nuông chiều và bệnh hoạn.

Một lát sau, Ái đã đi lên và ngồi lại cạnh đàn. Những nút bấm bắt đầu gọi lại âm thanh một cách dè dặt. Nhưng khi tiếng đàn đã dần trải trong yên lặng dịu dàng của căn phòng thì những tiếng nức nở cũng hòa theo. Sau cùng tiếng đàn ngừng bật, và đầu em gục xuống, hay tay gầy nhỏ bám lấy thành đàn.

Tôi vừa tự bảo : « Đấy, lại khóc rồi ». Nhưng những sự trạng vừa qua tưởng như đã giúp tôi thấy được sự thực. Tôi lại gần, hỏi rất vội vàng :

— Có phải tiếng đàn làm cháu khóc không ?

Em đáp lại trong nước mắt :

— Thưa chú, bản nhạc buồn quá...

(Xem tiếp trang 64)

Nguyên tác : VACANCES ROMAINES của IAN HUNTER
và WILLIAM WYLER • Bản viết văn : HOÀNG HẢI THỦY

Họ nói với nhau những câu không đầu không đuôi, những câu mà chỉ có họ hiểu. Nàng công chúa cúi đầu. Câu nói của chàng về cuộc đời như lưỡi dao đi thẳng tới trái tim nàng.

— An cũng thấy thế. Cuộc đời này mười việc thì có tới tám, chín việc không như ý mình muốn.

— Với An thì không phải chỉ tám chín mà thôi.

Thấy nàng quá âu sầu, chàng lại vội vã đổi chuyện :

— Chắc An mệt lắm ?

Nàng gật đầu.

— An vừa qua một ngày dài gay gắt.

— Và tuyệt vời.

Làn môi nàng nở nụ cười và khuôn mặt nàng bỗng mơ màng.

Và im lặng lại buong xuống, như một tấm màn nhung, êm nhưng dày. Hoàng Giang không còn đủ nghị lực để phá tình trạng ngưng đọng này. Tất cả những lời chàng có thể nói với nàng bây giờ đều vô nghĩa. Tay chàng tự động mở nút radio. Cả hai người sẽ không ai nghe, chỉ vì họ không nói gì được với nhau nên họ cần có tiếng nói của người khác.

Trong không khí lặng và lạnh của gian phòng nhỏ về đêm, tiếng nói của xương ngón viên vang lên :

— Đây là đài phát thanh La Mã. Bản tin đặc biệt trong ngày. Không có tin tức gì mới được cung cấp cho các cơ quan thông tấn ở La Mã về tình trạng của Công Chúa Anne, vị thượng khách của quốc gia đang công du tại đây.

Công Chúa Anne lâm bệnh tới nay đã được 24 giờ. Vị phát ngôn nhân của phái đoàn là đã từ chối những lời phỏng vấn của các ký giả về những tin đồn công chúa bị bệnh nặng. Tuy nhiên, chúng tôi được bác sĩ... cho biết công chúa chỉ bị cảm nhẹ.

An như chợt tỉnh, nàng lắc đầu :

— Tắt máy đi Hoàng Giang. Chúng mình đâu có cần nghe tin tức về một cô công chúa nào đó.

— Phải đấy.

Chàng tắt máy và im lặng lại trở về trong gian phòng lạnh.

Nàng đưa ly rượu lên :

— Rót cho An thêm.

Khi rót rượu cho nàng, bàn tay chàng phóng viên run đến nỗi vài giọt rượu hồng rỏ xuống mặt bàn. Những giọt rượu ấy làm cho cả hai người cũng nghĩ đến nước mắt. Nàng dùng ngón tay di di chúng đi và gượng cười :

— Rất tiếc nhà anh không có bếp, không có thực phẩm để sẵn. Nếu có An sẽ trở tài nấu nướng cho anh thưởng thức.

Tuy không tin lắm ở tài nội trợ của những nàng công chúa trên cõi đời này, Hoàng Giang cũng hỏi :

— Chắc An nấu nướng khéo lắm.

— Không khéo lắm nhưng chắc cũng đủ dùng. An nghĩ nếu cần, An cũng đủ tài sống như tất cả những người đàn bà thường khác. Nấu nướng, giặt ủi, may vá, lo cho chồng cho. An biết làm và rất thích làm những việc đó, chỉ có điều là An không có dịp được làm mà thôi.

Cảm thấy nước mắt sắp tụ lại ở khóe mắt, nàng vội chớp chớp mắt bỏ đi. Nàng không thể chịu đựng lâu hơn nữa hình ảnh nàng là người vợ trẻ, yêu thương chồng, bận rộn trong bếp sửa soạn bữa ăn cho chồng, một người chồng như Hoàng Giang. Người thiếu nữ tâm thường nào ở đời này cũng có quyền nghĩ những hình ảnh rất thường đó là sự thực, riêng nàng không có quyền. Nàng uống nốt hớp rượu và lão đảo đứng dậy :

— Bây giờ An phải về thôi.

— Y phục của An chắc chưa khô.

— Chưa khô hẳn cũng không sao.

Nàng bật khóc, tiếng khóc uất nghẹn, nặng những đau thương và tuyệt vọng. Tiếng khóc như sắp làm vỡ trái tim Hoàng Giang. Chàng muốn la lên để phản đối sự bất công của cuộc đời đối với riêng họ : yêu nhau, họ có quyền sống gần nhau, như tất cả những người trẻ tuổi yêu nhau trên đời này. Đức Phật đã xếp loại nỗi đau khổ lớn của loài người, đau khổ đó nỗi khổ yêu thương nhau đứng ở hàng gần đầu. Tình yêu của họ không làm thiệt hại gì đến ai, tại sao họ không được quyền yêu nhau ?

— An. Tôi muốn nói với em..

Lần đầu, chàng gọi nàng bằng tiếng « em ».

Nàng gục mặt vào ngực chàng :

— Đừng. Đừng nói. Em biết...

Nàng nghĩ rằng Hoàng Giang đã biết nàng là ai khi trong nhà hàng khiêu vũ nổi trên sông, nàng bị những viên cảnh sát tìm thấy. Nhưng chàng vẫn háng hái bên vực nàng, vẫn muốn đưa nàng thoát ly thêm vài tiếng đồng hồ nữa bất chấp những hậu quả tai hại có thể xảy đến cho cả nhà chàng. Nếu họ sống trong thời đại phong kiến, vương hầu ngày xưa, nàng vẫn là một nàng công chúa, nhưng là một nàng công chúa lâm nguy và Hoàng Giang chính là một hiệp sĩ, cao thượng và quả cảm. Trong những chuyện đẹp như thơ, chàng hiệp sĩ can đảm cứu nàng công chúa thoát hiểm và sau đó trở thành phò mã. Nhưng đó vẫn là chuyện ngày xưa...

Khuôn mặt nàng ngược lên chan hòa nước mắt và chàng hôn lên nước mắt nàng.

Nàng công chúa cảm thấy mình mềm như một cành hoa. Nhưng đến phút cuối cùng, khi nàng sắp hoàn toàn buông thả, một sức mạnh vô hình nào đó, có thể gọi đó là sức mạnh của dòng máu vương giả lưu truyền trong huyết quản nàng, trỗi dậy kéo nàng trở về với bốn phận. Một nữ hoàng trưng lai trị vì cả một vương quốc trăm triệu thần dân không thể buông thả như bất cứ một cô gái đa tình nào trong vòng tay tình nhân.

Chính An là người làm nàng thoát ra khỏi vòng tay yêu dấu :

— Đề An về. Đừng cản An. Xin đừng.

— An bảo xe ngừng lại ở đầu phố này, cho An xuống.

— Đã tới rồi ư?

Hoàng Giang nghẹn lời. Chiếc tắc-xi ngừng lại bên đường và nàng nói nhanh những lời cuối cùng :

— Anh cho xe đi ngay nhé. Đừng nhìn An. Vĩnh biệt Hoàng Giang. Chúng ta xa nhau mãi mãi.

Chàng không nói thêm được tiếng nào khi nàng mở cửa xe bước xuống vỉa hè. Nàng chạy thẳng đến trước cổng tòa sứ quán. Tuy đã hứa là cho xe đi ngay và không nhìn theo nhưng chàng tuổi trẻ không sao làm được như lời hứa. Chàng thấy tòa nhà đá lớn và lạnh như một khám đường vĩ đại chờ đón nàng. Nàng biến mất sau khung cổng sắt đỏ lình canh, không một lần nàng quay đầu nhìn lại...

chương mười sáu

Tuy đêm đã khuya, sứ quán vẫn còn nhiều phòng sáng đèn. Cổng sắt vẫn mở như chờ đợi nàng công chúa trở về.

Chú lính gác đứng ngậy như tượng gỗ khi chú thấy công chúa bất thần hiện lên trên vỉa hè như một thiên thần. Công chúa đi qua rồi chú mới kịp nhớ đến bốn phận là bắt súng chào.

Tòa sứ quán đang trầm lặng như một tòa nhà chết náo động hẳn lên khi những bước chân đầu tiên của Anne đặt trên những bậc đá đưa nàng lên thêm nhà cao. Thiên hạ chạy tíu tít quanh nàng và cùng một lúc nhiều ánh đèn khác theo nhau sáng lên làm sáng trưng sứ quán.

Anne đi thẳng vào phòng khánh tiết của sứ quán. Đầu nàng ngừng cao, kiêu hãnh và cao sang. Nàng đã trở lại hoàn toàn là một nữ hoàng trưng lai, một nữ hoàng từng biết cuộc đời và tình yêu là gì, một nữ hoàng tự tin ở sự trưởng thành của mình. Anne không còn là nàng công chúa ngây thơ bất mãn với khung cảnh chung quanh nhưng không biết làm sao đối phó ngoài việc khóc. Nàng đã quyết định không xin lỗi, không kể cho ai nghe bất cứ điều gì về 24 giờ vắng mặt của nàng.

Ông Đại sứ, bà bá tước Vereberg ông Tướng hồi hưu... Ba nhân vật này đứng cứng ngắc như ba hình nhân vô hồn. Họ có vẻ chờ đợi nàng công chúa vừa phạm lỗi nặng giải thích và sau đó xúm lại xét xử tội trạng nàng. Nhưng trước những vẻ mặt nghiêm trọng, nặng nề của họ, nàng công chúa thần nhiên, đứng đưng như không. Nàng không thêm để ý gì đến họ. Cuộc thoát ly đã làm nàng nhận thức được uy quyền cùng địa vị của nàng. Chính nàng mới là người có quyền xét xử, và nếu cần, giảm khinh tội trạng của họ.

— Xin Điện hạ cho chúng tôi được biết... Điện hạ đã.., đi đâu. ở đâu, với ai... trong 24 tiếng đồng hồ vừa qua.

Anne ngồi thẳng trong chiếc ghế lớn như ngai vàng trong lúc ba hình nhân đứng dàn hàng trước mặt nàng.

— Đó là việc riêng của tôi. Các vị không được hỏi.

Vẻ bơ phờ của ba người đó cho Anne biết rằng kể từ phút họ biết nàng đi khỏi tòa sứ quán này, họ đã lo âu, khổ sở nhiều. Chắc cả đêm qua họ không ngủ được, cả ngày nay họ không ăn được. Ý nghĩ ấy làm nàng dịu giọng hơn với họ.

— Kính thưa — Ông Đại sứ nói — Nếu Điện hạ không chịu cho chúng tôi biết sự thật, làm sao chúng tôi có thể tâu trình hoàng gia ?

Giọng nói của nàng công chúa sang sảng vang lên :

— Không có gì khó giải quyết. Các vị đã loan báo rằng trong ngày qua tôi không được mạnh. Các vị cứ báo cáo như vậy, còn cần gì phải thay đổi nữa. Chỉ cần thêm rằng tôi đã bình phục. Vậy là đủ.

Ba vị ngơ ngác nhìn sau. Họ cùng cảm thấy nàng công chúa dễ bảo, dễ dọa của họ đã thay đổi. Sự uy nghiêm của nàng làm cho họ thấy ngán sợ. Tuy nhiên, ông đại sứ cũng cố gắng một cách tuyệt vọng :

— Kính thưa điện hạ... Xin người biết cho tôi cũng có bốn phận với hoàng gia và quốc dân như điện hạ có bốn phận của người vậy.

— Tôi biết.

Lời nàng rành rẽ, trang nghiêm như một lệnh truyền :

(Còn nữa)

tóc buồn

Sáng nay xóa tóc đứng nhìn
Những bóng hồng thắm nghiêng mình
trong sương

Say lòng một chút khói hương
Tình mong manh tựa như sương đầu
ngày

Tóc buồn sợi chẻ làm hai
Người phiêu lãng để tháng ngày buồn
tênh

mây trắng

Trưa nhìn mây trắng lênh đênh
Hình như mây cũng trôi trên nỗi buồn
THƯƠNG HOÀNG

nhà em

Nhà em ở cạnh vườn hoa
Chiều chiều đứng lặng nhìn ra cuối
đường

Rung rung đôi mắt vương buồn
Giọt sầu nặng trĩu trong hồn mắt em
HẠ LÝ

ngôi trường

hoa huỳnh anh đã nở vàng
sao thương những dãy hành lang vô
cùng

ngôi trường vừa đủ nhớ nhung
vừa cho mắt rũ tơ chùng giăng ngang
NGUYỄN THỦY

nụ hồng vừa hé nở

Em đứng đó, chiều hoang sơ úa lá
Tưởng như hồn còn phiêu lãng trong
sương

Giọt nước mắt ngày nào nghe xa xót
Em cánh hoa hồng vừa độ thoát mùi
hương

NGUYỄN NỮ ĐẠM TIỀN

mực tím

Nhủ thắm hồn mộng xa bay
Còn dòng mực tím thì ai quên tình

Xa rời bóng lẻ bình minh
Đêm mê ngồi đón trăng tình xa xưa
Bỗng dung trang vở hoen mưa
Ói, dòng mực tím nhớ vừa thương sao

cũng đành

Mai về xếp lại nỗi buồn
Vội ngày phiêu lãng đã vương bụi vàng
Niềm thương xưa bỗng mù tan
Như cơn mưa lũ, như hàng sầu đông
Cũng đành gói trọn nhớ mong
Mang đầy nhung nhớ xuôi dòng sông
xưa

NGUYỄN NGOAN

một chút hương bay

ta về nhớ bé chiều thu mưa
những lá nào xanh trên lối xưa
vẩy quanh trong mắt trời mưa bụi
miệng cười là nắng mẩy võ mùa
đường nhà bé cỏ cây bóng trắng
ta mặt hoa buồn nghe chút hương
mộng theo chiếc lá rơi thắm lặng
lòng ơi trăm nhớ với nghìn thương
ĐỖ THỊ HỒNG LIÊN

gửi cho chiều

Buổi chiều lên trên núi
Nhìn quanh quất đời cao
Mặt trời chào mát bề
Ta cũng chào đời ta

Buổi chiều nghe mưa đổ
Lòng nặng nhánh ưu phiền
Đèo cao người bỏ lại
Mà đi vào thiên thu

Buổi chiều buồn uống rượu
Giữa rừng làm lên say
Trăm năm rồi cũng hết
Nên đổi thuốc hàng ngày
HOÀNG THY CHÂU

sau cuộc tình đầu

Ta biết yêu từ dáng mày bay
Từ hoa hồng nhạt nở trong ngày
Từ khi hồn chợt như vào mộng
Và nhớ nhung về buổi sớm mai

Ta biết yêu từ thuở đại khờ
Từ tay chấp chững viết bài thơ
Từ khi xa vắng đôi tà áo
Và đã biết ta được đợi chờ

Rồi cũng qua đi tuổi đại khờ
Qua đi mộng ảo của bài thơ
Chỉ còn lại nỗi buồn hia hắt
Của những ngày sau những lần thờ.
VT72

từ một lối mưa

sóng vỗ vào lòng người
từ mây thuở xa xôi
từ gió tình yêu lại
đem mấy sợi đơn côi
mưa tháng năm bay bay
mưa sợi ngắn sợi dài
chiều buồn chướng tan học
anh tìm ai tìm ai

đêm về năm nghe mưa
thương nhớ mấy hoa vừa

nghe lá rơi xào xạc
nghe trời buồn sao thưa
ngàn lẻ một đêm mơ
em về với dáng thơ
khi buồn đau tỉnh giấc
anh nhìn trăng ngàn ngo

thoáng mù

Tóc em mềm xóa trên vai
Trưa về gió nắng thoáng bay mơ màng
Kề từ đón bước em sang
Hồn ta con bướm vô vàng nắng thu
NGUYỄN HIỀN

bài cho mùa mưa xưa

đã thấy người xa ngút trong đôi mắt
áo lụa bay bay trước ngõ hôm nào
trời dập dìu mây trở mùa xanh ngắt
nhớ dáng người tình nhả tóc nõn nao
anh ngồi đăm đăm bên đường phố đỏ
ngóng đợi mùa mưa lũ lượt trở về
hàng dâm bụi xưa bấy giờ héo úa
thời nhật hoa hồng hát những đam mê
PHAN VĂN NGHĨA

bích vân

mắt bé màu vương nắng
chiều hôm len lén trông
lời về con đường ngắn
trong nắng má bé hồng

về ngang trình vương

ngang qua trường cổng nhạt
hàng cỏ tia lao xao
nhớ người ta khê hát
áo trắng bay vẩy chào

gác chuông

lời về ngang gác chuông
em rung chuông chào đón
đêm nằm bỗng nhớ thương
chuông vang vọng xoáy hồn
VĂN CÔNG MỸ

CŨNG GỌI LÀ MỘT CHUYẾN ĐI(*)

bút ký

VŨ MỘNG LONG

Ông Võ Hồng - ta cứ gọi ông là nhà văn tỉnh nhỏ đi, chắc chắn ông không nổi giận và chắc chắn tác phẩm của ông chỉ có lớn lên - ở đường Hồng Bàng. Quen ông lâu rồi nhưng trở thành tri kỷ của ông từ mùa mưa năm ngoái, nhân chuyến đi trà *Con đường vui* với sư huynh Mai Tâm. Võ Hồng chung tình hơn một thi sĩ quá cố là Đông Hồ Lâm Tấn Phác. Đông Hồ khóc vợ chết vang vọng cả đất nước nhưng rồi vẫn tục huyền. Võ Hồng thì không khóc, cũng chẳng « làm thêm » tí vợ nào. Vợ hiền của ông bỏ ông bơ vơ giữa cõi đời hệ lụy, bay bổng lên một vùng trời cao để ông ngàn năm *Hodi Cổ Nhân*, để ông làm kiếp gà trống nuôi con. Ngót hai mươi năm « lạnh lùng », bây giờ những cánh chim đã đủ lông cánh bay khỏi cái tổ bên *Con suối mùa xuân*. Cô Hằng vô Saigon theo đại học. Cậu Hào qua Tây Đức ôm mộng làm đẹp quê hương. Cô Thủy sắp rời căn nhà đường Hồng Bàng. Ông Võ Hồng của tôi tính chuyện lên chùa ở. Ông lên chùa à? Làm gì? Ông già rồi, bộ tính lên chùa... trốn quân dịch ư? « Gần chùa gần bụi ta tu quách », ông ơi, tôi sợ ông đi tu thấy mồ. Nghĩ tới Võ Hồng, tôi chợt nhớ mấy câu thơ của Nguyễn Bính trong bài « Giăng Dối » :

*Con nó dẫu rồi bẽ lại đây
Đề tôi hôn nó một vài giây
Trước khi nhắm mắt. Tôi thừa biết
Đời nó sau này hẳn đắng cay*

(*) Đọc từ TN số 62

Người chết ra nghi ngờ người sống. Tôi tin rằng bà Võ Hồng « trước khi nhắm mắt » đã rất tin ông Võ Hồng. Và nay, những đức con của ông bà đều đã nên người, chẳng « đắng cay » chút nào. Phần thưởng dành cho nhà văn gà trống nuôi coi là các nữ độc giả của Võ Hồng mê văn ông đã dành, mê cả sự chung tình với vợ của ông. Tạp chí *Văn* vừa loan tin Võ Hồng giờ *Như cánh chim bay*, ông muốn nhào vô cơn *Gió cuốn... lấy vợ!* Tại hạ có lời can. Ông ơi, « Cái vòng lấy vợ cong cong. Kể hồng ra khỏi, người mong chui vào ».

— Đường Hồng Bàng tới rồi, số nhà mấy?

— 53.

Vài cái nhấn chân đạp, xe đậu trước cửa nhà ông Võ Hồng. Tiếng chó sủa ồm ồm. Võ Hồng từ trong phòng bước ra :

— A, tưởng ai.

— Sao lại tưởng ai?

— Gió nào thổi ông tới đây?

— Mưa...mác xít ở Đà Lạt, thứ mưa tồi tệ.

Vào phòng khách của nhà văn Võ Hồng. Thấy hai người trẻ tuổi, dáng dấp rất phong sương đang ngồi hút thuốc lá. Bèn xảy ra sự giới thiệu :

— Đây là Phạm Ngọc Lư, đây là Phạm Cao Hoàng...

Thôi khỏi lĩnh kính nghi thức. Hai ông này báo *Tuổi Ngọc* đã từng được hân hạnh đăng truyện và thơ. Hỏi ông ra đây diễn thuyết. Diễn thuyết ư? Tôi chán cái trò này từ khuya. Diễn thuyết ở cái xứ này đã không được trả tiền thì chớ còn bị công kích vô tội vạ. Nhất là ở những buổi diễn thuyết có thảo luận. Nhiều vị tới nghe diễn thuyết với cả một bị câu hỏi hóc búa, tâm tâm niệm niệm đến đồn diễn giả vào chỗ bí để làm nhục chơi. Ta khiêm nhượng, dè dặt, quý vị ấy coi thường. Ta kiêu ngạo, lớn lối, quý vị ấy tạt nước lạnh vào mặt. Thôi bỏ đi tám. Trời không thêm nói. Người học đòi nói mà chi.

— Anh đến Tuy Hòa lần nào chưa?

— Chưa.

— Anh không đi diễn thuyết hẳn là du sơn du thủy?

— Ý vậy. Tôi là con chuẩn chuẩn.

— Vậy mời anh ra thăm Tuy Hòa một chuyến.

Võ Hồng nói thêm :

— Cậu nên nhận lời. Tuy Hòa, quê hương tôi đó.

Mời hỏi :

— Ông về quê, ông dẫn tôi về thăm quê ông nhé!

— Bao giờ? Mai được không?

— Được.

Sáng hôm sau, bốn chúng tôi : thi sĩ Phạm Cao Hoàng, tác giả thi phẩm *Đời như một khúc nhạc buồn*, văn sĩ Phạm Ngọc Lư, « nhà văn tỉnh nhỏ » Võ Hồng và tôi đã có mặt ở bến xe đò. Nếu người ta cố tình hiểu tỉnh nhỏ là những gì tầm thường thì tôi lại thích những gì tầm thường đó. Như cái tầm thường ở bến xe đò Nha Trang — Tuy Hòa. Xe còn trống chỗ. Người tài xế bảo chúng tôi đi uống cà phê, lúc nào xe chạy sẽ kiếm chúng tôi. Và khi xe sắp chạy, quả nhiên, chúng tôi được tìm kiếm khác với sự hào nhoáng đầy tính chất bịp bợm của bến xe đò Sài Gòn. Đứng hàng tài xế đi tìm anh lên, dù họ có khuyên anh đi uống cà phê. Anh quên giờ là anh lỡ chuyến. Mất tiền. Anh lý sự, lờ xe có thể tặng anh một trận đòn hội chợ. Chúng tôi ngồi hàng ghế thứ nhì. Cạnh chỗ tài xế là hai hành khách nhà binh. Một anh cụt một chân. Một anh cụt một tay. *Đời còn đang chiến trường*. Phải, đời vẫn còn đang chiến trường. Mà hai người lính đã bỏ « cuộc chơi ». Chắc họ bị loại, họ được giải ngũ và tìm về quê hương. Cả hai cùng mặc đồ dù, binh chủng tôi hằng ngưỡng mộ. Có ai cùng quê hai anh đã đi, đã chết? Tôi thoáng thoáng nhớ những câu thơ năm chữ đã đọc ở đâu, hồi nào:

*Quê ai không khăn trắng
Nhưng chắc có màu tang
Những người con đi vắng
Những mẹ già nhớ thương
Trời mưa dầm dề xám
Bởi vì đâu thê lương
Hoa có dầm dề trắng
Đời còn đang chiến trường*

Hình ảnh hai người phế binh hồi hương nhắc nhở tôi đời còn đang chiến trường, đời còn đang có những người con đi vắng, đi xa. Cảm ơn họ. Cảm ơn họ đi vắng cho quốc lộ an toàn trăm phần trăm. Những cánh tay, những khúc chân lia khỏi thể xác những chàng trai làm nên xa lộ êm ái này. Đừng bảo RMK làm xa lộ. Đừng bảo Mỹ làm xa lộ. Đừng vô ơn. Tôi móc gói thuốc lá, mời hai người phế binh làm quen.

— Thưa hai anh, hai anh ra Tuy Hòa chơi?

— Chúng tôi về quê. Quê tôi ở Tuy Hòa, quận Hiếu Xương. Giải ngũ rồi.

Họ cười. Họ cười không vương chút oán hận, thống trách kẻ còn lành lặn, quên lãng đời còn đang chiến trường như tôi. Những người chấp nhận chiến đấu thương cao cả. Tôi lại nghĩ tới những anh lính thủy quân lục chiến trấn giữ một bãi biển trên tuyến Mỹ Chánh tháng trước, nhân dịp tôi ra đó thăm họ. Họ thấy tôi như họ thấy Sài Gòn. Tôi đem Sài Gòn ra cho họ. Sài Gòn giới nghiêm sớm, phòng trà đóng cửa buồn quá nhỉ? Họ hỏi chuyện Sài Gòn, người Sài Gòn... Và không hề nửa lời trách móc dân Sài Gòn. Điều đó làm tôi cảm phục, chiêm ngưỡng và, tận đáy lòng tôi, tôi thấy mình nhỏ bé. *Ơi, những người con đi vắng về những mẹ già nhớ thương,*

xin biết ơn các anh. Thành thực biết ơn các anh. Xe đã xuống khỏi đèo Rù Rì. Tôi xấu hổ, không dám nói chuyện với hai người phế binh. Đoạn đường này, tôi lại bắt gặp đường rầy xe lửa, cột điện thoại hỏa xa và bồn nước rỉ sét. Cơ chừng có cả vết đạn đã xuyên qua. Tôi mơ hồ cảm thấy chút gì ghen tị của đường rầy. Nó nằm cô độc hồi tưởng một dĩ vãng thê thảm. Để làm khúc đường xe lửa Nha Trang — Tuy Hòa, bao nhiêu xương máu, mồ hôi, nước mắt của cu ly Việt Nam, tổ tiên nó lệ, đọa đầy của chúng ta? Tôi không thích thù hận nhưng tận mắt ngắm những cây cầu đồ nghiêng, những khúc đường mịn giạt tung, những ga nhỏ buồn thảm, những đầu tàu chết cạn, những giây điện đứt quãng, những đường rầy hoen rỉ, tôi đã thù hận những kẻ thích chơi trò phá hoại. Quê hương ta mấy ngàn đời nghèo khổ, chưa đủ sao, còn cắt đứt những mạch máu dẫn về tim, dẫn về nẻo hạnh phúc của dân tộc? Người anh em, hỏi xem em bé Việt Nam muốn gì, bà mẹ Việt Nam muốn gì? Người anh em, bày ra một bát canh ngon, thơm ngát tình yêu, bày ra một manh áo mới rạng ngời hoa mộng cùng với cái thiên đàng rét mướt, cái ý thức hệ khô queo của anh em xem mẹ già, em nhỏ thích thứ nào? Ngay cả cái đầu tàu ở ga nhỏ cũng chán ghét các anh. Hiểu thế chưa?

Xe nhỏ chạy phăng phăng. Tôi cứ mãi nhìn qua hai bên đường. Đây, ngôi trường Sơ Học Xuân Tự. Ngôi trường giống một cái đồn canh bị tấn công bằng đạn đồng. Sân cỏ mọc cao và dày. Tường mái lỗ chỗ vết đạn. Như thể tường mái làm bằng đất đá ong! Bốn bề trống vắng. Các em đi đâu tập đánh vần tiếng Việt Nam? Các em đến đâu cười đùa, hái hoa, bắt bướm? Các em của tôi, bây giờ là 9 giờ sáng, giờ các em đang chăm chú ngồi trong lớp nghe thầy cô dạy bài học làm công dân Việt Nam lương thiện mai sau. Không cần làm công dân phi thường. Chỉ cần làm công dân lương thiện. Là đủ. Tất cả em bé Việt Nam, ngày khôn lớn, sẽ trở thành công dân Việt Nam lương thiện. Trong cái khối công dân lương thiện ấy, những tinh hoa sẽ thoát ra — những tinh hoa lương thiện — lãnh đạo khối công dân lương thiện. Là quê hương chúng ta rực rỡ hạnh phúc. Nhưng bây giờ là 9 giờ sáng, các em bỏ trường Sơ Học Xuân Tự, bỏ những ngôi trường như ngôi trường Xuân Tự đi đâu? Trời hôm nay không nắng. Lát phất mưa.

*Trời mưa dầm dề xám
Bởi vì đâu thê lương.
Hoa có dầm dề trắng
Đời còn đang chiến trường*

Bởi vì đâu thê lương, bởi vì đâu đời còn đang chiến trường, bởi vì những kẻ giả cầm giả điếc trước nỗi mong ước cơn mưa đại hạn hòa bình của quê hương tôi! Bởi vì đâu thê lương, bởi vì đâu đời còn đang chiến trường, bởi vì những kẻ điên rồ thúc dục đồng bào tôi ăn cháo cầm hơi, đi bộ rách da cương quyết vào Nam đánh nhau đến chết! Nhân danh những em bé Việt Nam mất trường mất lớp, mất thầy mất cô, nhưng em bé phải

khóc mếu đau thương trong tuổi cười vui hồn nhiên, tôi lên án sống đạn đốn từ phương Bắc. Tôi nghĩ miên man, tôi giận ngút ngàn. Tôi quên tôi đang ngồi trên chuyến xe với ba người bạn của tôi. Đám chim vào trận mưa. Ý nghĩ và cơn lốc giận hờn, tôi quên luôn cả đường dài. Trời hừng nắng. Xe qua đèo Cờ Mỏ, đèo Đại Lãnh lúc nào Chết chưa, mình không được ngắm bãi biển Đại Lãnh, bãi biển đẹp nhất Việt Nam.

Võ Hồng kể cho tôi nghe từng sự tích quả núi. Núi nào Lê Thánh Tông đã treo lên dựng tấm bia bảo cho Chiêm Thành hay đây là biên giới Việt Chiêm. Vua Lê Thánh Tông cũng là tay leo núi vô địch. Bây giờ, muốn leo coi bộ rất khó cho ai muốn rõ nét chữ vua Lê khắc trên bia. Núi nào Võ Hồng đã ẩn trú chống quân xâm lăng Pháp. Này Vũng Rô. Nọ Mũi Dài. Có ghi rõ trên bản đồ đấy nhé! Mũi Dài đúng là trái núi muốn lớn. Càng ngày nó càng vươn dài ra biển.

Sắp đến thị xã Tuy Hòa rồi. Xe dừng ở bên đường thuộc quận Hiến Xương. Hai người phở bình xuống trước nhất. Họ trở về khi đời còn đang chiến trường. Còn đang chiến trường ngay cả ở quê hương họ. Tôi nghĩ Phạm Duy cần làm lại lời cho bản nhạc Ngày trở về. Làm sao đã thấy ngày trở về có anh thương binh sống đời hòa bình? Hai người phở bình vẫy tay chào tôi. Chúc hai anh trở về lấy được vợ hiền lành và vì thương yêu anh nên ngày trở về có con trâu xanh hết lông giúp đỡ. Xe qua cầu Đa Răng, cây cầu dài thứ nhì của Việt Nam sau cầu Long Biên. Gió thổi khốc liệt không tiêu tư sản tí nào. Gió Nam đấy. Nó bớt tàn nhẫn hơn gió Lào tuy cùng một xuất xứ. Có lẽ, nó đi xa, nó băng nhiều núi, nó « hiền đời » khá nhiều thành thử nó « độ lượng » đôi chút chăng? Mùa này, cao nguyên đỏ mưa vũ phu nên nước sông Đa Răng đỏ màu đất. Nước từ cao nguyên đổ xuống, ra biển mà. Cây cầu bắc qua khúc gấp nhất của một sông rộng bao la. Xe vào thị xã. Bên trái là sông, bên phải là biển. Gió thổi mạnh đến nổi, hời chưa làm lan can, đi xe gần máy bị gió mời cả xe lẫn người nhẩy xuống nước tìm cảm giác rụng rời.

Tôi đã vô thị xã Tuy Hòa giữa một ngày gió Nam lộng thổi.

KỶ SAU : Thị xã Tuy Hòa buồn tênh cho văn nghệ Tuy Hòa nồng ấm.

GIỮA THÁNG CHÍN MỘNG MƠ
HÃY NGHE DUYÊN ANH
KỂ NHỮNG CHUYỆN TÌNH ĐẸP NHẤT
CỦA MỘT ĐỜI NGƯỜI TRONG

VỀ YÊU HOA CÚC

TUỔI NGỌC xuất bản
DUY THANH vẽ bìa
Sách dày ngót bốn trăm trang

cô học trò thú vị LÊ MIÊN TƯỜNG

Một ngày giữa tháng sáu. Buổi đầu, lúc vào nhận công việc dạy dỗ, gặp học trò, học trò chào thầy như thế này: thưa thầy. Chào với con mắt nheo nheo rất chi là ngổ ngáo. Ngổ ngáo và dễ thương. Cái chào như ngụ ý: học trò này không phải vừa. Đừng tưởng bở.

A. Đụng phải thứ « híp » chính cống rồi đây. Ông thầy nhủ thầm như vậy. Tuy nhiên, thầy không lấy làm lo, trái lại, cơn kích thích cảm khoái về một cuộc chơi đối với một kẻ trong ê kíp người lâu nay thầy cho không ra gì, đột ngột nổi lên khiến thầy thích thú. Thích nên bắt đầu. Nhưng bắt đầu một cách dè dặt. Phải dò dẫm từng bước. Phải đo từng chút mắt nhìn. Phải cân từng ly lời nói. Phải cảnh giác từng điệu đi đứng mời mọc. Phải đủ thứ. Không phải cho học trò, mà về phía chủ nhà. Xưa nay, bọn nhà giàu vất tiền mướn thầy dạy dỗ cho con cái, ít có người coi trọng ông thầy. Đã không trọng lại còn tỏ ý coi thường. Nhưng thầy không cần chi hết. Chỉ dạy chơi. Không phải, nghĩ. Sòng phẳng.

Nhưng gia đình của học trò thuộc loại hiền biết. Không kính trọng quá đáng. Không vốn vạp vượt bậc. Chỉ ở mức đối đãi vừa phải.

Đó là về gia đình. Riêng học trò thì khác. Ở những buổi đầu, thầy gặp phải sự ngấm ngấm chống đối. Chống một ít thôi. Chống, để khỏi bị đồng hóa. Là gì tính ngang ngạnh của các cô bé vừa lớn. Có cái gì các cô chịu đồng ý cho đâu. Cứ luôn luôn làm ra vẻ ta đây bất cần và đứng về phía đối lập. Mặc. Thầy cứ tình bơ dạy. Tình bơ trình diễn bộ mặt nghiêm nghị làm lý suốt hai giờ học. Đệ tam cỡ như cô bé cũng chưa thông minh lắm. Chưa biết « quây » ông thầy. Chưa có những câu hỏi lắt léo. Vị thứ cuối năm đứng thứ ba, đề đầu cả mấy chục mạng, như cô bé, ở cái tỉnh lẻ miền núi này, đối với những trường lớn ở các thành phố lớn, chưa thấm vào đâu. Tuy nhiên, đề bù vào

cô bé có sự nhận xét tinh vi. Có cái nhìn sắc, thấp thoáng về mơ mộng
ngiên nhiên theo giòng chiêm ngưỡng cây cỏ, đời núi, thiên nhiên.

Ít ra, với đời sống của lớp nhà giàu như cô bé, giữa miền vốn hoang
rồng của tâm hồn, cô bé là kẻ ngoại lệ, biết tự cấy vào đó những ngọn lá,
uơm xướng đó những hạt mộng, chảy qua đó từng cơn suối mùa thu lăn
tần sóng gợn các giòng xanh, đưa cô bé thăng hoa lên mây nấc, vượt thoát
khỏi đời vốn bị bao vây bởi tằm, danh và giả dối.

Với cô bé, đã có sự dung hòa. Với cô bé, đã có sự cộng chung tuyệt
vời giữa những thao thức hồng và mơ mộng biếc. Như thế đó. Nói về một
cô học trò có tâm hồn điệu nghệ nhưng lạc loài như tiếng kêu cô độc, vút
lên, cao, như đưa đi, như bay thoát, nhưng cõi thình không cấu kết với cơn
gió mỏng lạnh đầu thu, cột nín, bắt vút lấy đôi cánh mỏng đang đập bay
theo cùng cái hun hút của dặm trường. Cùng độ loãng hạt hăng của bát ngát
những chân trời tằm tấp. Của điệp điệp rừng cây xa. Của trùng trùng đời
núi rộng.

Thầy nghĩ về học trò bằng những khơi dẫn khách quan, đẹp như thế.
Còn học trò thì sao ?

Với mấy buổi đầu, hoặc bắt chước, hoặc tỏ sự mềm dịu chống đối, học
trò cũng trình diễn bộ mặt lầm lỳ.

Nói cái đáng nói. Hỏi điều đáng hỏi. Im lặng chỗ nên im lặng. Thầy và
học trò « triển lãm » hai bộ mặt như đưa đám ra như để đối chọi nhau.
Như cùng hai cực dương xô đẩy. Nhưng sức chịu đựng của học trò phải thua
thầy. Thua là cái chắc.

Không lâu, một tuần sau, học trò đã tỏ cho thầy rõ sự thua. Tỏ một
cách rất trẻ con. Rất đáng yêu.

Đầu tiên, học trò nói với thầy vài câu Đại khái như : Thầy biên chữ
lu quá, bay bướm quá, nhìn không rõ. Thầy vẽ vòng tròn đó chưa hoàn toàn
tròn. Thầy cho bài tập nhiều quá, làm bất mệt...

Biết là cô bé nói kháy, cho hả. Mặc. Biên chữ lu thì biên lại. Vẽ vòng
tròn chưa hoàn toàn tròn thì xóa, vẽ vòng khác. Rên bài tập nhiều, thầy sẽ
cho ít. Ông thầy ông kiên nhẫn lắm. Mọi sự ông đều chiều theo ý cô bé. Chịu.
Cô bé hết có đề giận lấy. Hết có thì tim. Tim mãi. Một có nhỏ cũng thêm
thất cho nó lớn Chẳng hạn như với cây bút nguyên tử, thì nói : bút chì viết
mực ra cả cục, cả cục. A lê, vút xướng bàn. Với cây thước kẻ, thì nói : mấy
ông thợ đúc thước, làm biếng quá, đục thước cong vòng. A lê vút. Với vở
thì vở giấy không trắng. Với sách thì sách in chữ mờ. Hết có sách vở bút
thước, bí quá, bèn sang có thiên nhiên. Với thiên nhiên thì trời chỉ mưa
mãi. Gió chỉ lạnh ác. v.v...

Tội cho lũ sách vở. Tội cho thiên nhiên bị cô bé rầy oan. Ông thầy
vẫn phớt tỉnh ăng lê. Đôi khi ông quay mặt cười thú vị Nếu thấy được ông
thầy cười, học trò liền chớp lấy cơ hội đó để nói một câu (cũng tức cười) :

— Học trò có chi mà thầy cười ?

(Xem tiếp trang 41)

LÊ PHIÊN VƯỜN

cho các em ly tán ở quê nhà

• gửi Ngọc Lan

Trên những con đường thăm đi về thôn ò
Trên những con sông chảy chậm hướng mù khơi
Trên cỏ cây hôm qua năm rất nhẹ
Có bóng rơi tàn úa của hôm nay
Các em đi viễn ảnh ở trên tay
Vỡ xao xác hoàng hôn đầy bến cũ
Ta phương xa nhìn thời gian từng nụ
Rạng phai tàn vào thiên cổ mệnh mỏng
Trường giang trôi, sầu trở lại từng giòng
Khi nhìn lại các em giờ đã mất
Nơi thân yêu lửa quay quẩn thân mật
Tàn cuối cùng trong bụi khói tro bay
Của người xưa một chỗ lạnh hôm nay
Các em đến em đi rồi mất biệt
Cỏ non xanh đầy vườn hoang xanh biếc
Khói sương mù mờ mặt trời thiên tha
Đôi bóng em trong cát bụi mặt mù
Rớt một chút nỗi lòng ta trong đó
Em thân yêu, mặt trời còn rực rỡ
Ta vẫn ôm hoài vọng bước lên đồi
Cùng bình yên từ một thuở xa xôi
Im lặng sống nhìn mây trời li lượ
Hôm nay bỗng hồn đám chồi xanh mới
Ta muốn rơi cùng lá chết thắm u
Ta muốn rơi cùng vịnh cửa thiên thu
Tàn tạ bóng trên quê nhà đồng nội
Trong gió lũ bạo tàn vườn rất vội
Trời bao giờ mầm tình khiết năm xưa
Nước tràn trên em hứng những cơn mưa
Hai tay lạnh đến bao giờ em nhỉ ?
Trần gian chảy những giòng đời vô vị
Trong những ngày chẳng biết nói năng chi
Là em mất, mất vô cùng tuổi nhỏ
Tan chìm trong bóng cây cùng bóng cỏ
Không bao giờ thấy lại mảnh trăng non
Chỉ còn đây một ảo ảnh con con
Em giữ lấy để đi cùng số kiếp
Em giữ lấy trong rừng đời trùng điệp
Châu em lạc quê nhà thăm vườn cũ
Đầu đã mất, hoa vẫn tàn từng nụ
Giếng đã hoang, ký ức đã xanh rêu
Cũng như ta, em ngồi đó, em yêu
Thèm được ngủ giữa trời hè quang đãng

121

dừng chân qua đó • sợi tóc dài

Tiếng hát nhỏ, rời rạc rồi im. Tiếng quạt máy quay đều. Cầu một cơn gió. Không có một cơn gió nào về. Cũng đừng trách. Người biết nghe tiếng người cũng chưa về hưởng hồ gì gió. Mi tìm một đường mà đi, bé con. Đừng bò trên cánh tay ta. Sa mạc đó. Có gì để ăn đâu. Cũng không có gió mát. Cũng không phải là thiên đường. Bàn tay, với hai ngón nhỏ rúc con kiến lặn vào những hạt bụi nhỏ. Chìm ngập trong những hạt nước mắt từ biển hồ nào vừa rơi.

Cơn mưa ở ạt đổ xuống thành phố. Những nhánh cây oằn oại. Những cánh lá xanh cũng lìa cành. Người thiếu nữ đứng với đũa trở ở thêm nhìn mưa bằng đôi mắt phân vân. Trời mưa. Những lá lim xẹt quẩn theo gió tạt vào nhà. Đứa bé run lên vì sợ hãi và bật khóc lớn tiếng. Người thiếu nữ cúi xuống vỗ về. Chúng ta chẳng còn một chỗ nào trong thành phố này để cùng đi chơi, bé ạ. Hẳn lần khuất đầu đây, và chị không thể trốn tránh điều ấy được. Đứa bé đưa cái lưỡi hồng kiếm mép, khóc lớn tiếng hơn. Càng lớn như tiếng mưa đổ.

Sao mày cứ nhè hoai con nhỏ. Tiếng khóc của mày lạc vào cơn mưa của tao và đánh thức tao dậy. Con nhỏ, sao mày không khóc vào một lúc nào khác. Tại anh Cờm ư đe rằng sẽ đánh đòn em nếu em khóc nhỏ. Ranh con ạ, bọn bây làm ta bực cả mình. Đi chỗ khác chơi. Nhưng chị nắm trên quyền sách của em và « đấm dài » ướt cả sách em. Trời ơi, ranh ạ, đó là nước mắt của cuộc đời, và là mưa của một giấc mộng. Mày làm tao xấu hổ con ạ. Trừ ơi, chị Hai nói chuyện như thơ. Thôi khỉ. Mày biết gì là thơ với thần. Còn những cái lá của tao đầu Lá gì? Những lá lim xẹt đã rơi trong cơn mưa. Trong giấc mộng.

Ai biết đâu những cái lá của giấc mộng. Nổi bâng khuâng đắm thắm trong tia mắt dõi nhìn những phiến mây ngoài khung cửa sổ. Tưởng nhớ đến những hình ảnh của một thời xa. Một mùa hè cũ. Một mùa thu xưa. Như một giấc mơ đã tan cùng với nắng thật ngoài song. Còn lại một chút gì đây ngập đầy trong đôi mắt ưu phiền. Sao chẳng về thăm em trong giấc mộng. Chỉ mộng thôi cho đêm gối tử hờn. Cười như ly tách vỡ. Ta chẳng có

lành đầu cuộc đời ạ. Hẳn đã ra đi. Vĩnh viễn ra đi. Đời được khoét một chỗ trống. Và chẳng có một ai giống in để « điền và những chỗ trống cho đáng nghĩa ».

Bé con, mày có thương chị mày không? Nhiều lắm. Bằng chừng nào? Bằng mưa trong giấc mộng của chị. Đờ lém lỉnh. Quá tay lém lỉnh. Ta cũng thương mi như vậy bé con ạ. Chỉ vì thế mà ta đến thăm mi ở thành phố này. Nhận chịu những gì ở ngày xưa bằng chốc trở về, như cơn bão, và xoay ta trăm nghìn vòng trong một cơn lốc chóng mặt. Hẳn đã đi xa, nhưng vẫn còn đâu đây ở mỗi góc phố. Chị thấy hẳn đứng dựa cột đèn đốt thuốc. Chị thấy hẳn ngồi ở lề đường T.X. đùa với mấy ngọn cỏ khô. Chị thấy đôi mắt hẳn sau những nhánh lá lim xẹt xanh ngắt. Chị không biết phải trốn chạy vào đâu và hẳn vẫn ngắt ngưỡng trong tim óc của chị. Chị sợ hẳn đi theo chị, hay ngó thẳng vào mắt chị. Đôi mắt hẳn bằng đá bé con ạ. Lạnh lùng, dừng dừng, hắt hủi. Chị sợ muốn chết một đôi mắt như thế. Nhưng hẳn đã đi xa rồi mà. Chị chỉ thấy những nổi ám ảnh. Những giấc mộng. Thật tội nghiệp nếu vì mộng như thật. Những giấc mơ cũng có thể là cuộc đời.

Mưa phải không bé con. Chị nghe có tiếng đàn từ quá khứ vọng về. « Réverie » cũng chất ngất buồn sầu chứ đâu là những nốt nhạc êm reo vui trong tâm hồn người. Không phải nhạc mà chị. Chỉ có mưa. Tháng bảy ở đây cũng hay mưa lắm. Năm kia chị vào cũng có mưa. Mưa từ năm kia đến hết đời mình vẫn thấy mưa chưa dứt. Buổi tối choàng áo mưa trắng theo hẳn đi ăn phở ở một con đường nào đó chị không biết tên. Hẳn ăn phần hẳn. Hẳn ăn phần chị. Hẳn hỏi chị làm bộ hay sao mà ăn ít? Buổi cơm tối chị chẳng đụng đến hột nào. Thực ra, ở bên hẳn, nhìn thấy hẳn, chị không thể ăn gì nổi. Còn hẳn, hẳn vui về ăn, vui về kể chuyện núi rừng với những cơn chim lạ riu rít kêu mỗi sáng. Những tiếng đế nỉ non đêm khuya. Những hình ảnh quen thuộc trong một phần đời của hẳn, mà khi trở về thành phố hẳn thấy nhớ nhung. A, vậy mà bảo thương em. Chị không dẫn em đi chơi ở đâu cả. Chị chỉ nhớ đến hẳn. Ta mãi quên, cứ để quá khứ lặn vào hiện tại. Tương lai sẽ héo khô vì những cụm mây của quá khứ. Mì ạ, mi sẽ chỉ là người lặn thâu mãi thôi.

Mưa tạt vào, vẽ nên những vết loang trên nền nhà như một bức tranh lem luốc. Con bé chống tay vào cằm. Hai chị em ngồi sát vào nhau ở gần ngưỡng cửa. Nhìn những lá cây oằn oại ngoài kia, người thiếu nữ thẳng thốt kêu lên. Ở thành phố này chúng ta chẳng có một chỗ nào để đi chơi bé con ạ. Mưa và hẳn đã chiếm hết không gian chiều nay. Trong đôi mắt chợt sáng của thiếu nữ, sao có giấc mộng thành sự thật? Cũng cơn mưa trong mộng. Cũng cơn mưa ngoài đời. Thì cũng có thể hẳn sẽ trở về, dù là bằng những bước chân êm lướt trên mặt đất.

Nhưng nàng không có gì trong buổi chiều nay, trừ cơn ngáy lạnh và những hạt nước nóng bỏng dâng lên đầy khóe mắt. Đứa bé đưa cái lưỡi hồng kiếm quinn môi, chợt khóc lớn tiếng. Càng lớn như tiếng mưa.

NGUYỄN THẾ

túp lều của chú tom

1) Cuộc đời và sự nghiệp của nhà danh họa Pháp Van Gogh

2) Sơ lược về tác giả Beecher Stowe và tác phẩm « Túp lều của chú Tom »

NGUYỄN QUỲNH ANH (Saigon)

1) Vincent Van Gogh thật ra là người Hòa Lan, nhưng có lẽ vì hầu hết các tác phẩm của ông đều được sáng tác tại Pháp nên em tưởng ông ta người Pháp.

Van Gogh sanh tại Hòa Lan năm 1853. Mở phòng họa ở Bruxelles (Bỉ) năm 1880, chẳng bao lâu qua Pháp ở cho tới khi qua đời Ông thuộc học phái hậu ấn tượng (post-impresioniste). Các bức họa của ông luôn luôn tràn đầy sinh sáng rung động. Đi tìm thứ ánh sáng đó, Van Gogh rời Ba Lê đến Arles (Provence) rằm 1888

đề sáng tác. Vào thời kỳ này ông có nhiều triệu chứng thời kinh bất thường, nhiều người cho vì lý do tình ái, nhưng không chắc. Ông bị nhốt trong nhà thương điên ở Saint-Rémy. Trong một cơn điên, ông tự tử chết (1890), để lại nhiều tác phẩm nổi danh về loại tĩnh vật, phong cảnh và chân dung. (Self-portrait, l'Arlésienne, Berceuse, Mairie au 14 Juillet)

2) Nữ sĩ Harriet Stowe (tên con gái là Beecher) sanh năm 1811 tại tiểu bang Connecticut (Hoa Kỳ). Bà lấy ông Calvin Stowe năm 1836, ngay trước khi lấy chồng bà đã hăng hái tham gia phong trào bãi bỏ chế độ nô lệ. Sau được chồng và anh khuyến khích, bà viết truyện « Túp lều của chú Tom » (Uncle Tom's Cabin) thoát tiên cho đăng dẫn trên báo « National Era », sau xuất bản thành truyện (1852). Tác phẩm này đã gây xúc động tự miền Bắc Hoa Kỳ và đã là một yếu tố quan trọng trong việc gây nên cuộc nội chiến tại Mỹ. Sau, bà tiếp tục sáng tác tiểu thuyết, nhưng chỉ gây được sóng gió trên văn đàn nhờ một bài đăng trên nguyệt san Atlantic Monthly (1869) tựa đề « Câu chuyện thật về cuộc đời của bà Byron » trong đó bà tố cáo thi sĩ Byron đã có mối tình loạn luân với em gái.

Tác phẩm « Túp lều của chú Tom » (Uncle Tom's Cabin còn được gọi là « Life among the Lowly » tức là « Cuộc sống trong giới thấp hèn ») đề cập tới những sự cực khổ, nhọc nhằn của người nô lệ da đen sống tại những trang trại miền Nam nước Mỹ, nói lên những đức tính của người da đen cũng như những sự lợi dụng dã man của những người

hũ da trắng. Cuộc đời của người nô lệ da đen tên Tom được lồng vào khung cảnh trên để bênh vực cho phong trào đòi giải phóng nô lệ da đen, và đặt nó thành một vấn đề đạo đức cho dân tộc Hoa Kỳ.

tháp eiffel

1) Nhân vật nào bơi được qua sông Dương Tử ?

2) Ai bơi hay nhất từ trước đến nay ?

3) Nhân vật nào lội qua biển (từ Pháp sang Anh hay từ Anh sang Pháp) ?

4) Ai đã dựng nên tháp Eiffel ?

5) Cho biết về 7 kỳ quan của thế giới ?

6) Kim Tự Tháp xây ở thời kỳ nào ?

T.V.T. (Chợ Lầu).

1) Bơi qua sông Dương Tử là chuyện thường, không phải là một thành tích đặc biệt. Nhưng người ta chú ý đến việc vượt sông này là vì hàng năm Trung Cộng thường rầm rộ loan tin Chủ tịch của họ là Mao Trạch Đông, năm nay trên 70 tuổi, đã bơi qua sông Dương Tử. Mục đích muốn đề cao sức khỏe của họ Mao đồng thời cổ võ phong trào thể dục, thể thao trong nước.

2) Khó có thể nói ai bơi hay nhất từ trước đến nay vì mỗi người một sở trường, người bơi nhanh, người lội dai (phóng), lại còn có nhiều kiểu bơi khác nhau. Ngoài ra có một sự kiện khiến mọi người đều kinh ngạc là có nhiều thành tích thể thao (trong đó có bơi lội) tương như đã là giới hạn của sức con người rồi, mà hàng năm vẫn cứ bị phá hủy lục đều đều. Vậy rất khó xác định ai là người bơi lội hay nhất. Tuy nhiên người được biết đến nhiều nhất có lẽ là Johnny Weismuller, quá quen bơi lội ở Thế Vận Hội hồi tiền chiến. Ông ta bơi vừa nhanh, vừa dai phóng lại vừa đẹp khiến các nhà điện ảnh đã mời ông

đóng phim trong vai TARZAN đã một thời kỳ rất ăn khách.

3) Cuộc đua bơi qua biển Manche giữa Pháp và Anh được tổ chức thường xuyên, nam nữ đều tham dự. Do đó từ trước đến nay đã có rất nhiều người đã bơi qua biển Manche.

4) Tháp Eiffel cao 320m được xây cất tại Ba Lê năm 1889 do công trình của nhà kỹ sư Pháp Gustave Eiffel.

Tượng thần Tự Do cao 46m là tác phẩm của nhà đúc tượng Pháp Frédéric Auguste Bartholdi. Tượng đúc tại Pháp do Chánh phủ Pháp đặt mua để tặng dân tộc Hoa Kỳ, được đặt ở ngay cửa hải cảng New York năm 1886.

5) Bảy kỳ quan thế giới đã được kể trong một số Tuổi Ngọc trước. Đó là các Kim Tự Tháp Ai Cập, các khuôn vườn treo của Sémiramis và bức thành ở Babylone, Tượng Thần Zeus của Phidias, Tượng khổng lồ ở Rhodes, Đền thờ Artemis ở Ephese, Lăng tẩm Halicarnasse và ngọn đèn pha ở tỉnh Alexandrie (Ai Cập). Tất cả đều được thực hiện trong thời Thượng Cổ.

6) Các Kim Tự Tháp được xây cất trong thời Thượng Cổ ở Ai Cập (thời các vua Pharaons). Kim Tự Tháp lớn nhất là của vua Chéops (2600 năm trước Tây lịch.)

tuổi ngọc

In tại nhà in

NGUYỄN ĐÌNH VƯỢNG

38, Phạm Ngũ Lão — Sài Gòn

giá bán

Một số . . . . . 60đ.

Ba tháng . . . . . 720đ.

Một năm . . . . . 2880đ.

TỔNG PHÁT HÀNH ĐỒNG NAI

270, Đề Thám — Sài Gòn

NGUYỄN TUẤN ANH

MAI (Saigon)

- 1.— Dùng PH22 hay sà phòng Dermacid để rửa mặt mụn sẽ lặn đi.
- 2.— Mỗi tối thoa kem Beauty Sleep để nuôi da mặt, da sẽ mịn màng.

3.— Có lẽ cháu bị đau mắt hột rồi đây. Tạm uống Cotracyn và nhỏ Solufontamide hay Néocortef.

TRẦN VĂN DUYÊN (Bạc Liêu)

1.— Rovamycine là một loại thuốc trụ sinh còn mang ám hiệu của nhà bào chế Rhône-Poulenc : 5337 R-P lấy từ nấm Streptomyces Ambofaciens. Các vi trùng Staphylocoques, Streptocoques, Pneumocoques... đều kỵ thuốc này. Dùng để trị bệnh đau cổ họng, thịt dư, chảy mủ tai, sưng cổ họng, phổi, mụn ở ngoài da, tiêu chảy, lậu v.v.

2.— Đi cầu xong, ra máu tươi đó là bệnh trĩ chắc chắn rồi cháu ạ. Phải uống Opo-Velno-gère hay Intrait

De Marron D'Inde, Varemoid, Emotripar và bơm thuốc Préparation H hay thuốc mỡ Midy vào hậu môn. Cữ rượu, chanh, ớt, hạt tiêu.

NGUYỄN NGỌC HÙNG (Saigon)

1.— Mùa lạnh muốn cho môi khỏi nứt nẻ, tróc da, chảy máu rất giản dị mỗi sáng cháu thoa lên môi 1 lớp mỏng Vaseline.

2.— Gammalon Fort, Glutalam là những thuốc bổ óc tốt cháu dùng thử xem sao.

C.T. TÔN NỮ NHƯ LAN (Bình Thới)

1.— Uống ít nước, nhịn đói nhất là đừng ăn vặt và uống thêm Lipolysine F trong ít lâu cháu sẽ gầy bót đúng như ý thích.

2.— Cháu rất hoan nghênh ý định chọn nghề « áo trắng » của cháu. Sau khi qua cầu Tú Kép cháu phải chờ 7 năm dài mài kính sách và lặn lộn trong các nhà thương với điều kiện không ở lại năm nào mới mong giựt được mảnh bằng y khoa Bác sĩ. Rán lên!

LÊ (Hội An)

1.— Cháu dùng Selsun để gội đầu xem sao.

2.— Muốn răng trắng có thể đánh bằng cưa khê, bột đá bọt (Pierre Ponce) mua ở các tiệm bán dụng cụ y khoa hoặc nhờ nha sĩ đánh trắng bằng dụng cụ riêng.

NGUYỄN THANH XUÂN (Gia Định)

Em nên đi chụp mọi hình xoang mũi xem có bị nám không. Tạm uống Dolviran, Pyrèthane và Épanal 3 có lẽ sẽ bót.

MỘT CHÁU Ở HUẾ

Chắc cháu còn nhớ trong lịch sử Việt Nam có một ông vua rất nổi tiếng

về bệnh lười, suốt ngày chỉ nằm trên long sàng ngay cả khi ngự trào, đó là Ngọa Triều. Vậy thì không có gì xấu hơn là học, viết bài đều nằm như cháu mấy năm nay. Nhất là con gái, thói quen xấu đó làm hại sự nảy nở của bộ ngực rất nhiều. Cháu chỉ có một lời khuyên răn bỏ ngay tật này.

TT (Nha Trang)

Mắt đã bị cận thị, muốn cho độ cận đừng tăng điều cần là cháu phải biết giữ gìn vệ sinh con mắt trong khi đọc sách, học bài. Thí dụ như phải giữ khoảng cách tối thiểu giữa mắt và sách, phải dùng ánh sáng vừa đủ đừng quá yếu ớt cũng quá chói chan. Nên uống thêm dầu cá viên có chứa nhiều sinh tố A rất tốt cho mắt phải tới nhờ Bác sĩ chuyên về nhãn khoa đo thị lực để đeo một cặp kính vừa độ.

MỘT BẠN Ở NHA TRANG (ký tên không rõ)

1.— Theo cháu tả chú nghĩ là cháu bị đau tim (Angine De Poitrine). Nên đến Bác sĩ để đo áp lực máu và chụp hình tim phổi. Khi đau hãy đắp 1 túi nước đá lên ngực phía trái Phải uống Trinitrine Papavérine hay hít Nitrite d'Amyle, nằm nghỉ trên giường. Có thể chích Khelline, Théophylline và uống Sédo Caréna.

2.— Cái mụn tở mọc đã lâu trên mặt cần được giải phẫu mới hết.

3.— Khi tới tuổi dậy thì, thanh niên nam nữ thường hay mọc trứng cá vì những kích thích tố sinh dục hoạt động quá mạnh.

LÊ THỊ THU NGUYỆT (Qui Nhơn)

1.— Bệnh đậu mùa (Variole) sau

khí khỏi sẽ để lại trên thân thể người bệnh những vết sẹo lõm không bao giờ mất cháu ạ. Không có thuốc chữa. Chỉ có cách nhờ khoa giải phẫu thẩm mỹ.

2.— Cháu còn ít tuổi quá dùng kem thoa mặt không tốt. Nên rửa mặt bằng PH22 để trừ mụn.

KIM DUNG (Tùng Nghĩa)

Con gái mới 16 tuổi đã cao 1m50 mà cháu còn cho là lùn quá thì quả là cháu hơi khó tính. Không cần dùng thuốc đặc biệt như kích thích tố. Chỉ nên uống thuốc với Calcigé-nol và bơi lội, leo dây. Nên ăn bót mỡ và uống ít nước. Thế là đủ lắm rồi. Sang năm cháu sẽ cao thêm và sẽ hài lòng.

LINH LAN (Đức Hòa)

1.— Hàng ngày nên rửa mặt bằng PH22 để trừ mụn và buổi tối dùng kem Beauty Sleep mà bôi mặt.

2.— Cháu có thể dùng phấn Ardena Invisible veit (Elizabeth Arden).

3.— Lông mũi mọc dài quá chỉ có cách xén bót bằng kéo nhỏ.

4.— Mụn lẹo ở mắt phải mờ đi mới mong không tái phát. Tạm uống trụ sinh TT Mycine hay Auréomycine.

TUẤN (Quảng Ngãi)

1.— Trong đường tiêu cũng như ống dẫn tinh của đàn ông khi tới tuổi trưởng thành các tuyến nhờn sẽ tiết ra màng mỡ một chất dính như keo đó chỉ là chuyện rất bình thường.

2.— Nên tắm rửa hàng ngày cho sạch sẽ chứng ngứa ngứa sẽ biến đi.

3.— Máu dồn đến đó nhiều cho nên em thấy như vậy. Chẳng sao đâu.

CHẠP PHÔ

chủ nhiệm — KIẾN VÀNG
CỬA TIỆM BẠN TỪ CÂY KIM ĐẾN CHIẾC PHI THUYỀN

HÀNG ĐÃ MUA BÁN XIN MIỄN ĐỔI HOẶC BỎI LẠI

Vệ tinh nhân tạo

Vệ tinh nhân tạo là một hình cầu do một hỏa tiễn đưa lên quỹ đạo mà trung tâm trái đất là một tâm điểm.

Vệ tinh nhân tạo đầu tiên được phóng năm 1957. Vệ tinh này quay 350 lần quanh trái đất với vận tốc 25.000km giờ.

T. D. THẠCH THỦY (ghi lại)

Chạy chi dờ rứa

Các bạn có biết những cuộc chạy nước rút 100m của dân kíp tóc trên thế giới đạt kỷ lục là bao nhiêu không?

Năm 1928 : cô Elizabeth Robinaon (Mỹ) trong 12,2 giây.

Năm 1932 : cô Stanislas Walasiewicz (Ba Lan) trong 11,9 giây.

Năm 1936 : cô Helen Stephens (Mỹ) trong 11,5 giây.

Năm 1948 : Francina Blankers Koen (Hòa Lan) trong 11,9 giây

Năm 1952 : Marjorie Jackson (Úc) trong 11,5 giây.

Năm 1965 : Betly Cuthbert (Úc) trong 11,5 giây.

Năm 1960 : Wilma Rodolph (Mỹ) trong 11 giây.

Năm 1964 : Wyomis Tyus (Mỹ) 11,4 giây.

Năm 1968 : Cô Wyomis Tyus (Mỹ) trong 11 giây.

Như thế vận tốc trung bình của các cô là 30km giờ.

Không biết có phải dân to con chạy giỏi hay không mà trong chín cô gái trên, đã 5 cô là người Mỹ?

UYÊN ƯƠNG (copy)

Bồn phận

Bồn phận là cha đẻ sự khó khăn và là anh em của hạnh phúc.

LACORDAIRE

Cần phải cho trẻ em biết bồn phận của chúng để mai sau chúng biết bồn phận làm người.

KANT

Bồn phận của con người thực rõ ràng và đơn giản; nó gồm có hai điểm: bồn phận của con người đối với Thượng Đế và bồn phận làm cho đồng loại những điều mà mình muốn đồng loại làm cho mình.

THOMAS PAINE

Ái quốc

Tình yêu tổ quốc khởi đầu từ gia đình.

HONORÉ DE BALZAC

Viết bằng hoàng tiếng của mình là một hình thức ái quốc.

LUCIE DE LARUE MARDRUS

KIM YẾN TỬ (ghi)

Ái thực tế hơn

Giờ toán trừ, thầy thí dụ cho học sinh dễ hiểu :

— Cây súng tôi có 6 viên đạn, tôi tôi bắn hết 6 viên đó. Vậy hỏi tôi còn gì không?

— Thưa còn.

— Sao lạ vậy, tôi còn cái gì?

— Dạ, thầy còn 6 cái vỏ đạn.

Ái có một khắp nơi

Một bà mẹ rán sức làm cho lũ trẻ hiểu rằng: «Chứa có mặt khắp mọi nơi». Bà ta gọi ý :

— Các con có biết ai đã luôn luôn theo dõi những việc làm của chúng ta không?

Lũ trẻ đồng thanh đáp :

— Bà hàng xóm !

KÊ MAO CÔN (Ba Xuyên)

Còn sống

Hai anh chàng điên đi dạo với nhau trong dưỡng trí viện. Thấy hai con két : một con đỏ, một con xanh đậu trên cành. Một anh đề nghị :

— Minh bắt hai con này làm thịt đi.

Anh kia ngập ngừng một hồi rồi đáp :

— Bắt con đỏ thôi, còn con xanh thì... chưa chín.

KIẾN CẬN

CHẠP PHÔ

ĐẠI TỰ ĐIỀN

KIẾN VÀNG chủ biên

với sự đóng góp của các Bạn Vàng

gia đình

VÀNH KHUYỀN

BỐ : Thủ tướng của nước tự do dân chủ cộng trừ. Có toàn quyền thống lãnh bằng dân thiên hạ (trừ Thủ tướng bà).

MẸ : Cộng tác viên đặc lực của nhân dân trong những dịp đệ trình kiến nghị (xi nê, dạo phố). Kể sẵn sàng đối phó với những cuộc tấn công của Thủ tướng bố.

KIP TÓC : Danh từ làm đên đảo các đảng con gái, nguyên nhân sản xuất nhiều ca sĩ, nhạc sĩ, văn sĩ, thi sĩ và... trung sĩ.

HÚI CUA : Luôn luôn là kẻ thù không đội trời chung (đối với các cô ?). Nơi nào có ta tất không có địch và ngược lại, trừ trường hợp hai bên đã ký hiệp ước hòa bình.

NGÔI NHÀ : Bãi chiến trường hay hay rạp hát của toàn dân (đoàn kết thành một khối) vào những dịp hai nhân vật quan trọng bạn chu du nước khác.

XI NÊ : Thời sự nóng bỏng thường được đem ra mổ xẻ vào chiều thứ bảy. Kẻ thù ghê gớm của chế độ phong kiến và sự thuộc bài vào sáng thứ hai của các cô cậu dài lưng tốn vải.

(Còn tiếp)

kiến vàng bạn vàng

BÍCH NGỌC (Sàigòn). — Tiếc là không gặp được như ý Ngọc muốn. Trong hai người, kẻ tỏ tình trước phải là đấng hủi cua. Nếu vì lý do gì mà hẳn nuôi thỏ thì bạn phải là kẻ giúp hẳn, gián tiếp, cười cho duyên vào, chớp mắt cho điệu vào. Hy vọng hẳn « say » mà giết được thỏ. Tuyệt đối là ta không bao giờ, đáng kẹp tóc ấy mà, nên cầm dao giết thỏ thay hẳn.

MAC HUYỀN GIANG (Sàigòn). — Theo phép lịch sự thì « có đi phải có lại ». Bạn cứ « xã giao » một cách tự nhiên. Ở đời có những dịp về phần mình, bỏ qua một lần có thể chẳng bao giờ tìm lại được. Bạn đồng ý? Nhưng nhắc bạn một điều, hãy bước chậm kéo vấp ngã ngay bước đầu, đau lắm cơ đấy.

TRUNG VƯƠNG. — KV chả già dặn chi đâu thưa cô, vấp ngã hoài, đứt tay hoài đấy ạ. Họa chẳng là sau những lần u đầu, sứt trán có được tí kinh nghiệm còm chẳng. Nhưng đáng kể gì. Chúc cô những ngày hè vui vẻ với bạn. Chắc cô cũng thừa biết, bạn bè giận hờn với nhau là gió, rồi qua đi. Có những cơn gió đó mới thơm tho tinh bạn. À, có phải là TV của 3, 4 năm trước không nhỉ?

TRỊNH MIỀN KHA MY. — Chẳng có lời nào dành khuyên bạn. Tình đời ta đuối bắt nhau là chuyện thường. Quay lưng lại, biết đâu lại chẳng thấy có kẻ đang chụp bắt bóng ta.

sao dày đặc nhất

Sao Trắng Lùn là một loại sao có độ dày đặc nhất. Một ngôi sao với chất lượng tương đương với mặt trời, nhưng đường kính thì chỉ bằng nguyệt cầu mà thôi — đã được tìm ra bởi W. J. Luyten, thuộc đài quan sát Harvard vào tháng 6 năm 1966. Ta nên biết rằng giới hạn độ dày đặc của một ngôi sao là ở trạng thái hạt trung hòa (neutron). Khi những hạt nguyên-tử hiện-hữu ở trạng thái mà không còn có một khoảng cách nào giữa chúng nữa, mỗi 1 tấc khối (1 cubic inch = 2,54cm³) lúc bấy giờ nặng vào khoảng 1.800 triệu tấn. Đường kính hạt nguyên tử đo được vài Angstroms (= biểu - hiệu A một đơn-vị chiều dài, dùng để đo khúc xạ điện-từ và bằng 10⁻⁸cm. Được đặt tên theo A. J. Angstrom, phổ học-gia Thụy Điển), trong khi đó hạt nhân nguyên-tử lại có một quang độ 5 lần nhỏ hơn và có một đường kính chỉ bằng 4 phần mười triệu triệu của 1cm (4×10⁻¹⁰) hay 4/10 000.000.000.000.000 l.

KLEY-3321 (sưu tầm)

trong thư viện

Sách là gì? Đó chỉ là sự kết hợp các dấu hiệu với nhau. Chính đọc giả là người phải tự tìm kiếm những hình thức, màu sắc và tình cảm mà các dấu hiệu đó tượng trưng.

ANATOLE FRANCE (1844 — 1924)

Một quyển sách có một nội dung mới mẻ và đặc biệt và một quyển sách làm cho ta yêu những chân lý cũ.

VAUVENARGUES (1715 — 1747)

Sách là một tấm gương. Nếu một con khỉ nhìn vào thì hẳn nhiên không

phải là hình ảnh của một vị giáo đồ hiện ra.

G. C. LICHTENBERG (1672-1749)

Sách của tôi không phải là những quyển sách mà là những tờ giấy rời hầu như vô tình rơi rớt trên con đường của đời tôi.

CHATEAUBRIAND (1768-1848)

KIM CÚC (ghi)

máy đánh chữ nổi nhạc

Cô Lily Parly, một nhà phát minh Anh đã nghiên cứu trong 14 năm để tìm cách chế tạo một máy đánh chữ có thể đánh được những nốt nhạc và hơn nữa có thể phát ra được cả âm thanh nốt nhạc in ra.

Phát minh của cô Lily Parly còn có giá trị đối với những người mù vì họ có thể kiểm điểm lại bằng thính giác sự chính xác của dấu nhạc được ghi trên ấy.

ngoại ngữ

Đệ nhất thiên tài ngoại ngữ từ xưa đến nay là ai bạn biết không?

Xin thưa, là một người Ý Đại Lợi, Đức Hồng Y Giáo Chủ Guiseppe Mezzofanti (1774-1849) kiêm quản thủ văn khố tòa thánh Vatican. Ngài thông thạo 58 thứ tiếng và cho biết chỉ khó khăn khi học 15 thứ tiếng trước tiên.

MÂY CUỐI VIỆT (ghi)

đọc sách và tính người

— Nếu bạn lần lượt đọc từ trang nhất đến trang cuối một cách bình thản, không gấp rút: Bạn là người từ tốn.

— Nếu bạn xem tổng quát trước rồi mới bắt đầu lần lượt đọc từ

trang nhất đến trang cuối: bạn là người trước khi hành động hay suy nghĩ, sắp xếp công việc theo thứ tự trước khi ra tay.

— Nếu bạn xem sách ngược từ trang cuối đến trang nhất: Bạn là người thành thật, nhưng khó tính và hay bắt măn những hiện hữu xung quanh.

— Nếu bạn xem tổng quát trước của cuốn sách (xem ngược). Xong trở lại đọc xuôi từ trang nhất đến trang cuối: Bạn là người hay nổi giận nhưng mau quên, giận đó rồi quên đó.

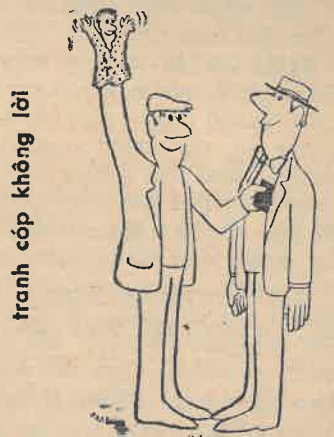
— Nếu bạn trước khi đọc sách hay đếm xem có bao nhiêu trang. Bạn là người có tính nóng nảy, không kiên nhẫn.

— Nếu bạn chọn sách tinh cảm để đọc, không hẳn bạn là người đa cảm đa sầu, rất có thể bạn là con người khô khan, cũng như bạn chọn truyện kinh dị, hồi hộp rất có thể bạn sẽ là người nhút nhát nhất.

KIM TÍM

nội trợ

Quý vị kẹp tóc nào sắp lên xe hoa về làm dâu người ta mà chẳng

tranh cốp không lời

biết tí tí về bấp bực, thân thừa nên đọc kỹ lời khuyên của triết gia Montaigne mà tập tành cái nghề nội trợ đi, cũng chưa muộn đâu, kéo mai một anh chị cứ dắt nhau đi ăn cơm tiệm thì có mà chết :

« Khoa nội trợ là đức tính chủ yếu của người đàn bà : đức tính mà ta phải tìm kiếm trước mọi đức tính khác, giống như của dự tạng duy nhất để cứu vãn gia đình chúng ta. »

CỜ BẠC

Về cờ bạc, văn sĩ Rousseau luận như sau :

« Cờ bạc là sự phung phá gia sản, mất thì giờ, tai hại lớn cho tài nguyên, hiểm nghèo cho tính ngậy thơ, hủy diệt những kiến thức, kẻ thù của thi phú, cha đẻ những xích mích. »

YẾN DUNG TỬ (ghi)

HẦM MỘ TẠI BA LÊ

Tại công trường Desfert Roche-reau, ở Ba Lê, người ta có thể chôn xuống những hầm mộ, đặt trong những hầm đá sấu trong lòng đất, nơi đó chứa rất nhiều bộ xương cốt hốt trong những nghĩa địa tại Ba Lê bị phá bỏ.

Từ xa xưa, người đạo Gia Tô, riêng ở nước Ý, chôn xác chết trong những hầm mộ. Hầm mộ của kinh đô La Mã được đào dùng để làm nghĩa địa kín đáo. Còn trái lại hầm mộ ở Ba Lê chỉ là những hầm đá sấu đổi thành phần mộ sau khi nghĩa địa Thánh Hai bị phá hủy năm 1781. Tiếp đó, rất nhiều nghĩa địa của các giáo khu bao quanh các nhà thờ cũng được phá hủy. Và người ta hốt cốt đưa về hầm mộ. Nhiều hài cốt của nhiều nạn nhân cuộc cách mạng Pháp như... Danton Robespierre, Lavoisier trong số ấy, có thể đã được cải táng vào các hầm mộ nói trên. Du khách có thể đi theo các đường hầm bao trùm hơn 11.000 mét vuông.

TRỊNH CÔNG TRUYỀN (sưu tầm)

kiến
vàng
oi !

VẤN : Kiến vàng ơi ! Nguyễn hỏi Kiến vàng cái này nha. Tại sao dân kip tóc gặp dân húi cua nào có tới 4 mắt thì lại nói là : 1, 35 năm kinh nghiệm, vậy Kiến Vàng ?

TRƯƠNG HỒ NGUYỄN

ĐÁP : Có lẽ các vị có 4 mắt là các vị ưa sưu tầm nên giàu kinh nghiệm như thế chăng. Theo KV thì phải nói, ừ nhỉ, cửa kính như thế thì mưa gió khó lọt vô, ta là gió là mưa, ta làm sao bây giờ ?

VẤN : Kiến vàng ơi ! Em bé hỏi câu này nhé ! Khi mà mình nhờ mọi người chung quanh giúp cho ta một việc gì, khi xong rồi, mình cảm ơn họ, họ bảo là không có chi ? hoặc là họ cảm ơn mình lại là rằng hả Kiến Vàng ?

TÔN NỮ THẠCH THẢO

ĐÁP : Ta sống vốn nợ nần nhau, mang ơn nhau nhiều. Câu cảm ơn sẵn ở cửa miệng là điều nên, dù đôi khi vô nghĩa. Tiếng cảm ơn còn thương là tiếng lịch sự, xã giao nữa. Đừng có kéo dài chữ CẢM ƠN ƠN N... cái nghĩa nó chanh chua lắm đấy nhé.

VẤN : Kiến vàng ơi !!! Đói mắt dùng để làm gì nhỉ ??? (ngoài chuyện để nhìn, ngắm)

THỦY (Mỹ Tho)

ĐÁP : Vàng, mắt là cửa sổ của tâm hồn, để nhìn kẻ khác và để kẻ khác soi bóng, ả núp đời làm kẻ si nhau ở trong đó. Ngoài ra để làm gì nữa nhỉ hay để... đá lông nheo cho thiên hạ ngã lăn đùng ra chơi !

đã thất
lạc nhau

NGỌC MINH

Sao ạ, tối nay bỏ tù về nhiều quá càng làm em nhớ bề của những đêm lăn xe ra balcon nhìn bờ và nghe không chán nhạc khuya của sóng. Tội nghiệp biển, tội nghiệp ghềnh đá của em, chắc tội nó ghét em ghê lắm vì hôm ra đi em có hứa thế nào cũng về thăm. Thôi thì cứ để cho bọn nó giận, cũng như ông ta có lẽ bây giờ đang cay đắng ghét em. Nhưng đó không phải là một điều ngoài ý muốn của em. Vàng, chẳng thành thế ! Em đã mong mỗi được ông ta ghét bỏ và nếu được đánh rơi vào một lỗ thủng của lưới nhớ thì càng hay hơn nữa ..

Em chẳng biết diễn tả thế nào cho sao hiểu em. Em vốn vụng về trong mọi chuyện vì mẹ bỏ em đi sớm quá. Chờ Truyền kể, ngày đó em mới mọc tám cái răng. Tám cái răng hết còn nhâm vú mẹ, em sớm nếm cơm nghiền. Cơm dù nghiền cũng cứng hơn sữa và dĩ nhiên lạt lẽo tình thương hơn. Cũng như bố thì bận bịu lo kinh doanh, các chị còn biết bao nhiêu bạn bè và những lo lắng nồn nao của tuổi chớm lớn. Có chiếc hoa mấn khai nào thềm đi tung hương nhụy ở một góc tối với Cục - Đá - Bất - Hạnh là em hay không ?

Có phải vì nghèo nàn tình thương mến không mà em tần mẩn ngồi thất hồn mình với một người rất lạ rất xa mà em tìm được một vài nét tương quan giữa hai tâm hồn đồng xem thiên nhiên như tôn giáo chính. Hơn một năm nay, em hạnh phúc sống với hình bóng ông ta, sự bí mật của riêng em mà ngoài biển, sao và gió chỉ có Phụng Tiên là biết chuyện em. Trong ba người chị, Chờ Truyền hiền lành, bình dị, Tú cần cù sâu sắc, đến độ chua ngoa, chỉ có Phụng Tiên là gần em nhất.

Ngày tai nạn chụp xuống đời em, phải bỏ học năm Đệ Tứ, giá không có những sáng kiến của Tiên chắc em chỉ là một cái rác khô trên xe lăn mà hồn phách tiêu dao nơi một chỗ nào xa. Vì em, Tiên tìm kiếm những áng

thơ văn dễ thương cho đọc rồi còn khuyến khích em viết văn, làm thơ. Bạn rộn suốt cả ngày đêm, em chẳng dư tí thì giờ để ngần ngại khóc vì mất đồ.

Lần đầu tiên đọc được những ý tưởng mình xếp đặt trên giấy bằng chữ in, em ngạc nhiên đến chảy nước mắt — tính em kỳ ghê sao nhỉ, vui buồn chỉ cũng « mưa lán trên má » được hể — Tiên đã tạo thích thú bất ngờ cho em bằng cách âm thầm chép một bài thơ của em rồi gửi đi với tên Tiểu Ngọc. Bao giờ em cũng sợ sệt khi phải đi một mình nên rủ rê Tiên : « Kiếm một tên chung rồi hai chị em mình cùng viết ». Thế là tên Ngoạn My ra đời với những bài vui nhộn là của Tiên còn những bài buồn bã là của em. Ngoạn My chỉ gửi bài nơi một tờ tuần báo dễ thương với những hình vẽ xinh xắn mà em vô cùng yêu thích. Với Tiên, viết chỉ là một trò chơi để làm vui lòng em. Nhưng với em, bây giờ viết đã là một điều cần thiết như dưỡng khí cho người và là một tật xấu không tài nào bỏ được.

Mùa hè năm ngoái, cả nhà lên Đà-lạt một tháng, Tiên có hứa sẽ viết thư cho em nhưng sau này em mới biết, Tiên quen được một người bạn mới nên lãng quên em. Giờ khắc lúc đó với em chỉ là buồn bã ngồi nhìn sóng tuôn từng dòng rạn rạ qua kẽ đá xám và mong tiếng leng keng quen thuộc của bác phát thư để giục thím Lùng xuống nhận thư Tiên — những lá thư không bao giờ tới — Nửa tháng là 15 ngày chờ đợi từng giờ, mẹ lo lắng cứ nghĩ tai nạn nào đã đến với Tiên. Rồi trong nỗi cô đơn, em đã viết thư cho ông ta.

Em vẫn nghĩ từ đầu, đây là một trò chơi. Đó là một người viết văn trẻ tuổi — nhưng em cứ nghĩ ông già rồi để mạnh dạn mượn cái giọng chua ngoa của Tú Cẩn và cái điệu vui quấy của Phụng Tiên mà thẳng tay chỉ trích. Vì ông ta trẻ nên bướng, ngông, nghịch và chủ quan. Những nhân vật nữ của ông ta bao giờ cũng được nói đến với một chút ít « tiểu ngạo » ghê ghê lắm. Lá thư trả lời của ông ta là một bất ngờ cho em. Giá em viết ngọt ngào một tí như bao người đã viết, chắc ông ta đã xếp thư em vào một xó với bao người ái mộ khác.

Thì cũng như người ta nói « uýnh nhau vỡ đầu rồi mới nhận là bà con », em chẳng nhớ rõ rồi mọi việc tiến triển ra sao mà qua một năm thư từ, em và ông ta bỗng như thân thiết tự kiếp đời nào. Em có thể cho Tiên nghe để xin ý kiến. Tiên khuyến khích em. Em hiểu, đã đến lúc em phải tách cái kiếp Thổ Ty Hoa, đi bằng những bước riêng của mình. Cũng như Tiên bây giờ đã có Phan Thông — mà em vẫn gọi đùa là Phấn Thông. Có biển chứng cho em, và sao nữa, dưới cái văn bát ngát của sao em đã viết như như nói khẽ với ông ta bằng những lời thành thực nhất, trừ hai điều : Cái tên và sự tàn phế của em !

Em bỏ họ Trần Túy lấy họ Hồ Phi — tên một nhân vật của Kim Dung có cái phong độ hào sảng ngất ngưỡng mà em thích — Thay vì Tiểu Ngọc em lại xưng lộng Ngọc vì Lộng là đùa bỡn mà đã nói từ đầu em định đùa thôi. Lộng Ngọc cũng là tên tiểu thư của Tần Mục Công thời chiến quốc

nổi tiếng với cây sáo ngọc. Không phải em muốn sách vở với cô ta đâu, em thời tiêu thì chả giống ai hết trời. Tại em thấy Phụng Tiên có chiếc đàn tranh dễ thương quá mà thế ngồi trên xe lăn của em chẳng thích hợp để dạo đàn nên đành phải bằng lòng với cái ống Hắc Nhã Tiêu của anh Phi Đàn để lại. Chẳng ai dạy em hết, cứ xem cuốn tự học và mân mê ống trúc để thời thành những khúc quái đản chi mô.

Em sẽ không kể cho sao nghe chúng em đã viết cho nhau những gì. Vì sao đã đọc hết rồi qua ánh đèn tím nhạt ngoài balcon nhỏ xíu của em. Bao giờ em cũng gọi ông ta là Ông và xưng bằng Ti, cái tên mà mấy chị dùng để gọi em. Ti Ti ! nghe như con Ki Ki, sao nhỉ. Cái tên nhỏ nhoi, hèn mọn như là cô nào nép mình dưới đá tảng và như nổi mặc cảm là một thứ phế thải của em. Ông ta gọi em là bạn nhỏ và xưng là tôi. Em thích và muốn giữ hoài cái lối xưng hô giữa nhau như thế. Nhưng ông ta thì hình như không đồng ý với em với cái lối xưng hô mà ông cho là quá lạnh lùng xa cách cho một tình thân xem như là duy nhất của nhau.

Hồi sao, nói cho em biết với, em có đại đột không khi nhờ chị Phụng Tiên đóng vai em gặp ông ta, để dò xem người bạn lớn của em có thật chân tình. Tiên đã tỏ vẻ chia mừng với em : « Út ọt ơi ! hơn cả chân tình lặn, anh ta quý mến em ghê lắm, hứa thế nào cũng ra Phan, hỏi thăm tính tính từng người trong nhà để khi đến thăm ăn nói cho hợp khéo hồ dù cứng đã tả rất tí mỉ rồi. Thấy rõ ràng là l'amour rồi, chẳng có hình như là... chỉ chi hết ». Em mím môi, lắc đầu. Tiên tinh nghịch cười : « Đâu phải Tiên nhận xét vớ, chính miệng anh ta xác nhận rằng đã từ lâu ... » Tiên bỗng khựng lại khi thấy nước mắt ràn ràn trên mặt em...

Không phải em buồn vì lời tỏ tình đầu tiên trong đời, người ta nói với em qua hình bóng khác nên chỉ là một lời thuật lại. Tiên đã có anh Thông, họ quần quít như chim. Em không tin em xấu xí hơn Tiên vì hàng xóm đã xi xào bình phẩm ngay lúc cả nhà mới dọn sang bên nay sống : « Những đứa con gái nhà này càng về sau càng đẹp hơn. Chỉ tội con út, bị què như vậy thì còn dùng vào đâu, nhan sắc đó ». Ông ta có thương mến em nữa không khi biết người con gái tóc dài, jupe nâu áo trắng hôm nọ không phải là Tiểu Muội. Và có còn can đảm nói yêu em không khi nhìn thấy đôi chân héo hơn quặt quẹo như cọng rạ khô này.

Tiên kể : « Anh ta giống anh Phi Đan nhà mình lắm, từ tướng mạo đến dáng đi ». Phi Đan là anh cả của em. Trước chị Tiên đó là người thân nhất của em. Thuở nhỏ, ở rừng núi có em trong mọi cuộc « thám du của anh và có anh trong mọi chốn thơ mộng do em khám phá như đường sơn cốc, suối Tuôi Thơ, đỉnh Gió Đàn, đồi Ngự Hoa, lũng Sa Mù... Thuở em còn đến trường anh siêng đưa đón đến độ những người bạn cùng lớp, nữ lẫn nam đều kêu rằng : « Người yêu sau này của Tiểu Ngọc hẳn phải mang ít nhiều dáng dấp của anh Đan. » Trong những mẩu chuyện tưởng tượng của em. Chơn Truyền cùng kêu những nhân vật nam sau mà giống anh Đan đến thế,

Tất cả những chuyện đó em đều mang ra kể cho ông ta nghe. Từ thuở nhỏ ở núi đến tuổi chớm lớn ở biển, nên em và ông ta mới gặp nhau ở tình yêu thiên nhiên. Ông ta có nói: « Bạn nhỏ, ông anh của em giữ độc quyền em mới mấy năm nay rồi, phải nhường quyền đó cho người khác chứ ». Anh Đản vào lính trước khi gặp tai nạn. Bây giờ anh đang sống nơi quê vợ ở miền Nam. Hôn nhân làm con người thay đổi không ngờ, em không trách gì anh vì ai rồi cũng phải có đời riêng, trừ những kẻ tàn phế như em phải muôn đời nấp trong bóng tối gặm nhấm nỗi cô đơn của mình. Khi Tiên bỏ đi, em nhìn em và những lối đi của nước mắt trông như một tượng đá vô tri đang rạn vỡ, hay có một cái gì đang rạn vỡ trong lồng ngực nhỏ của em. Em đã quyết định!

Bản thiết của em bây giờ là bóng tối và một vương trời nhỏ xíu trước mặt cho em thấy được sao. Phụng Tiên đã lên Đà Lạt học cái bút hiệu Ngoại My thế là rơi vào quên lãng của mọi người bạn trẻ. Cũng như em đã được lãng quên trên căn gác chứa đồ cũ này trừ thím Lừng xuống lên như cái bóng, em cũng là một thứ phế thải, phải không sao? Ở một nơi nào vậy em đã ghi trong từng cuốn sổ dày những ý tưởng rời rạc mịt mờ của mình. Chắc sẽ không bao giờ có thể phổ biến chúng vì không có Tiên khuyến khích rồi gửi đi cho em. Tiên thế là cũng đang vui với đời riêng. Chơn Truyên, Tú Cần xem chừng cũng thế vì bụng sắt dày vẫn không ngăn những âm thanh rộn ràng ngát vui bên dưới...

Nếu nhà cũ nằm bên kia sông Mương là khu Hành Chánh với những Ty Sở im lìm chạy dài trên con đường Huyện Trần dẫn xuống biển thì nhà mới lọt hẳn trong Khu Thương Mại với những tiếng động nồn nã suốt ngày đêm. Có cảm tưởng rằng bây giờ em sống tựa vào những âm thanh đó. Tiếng rao hàng, động cơ xe, tiếng quảng cáo, chưởi mắng nhau. Thương nhất là tiếng ru con trong đêm khuya. Này nghe với em:

Tóc mai sợi vẫn sợi dài

Bên nhau không đặng, thương hoài ngàn năm

Tưởng tượng người viết văn trẻ tuổi ấy nếu có ra đây cũng không tài nào đoán ra nơi ở tởm vô chút xíu này có một động vật là Tiều Muội một thời thân mến của anh trong đó. Anh sẽ đi men theo bờ bề tìm không bao giờ thấy một nhà cổ trên giảnh đá vì cơn bão hôm nọ đã tốc mái, sập tường, người ta phá ra luôn. Anh sẽ cười nhạt, tức tốc quay về, bực mình ở sao để tin vào một trò đùa của con nhỏ nữ sinh nghịch ngợm nào đó trong cái tỉnh nhỏ tội nghiệp này.

Gió khuya lùa những cánh tay vào Chiếc Mộ Còn Tuổi — tên em đặt cho căn gác — nghịch với tóc em lay bay những sợi tóc dài. Sao ạ, bỗng dưng em mong mỏi, ước ao được thấy mặt anh ta, dù chỉ mặt lần, để hỏi khẽ rằng: « có phải thế không? ». Bây giờ em mới biết « len trong cái chết, vẫn còn cái đau »...

NGỌC MINH

cô học trò thú vị • lệ miên trường

(Tiếp theo trang 24)

Ông thầy chọc thêm cho tức:

— Cười mà cũng cấm.

— Cấm chứ,

— Khó quá.

— Nghiêm nữa?

— Nghiêm như thế này này.

Này... Này... Cô bé kéo dài chữ này ra, rồi ngậm miệng, nhường mắt lên, phính má ra... đại khái nói là phải nghiêm thế. Nhưng mặt đó không phải mặt nghiêm. Mặt đó để chọc cười. Hề. Thế là cả trò lẫn thầy đều cười.

Bầu không khí lúc đó hơi dễ thở một chút. Nhưng cười cũng chẳng lâu. Ông thầy lại đưa bộ mặt lầm lý ra. Học trò cũng như thầy. Có khi nghiêm hơn. Mà là nghiêm giả. Ai cũng giả. Ai cũng giả vờ hết.

Thầy chăm chú giảng bài. Học trò chăm chú nghe. Giảng xong ông thầy ngồi nghỉ. Học trò ngồi đối diện với thầy bí hoáy biên chép, thỉnh thoảng liếc mắt lên nhìn thầy cầm chường. Thầy tỉnh bơ đọc sách. Đôi khi học trò cần bút vờ suy nghĩ nhưng thật ra đang tìm cơ để « làm khó » thầy chơi. Biết « tìm đen » của cô bé, ông thầy cố giữ. Không để sơ hở.

Nhưng dù cho cố giữ, thỉnh thoảng thầy cũng phải lơ quên. Ví dụ trời đang mưa lạnh, lúc giảng bài xong, ngồi nghỉ, cảm thấy thêm một hơi thêm một hơi thuốc quá, thầy quên khuấy sự « chực gờm » của cô bé, bèn mò túi rút ra một điếu, gắn lên môi, bật lửa, hít hơi đầu tiên khoái chí, chưa kịp nhả khói ra, sự nghĩ rằng cô học trò khó tính này không thích ai hút thuốc, tức thì, vội vàng dựng cuốn sách lên che, xong từ từ thở khói xuống gầm bàn. Một cơn gió ác ôn, lúc đó, sẽ chui lòn qua khe cửa, thổi tạt một ít khói về hướng cô bé. Cô bé cười mỉm. À, cơ hội đây rồi. Thầy có giữ đặng trời. Thế là cô bé bỏ viết, gấp vở, làm ra vẻ thật quan trọng, đưa hai tay ra trước mặt quạt lả lịa để đuổi khói, trông bộ điệu như sắp chết ngộp đến nơi, làm như khói nhiều lắm. (Thật ra, chỉ một tí khói thôi. Không để ý sẽ không thấy). Tay quạt khói và miệng cô bé hô lớn:

— Ngồi với con gái mà cũng hút thuốc?

Thầy chưa kịp phân bua gì, dường như thấy câu nói của mình có vẻ sao sao, cô bé vội sửa lại:

— Ngồi với học trò mà cũng hút thuốc?

Chữ « con gái » đổi thành chữ « học trò ». Ông thầy nghe thế, chột hiều ra, lấy làm thích thú quá, nên quên chuyện phân trần, lại buột miệng nói một câu gián tiếp bày chỗ nhược của mình cho học trò thấy:

— Tại thêm quá. Trời mưa lạnh hút thuốc mới đã.

— Tập nhin cho quen.

— Bắt nhin như thế là ác.

— Ác ở chỗ nào đâu?

— Ở chỗ đó đó.

— Đâu ?

— Thi ác. Ác lai ác. Ở chỗ ác đó.

— Đâu ?

— Đâu hoài. Không cho người khác hút thuốc là ác.

— Ác rồi có sao không ?

— Ác là ác báo. Sang năm thi sẽ trượt vở chuối.

— Sang năm đâu đã thi mà trượt. Nói hớ rồi.

— Thi sang năm nữa.

— Sang năm nữa, lâu quá, « nguội » rồi, cái ác cũng quên đi, đâu còn nhớ mà « báo » ?

— Sẽ có người nhắc « nó » tới báo.

— Ai ?

— Chẳng hạn người-hút-thuốc bị cô bé làm khó.

— Thù dai.

— Ở, dai.

— Nhưng sang năm nữa chắc chỉ học trò còn ở đây. Có khi lên Đà Lạt. Như chim bay cái vụt, mất rồi. Ở đó mà nhắc.

Hề. Nói xong cô bé nheo mắt cười. Ông thầy cũng cười. Cười vì không nín được. Cô bé tinh nghịch và dễ thương. Những mâu đối thoại, nói trống, không có chủ từ. Dường như ai cũng muốn thế. Học trò thì không muốn làm học trò. Ông thầy cũng chẳng thích làm thầy. Thầy trò không có ranh giới. Không đẳng cấp. Không có rào cản. Như ngọn gió sớm lồng lộng lên cao, lướt qua bao nhiêu chòm lá còn óng ánh sương, từ đó, tự do nảy sinh những mơ ước hồng, cũng tinh khiết như buổi sớm và luồng gió tinh trường đó. Như nụ cười chưa vãn đục của hài nhi thuở vừa chui ra khỏi lòng mẹ. Không trách. Không chê. Không kết án. Những gì được đẩy động, khởi phát từ tự nhiên, do sự chân thành, đều không mang nhiều mặc cảm tội lỗi nào. Cứ như thế, lòng mở ra chào nhau. Cứ như thế, lòng trải ra thành hai chỗ ngồi chung. Và sẽ ngồi lại với nhau — điều tiên tri (?) — một ngày sắp tới. Mai. Mốt. Hay vài tháng. Một năm nữa ? Chưa biết chừng.

Những vụ « đấu khẩu » giữa thầy và trò thường được kết thúc bằng các nụ cười dòn, trong. Rồi giờ học hết. Thầy lững thững ra quán cơm. Học trò mở cửa đứng ngó theo, bàng hoàng.

Rồi chiều mai, như công thức, thầy làm lý ôm sách tới. Học trò đã ngồi đợi từ lâu. Thầy thường nói với học trò rằng thầy rất ghét những gì có tính cách đều đặn, công thức; nhưng vì bất khả kháng, thầy rần lẩn theo như chiếc xe. Học trò hơi buồn buồn lúc nghe thầy tự ví thầy như chiếc xe. Chiếc xe còn lẩn nữa. Mãi mãi.

Lần tới, lại vờ quên chuyện cười chiều qua, vẫn như cũ, ông thầy giữ mặt nghiêm. Học trò cũng như thế, nhưng độc đáo hơn một chút.

Hai khuôn mặt lạnh. Bàn ghế. Ly trà sâm. Bông đen. Khăn lau. Phấn viết. Nói. Và trời mưa. Cũng lạnh.

Và rồi chuyện gì sẽ xảy ra ?

Chuyện thương yêu, chữ viết rất xác định, bóc trần. Không ngấm dấu. Nói rất rõ, to. Không đập che.

Nhưng chỉ là chuyện yêu thương cảm. Âm thầm như những cánh én cuối đông tụ về đất. Nhảy đùa ở đó. Buồn ở đó. Và có lẽ, chết cũng im lìm ở đó. Ở đó, tình yêu. Ở đó, thấp thoáng những cánh quạ đen vờn quanh, nhiều, đen kịt như truyền rao những đe dọa ngầm, nhưng rộng tỏa.

Chuyện xảy ra như thế này :

Một chiều, như thường lệ, cô bé đang ngồi làm bài. Làm gần một giờ không ra. Làm không ra, đồ quạu, bèn bỏ bút, vụng vãng với ông thầy :

— Vì không cho hút thuốc, tức quá, nên mới ra bài khó.

Nói xong, cô bé trở mặt ra. Thầy định cười, nhưng cố nín, vờ làm mặt nghiêm, nói với học trò :

— Khó mới mau giỏi. Ra để thôi học chi.

— Học trò không thêm giỏi.

— Không thêm giỏi, sang năm sẽ đứng chót.

— Có sao không ?

— Đứng chót sẽ đội hơn năm chục mạng, ê đầu.

— Kệ.

— Kệ cũng không được. Cái đầu phải tiêm tạp hóa mà « kệ ».

— Được. Được. Được.

— Không được.

— Không được cũng được. Nhưng học trò đứng chót, ông thầy xấu.

— Sang năm ông thầy đâu còn ở đây nữa mà xấu. Lúc đó học trò sẽ xấu một mình.

— Thầy xấu.

— Học trò xấu.

— Thầy...

Cô bé chực khóc. Ông thầy không nở, xuống nước nói, thôi thôi, đừng giảng cho. Đừng đem nước mắt ra dọa. Học trò lăm bằm nói, thêm dọa. Ông thầy lên đứng trên bảng đen. Học trò ngồi nghe nhưng vẫn chưa hết tức.

Thầy bắt đầu nói. Những danh từ đại số có vẻ mới. Những hệ thức nhị cấp. Tích Descartes. Tính phản hồi. Tính đối xứng. Tính gián tuyến. Tính phản đối xứng...

Thầy say sưa nói. Học trò chống cằm nhăn nhó. Thầy viết công thức. Học trò cũng biên chép... Giảng xong bài, thầy hỏi: hiểu chưa ? Học trò lắc đầu. Thầy giảng lại. Hiểu chưa ? Chưa. Hiểu chưa ? Chưa. Hiểu chưa ? Chưa. Thầy vẫn kiên nhẫn. Lần thứ năm giọng thầy hơi khàn khàn. Học trò cúi đầu xuống, rưng rưng. Thầy bỏ tới đứng tựa vào ô cửa nhìn mông ra ngọn đồi trũng điệp rừng cây mịt mù dưới cơn mưa lớn giữa mùa. Rồi học trò nói :

— Thầy hút thuốc đi.

Thầy hỏi :

— Không cảm nữa à ?

— Bữa nay không cảm đâu. Thầy hút đi.

— Ừ, hút. Nhưng hiểu bài chưa ?

Học trò không nói. Lại cúi đầu, rung rung. Thầy xao xuyến. Học trò buồn bã. Thầy nói, thôi, thôi về. Hết giờ rồi. Bận sau đến iảng tiếp. Học trò ngược mắt lên, khẽ giạt mình như vừa đánh mất một cái gì. Thầy ra cửa. Học trò quỳnh quít nói, mưa ướt chết. Đề lấy dù thầy che. Thầy không cần dù, đợi mưa đi. Quán cơm gần đó.

Chiều hôm sau, thầy cảm, không đi dạy được. Thầy bèn nhờ người bạn đem tới cho học trò tấm giấy viết vài dòng : Đau rồi. Học trò được nghỉ mấy buổi đó. Sướng chưa ?

Nhưng học trò không sướng như ông thầy tưởng. Học trò buồn buồn. Những chiều mà ông thầy lững thững tới gặp học trò như một sự đều đặn, đã khiến học trò chấp nhận lấy sự đều đặn đó làm niềm vui đầy, nỗi hạnh phúc lớn. Đôi khi, ta cũng cầu có sự thương xuyên, miễn sao sự thương xuyên không thương xuyên lắm. Không đến độ như cái máy. Không đến độ ù lỳ, tuân phục. Vì thế, học trò cũng như thầy, cùng thầy rất cần sự thương xuyên đó. Nên chỉ, khi thầy đau không đến dạy, học trò buồn quá, tới thăm thầy.

Học trò tới, gõ cửa. Ông thầy ra mở. Học trò ngạc nhiên vô cùng. Mặt thầy bơ phờ, hốc hác. Học trò vội cúi đầu, nói nhỏ nhỏ :

— Học trò xin lỗi thầy đó.

— Lỗi với phải. Vô đây cả mưa.

— Học trò xin lỗi một lần nữa.

Ông thầy kéo ghế, nói :

— Ngồi xuống đi.

Học trò nghe theo, nhưng vẫn nói :

— Học trò xin lỗi.

— Không có lỗi đâu.

— Có. Lỗi học trò bắt thầy giảng bài tới năm lần. Bữa đó hiểu rồi, nhưng tức, giả vờ nói chưa để bắt thầy giảng. Giảng quá nên thầy mệt. Thầy phát đau. Học trò hối hận lắm. Thầy trách không ?

— Không. Bỏ chuyện đó đi.

— Bỏ chỉ được. Hôm nay học trò « đền » thầy một buổi tới thăm, với một bịch cà phê.

— Trời đất. Đau mà cho uống cà phê.

— Đề lành rồi uống. Hợp lý không ?

— Hợp lý.

— Thầy hết giận học trò rồi nghe ?

— Nghe.

— Chắc ?

— Chắc.

Rồi học trò về. Thầy trở vô giường nằm. Như thế đó. Nhưng như thế

là như thế nào ? Ông thầy nghĩ ngợi điều đó rất dữ. Nghĩ, buồn. Những người đàn bà đã đi qua đời thầy, một thời, như những cơn lại nồm tàn bạo. Đi qua. Rồi hết. Không để lại một dấu tích. Một chứng cứ. Cõi miền tình yêu bỗng trở nên im lặng, bất động, giấy chết. Nhưng yêu một người đàn bà khác hơn yêu một cô bé. Quang Dũng có mấy câu thơ : Lòng trai ba mươi. Vui như trẻ lên mười. Yêu hơn tuổi mười bảy... Tuổi ba mươi thì còn lâu ông thầy mới tới. Tuổi mười bảy thì qua rồi. Ngó tới. Trông lui. Tuổi thầy lưng chừng giữa hai giới hạn đó, nhưng không hiểu sao thầy bỗng yêu ghê gớm. Lòng yêu rộn ràng như bông gạo một mai rụng rớt đầy đường. Chính là tình yêu rớt. Chính cô bé là ngọn gió nhẹ rung. Tình yêu lay. Ông thầy chơi với. Cô bé nhập nhòa.

Cô bé tới thăm. Cô bé bỏ về. Ông thầy khỏi đau. Ông thầy tiếp tục đi dạy. Đã có những câu chuyện kể xen vào giữa giờ học. Đã có những bài thơ tình được ngâm nga. Đã cắt bỏ mặt lăm lỳ. Đã lộ ra bản chất tự nhiên. Đã có, thỉnh thoảng, vài lần hò hẹn. Đã có vài lần thỉnh thoảng cô bé khoanh tay đứng trước mặt thầy, nói :

— Thầy cho học trò đi uống cà phê đi ạ.

Lúc đó, ông thầy sẽ khoác tay :

— Bậy bạ. Học trò không được uống cà phê với thầy. Luân lý cấm.

Luân lý ? Nói là để nói chơi. Không bao giờ ông thầy nghĩ tới luân lý đạo đức. Trái lại, ông thầy còn kiêu mạn, dấn chân lên. Nói : Ta sống cho ta. Bất cần thị phi. Sống. Ăn. Ngủ. Đi rong. Mơ mộng. Đau khổ. Buồn bã. Vui sướng. Yêu... Ta sống cho ta. Mặc kệ thị phi. Ta sống cho ta. Không lý tới tha nhân. Khi vui, cười to một tiếng. Lúc buồn, hét tướng vài câu. Ta sống cho ta.

— Đi. Thầy cho học trò đi uống cà phê đi.

Đi. Đi. Đi đi. Ông thầy đại dột đến độ thích thú để tuân theo. Không cần cấm cản. Không cần tự chế. Mở ra để rước vào. Rước vào tiếng chim sơn ca thánh thót. Rướn vào những khuôn trăng đêm rằm vàng vạc. Và rước vào mơ ước trắng hồng như bông lài bông huệ. Oí cô bé tóc dài buông che. Oí cô bé tay hồng lông măng sữa :

Và, dĩ nhiên, sẽ đi uống cà phê. Đi ngồi quán. Giam kín hồn tại đó. Đi. Rồi còn đi nữa. Không cưỡng được, xếp sách vở lại. Đi. Đi uống cà phê. Đi kể chuyện những chàng thi sĩ đời rách tâm thơ tình trên những ống khói. Đi nói chuyện có con bướm vàng, chiều vàng, đậu trên khóm cúc vàng.

— Thủng thủng. Đi thi đi.

— Không phải thầy sợ à ?

— Sợ chi ?

— Sợ đi với học trò người ta bêu cho.

— Mặc kệ người ta.

— Ngon dữ.

— Chứ sao. Minh sống cho mình. Dư luận là đất. Đất làm thành con đường. Hãy ngẩng đầu, bước lên đó mà đi.

Đi một bữa. Ba bữa. Chín mười bữa. Sẽ có chín mười chuyện tuyệt vời, khó quên.

Nhưng, ít thì được. Nhiều quá là có chuyện. Nhiều quá, dư luận sẽ xia vô, sẽ đồn. Dư luận đồn, gia đình sẽ hay. Gia đình hay, sẽ nhân danh luân lý để cấm cản. Cấm cản bằng cách rẽ núi chia sông.

Một sáng đẹp trời, học trò buồn bã tới nhà thầy để báo tin : bề rồi. Có đũa hơi ác, mách với ba rằng học trò đi vô quán với thầy. Ba tức. Ba bắt học trò lên Đà Lạt học. Đi gấp. Bao giờ đi ? Mai.

Mai ? ông thầy ngạc nhiên hỏi ? Học trò gật đầu. Thế đã xếp đặt chưa ? Rồi. Rồi là rồi. Xa rồi. Hết rồi. Phải không ?

— Thôi. Mai thầy đưa học trò ra bến xe.

Học trò lại gật đầu, muốn khóc.

Ông thầy đóng mạnh cánh cửa màu xanh.

5 giờ sáng.

Học trò khoác áo choàng nhưng tím, nón nỉ, quần « bát » xám. Thầy mặc chiếc len nâu. Hai thầy trò đang đi trên đường.

Học trò ôm cặp. Thầy xách giúp chiếc xách, miệng môi phì phèo thuốc lá.

Trời mưa lất phất. Khối sương mù ít, loãng, vờn quanh, bị gió đẩy trôi là đã đạt về hướng ngọn đồi.

Quán T.N. Hai phin đen.

Đây là tách cà phê chót, học trò uống với thầy. Cô bé nói thế. Thầy im lặng.

Một lát. Thầy đọc thơ René Char cho học trò nghe : ne regardez q'une fois la vague jeter. L'anere dans la mer.

Học trò nói học trò đi xe chứ không đi thuyền. Thầy dừng nói tới sông và biển. Buồn. René Char kể René Char.

Thầy không nói nữa.

Một lát.

— Đây là tách cà phê chót.

Cô bé lập lại. Thầy giả vờ cười :

— Học trò lên trên đó không được học thêm ai nữa nghe ?

— Nghe.

— Không được cù rủ ông thầy khác đi uống cà phê nghe ?

— Nghe.

— Nghe sao ? Nói lại coi.

— Không được đi uống cà phê với ai. Chỉ đi với thầy này.

Cô bé chỉ vào ông thầy : này, này.

Ông thầy nói hứa đi. Cô bé gật gật, hứa.

Một lát. Cô bé hỏi :

— Dặn xong chưa ?

— Xong.

— Giờ đến lượt học trò dặn.

— Dặn đi.

— Ở đây thầy không được đi dạy thêm ai nữa nghe ?

— Nghe.

— Không được rủ học trò khác đi uống cà phê với thầy nghe.

— Nghe.

— Thầy đọc định đề Euclide đi.

— Từ một điểm ngoài một đường thẳng ta có thể vẽ một đường thẳng khác, thẳng góc với đường đã cho, và chỉ một mà thôi.

Cô bé nhắc theo định đề đó :

— Một ông thầy có thể « quen » một cô học trò, và chỉ một mà thôi. Cả hai cùng cười.

6 giờ sáng.

Ngồi quán một giờ. Hai thầy trò lại ra đi ngơ ngẩn trên con đường. Trời mưa có hột.

Cô bé khe khẽ đọc thơ Nguyễn Sa : Mai tôi đi chắc trời mưa. Tôi chắc trời mưa mau. Mưa thì mưa chắc tôi không bước vội. Nhưng chậm thế nào rồi cũng phải xa nhau...

Ông thầy nói :

— Không được « tôi ». Không được lạm dụng chủ từ. Phải đọc là học trò.

— Dạ. Học trò.

Bến xe. Người đàn ông ngồi ghi vé sau quầy. Khoảng tiền thối lại được ông thầy nhét vào cặp da của học trò. Dãy quán bên kia đường, phía trước những nồi súp sôi ùng ục thổi lên nghi ngút từng vệt khói xám vẽ thành các vòng tròn. Hai người cùng ở trên một vòng tròn nếu bỏ công tìm nhau chắc có ngày cũng gặp. Nhưng lâu. Những chuyến xe chờ sẵn với 1 âm tiếng động cơ nổ bao giờ cũng có chia ly.

Cô học trò nhắc cho ông thầy lơ ngơ nhớ điều đó :

— Thưa thầy. Học trò sắp xa thầy.

Ông thầy ngó lơ về phía núi. Hai giọt nước mắt thật đẹp bịn rịn ứa ra khỏi rìm mi mắt đen, lăn từ từ xuống, đậu lại trên đôi má bầu bĩnh của cô học trò mới lớn. Ông thầy ông ngó lơ là phải.

— Thưa thầy,...

— Thầy với bà. Đi đi. Ngoan.

Cô học trò cúi đầu.

— Học trò sẽ ngoan như thầy nói.

— Cười đi.

— Thầy ác lắm. Buồn « thú vị ruột » mà biểu cười.

— Khóc đi.

— Ai lại đứng giữa bến xe mà khóc. Dị lắm..

— Thế thì đi đi.

— Lên trên đó học trò viết thư về liền liền. Thầy chờ không ?

Một phút.

Xe rờ máy. Cô học trò ngơ như tìm mình đập nhịp tư.

Số ghế 13. Cô học trò ngồi xuống. Số xui.

Anh lơ xe hô lớn :

— Đà Lạt. Chạy.

Xe chồm tới. Một bàn tay con gái thò ra khỏi ô cửa, vẫy vẫy. Mới thoáng nhìn một chút, xe đã vụt đến gần chân cầu. Ông thầy chột ngơ ngác đưa mắt ngó tìm quanh bến xe nhưng chẳng thấy cô học trò đâu. Chỉ thấy lơ ngơ thiên hạ qua về. Và thấy mưa.

TÌNH THƠ MỘNG

Khi nào mình có thể đi cinéma mi « người ta » được hả chị? Và nếu mình đi, người ta sẽ nghĩ gì về mình? Có nên đi không hả chị? Tại sao người ta lại mời mình đi ciné vậy chị?

HỒNG HÀ (Huế)

Trong vườn đêm ấy trăng nhiều quá
Ánh sáng tuôn đầy cả lối đi
Tôi với người yêu qua nhẹ nhẹ
Âm thầm không biết nói năng chi.

Đó là đôi tình nhân của Xuân Diệu đi dạo chơi trong vườn trăng. Chưa hề thấy một bài thơ nào diễn tả đôi người yêu nhau hẹn hò và tình tự trong rạp chiếu bóng. Tình là phải có thơ. Và đó mới là tình yêu thơ mộng. Ở vườn trăng, ở đời cao, ở biển rộng, nghĩa là gần gũi thiên nhiên, ta học được cách tổ tình của lá với trăng, của cỏ với đất, của biển với cát... Trong bóng tối, tình yêu sẽ bị quáng mắt, ngộp thở. Sự cao thượng biến khỏi tâm hồn ta. Và ta sẽ hối hận. Vậy chớ nên hẹn hò với « người ta » ở rạp cinéma. Tại sao người ta mời mình, em thử hỏi « người ta » xem. Chị đoán mò rằng, có lẽ « người

ta » muốn cầm tay em trong bóng tối cho đỡ... xấu hổ.

TÌNH YÊU LÀ CÁI GÌ

Chị Ngọc ơi, em nghe nói nhiều đến tình yêu, mà tình yêu là gì chị nhỉ? « Nó » có phức tạp và rắc rối lắm không? Hay tình yêu chỉ như viên kẹo ngọt, em sợ ngậm vào sẽ bị đục khoét răng?

SÀU ĐÔNG (?)

Ngọc nhớ là đã « giải đáp » một câu « thắc mắc » tương tự như câu hỏi của em. Tình yêu là gì? Trước hết ta phải viết hoa hai chữ TÌNH YÊU. Số 62 (tuần trước đó) bài của một độc giả viết ở trang 1 đã định nghĩa về tình yêu. Yêu tổ tiên, ông bà, cha mẹ, anh em, bạn bè, họ hàng cũng là tình yêu. Yêu tổ quốc, đồng bào, nhân loại cũng là tình yêu. Yêu thầy, cô, trường lớp cũng là tình yêu. Yêu cây cỏ, loài vật cũng là tình yêu. Yêu thơ, yêu nhạc, yêu văn, yêu kịch yêu... cái lương cũng là tình yêu. Và yêu một người con trai (hay một người con gái) cũng là tình yêu nốt. TÌNH YÊU bao la như trời, mông

mênh như biển. Sống một đời người mới chỉ yêu được... chút chút. Nếu em muốn hỏi tình yêu giữa 2 người trai gái thì chẳng những nó phức tạp mà còn không giải nghĩa được. Yêu một người là giải nghĩa tại sao mình yêu, dù mình chẳng biết tại sao mình yêu. Tình yêu có thể là viên kẹo ngọt, có thể là trái bồ hòn. Nếu ta luôn luôn mơ tưởng tới tình yêu cao thượng thì viên kẹo không làm hư răng ta, trái bồ hòn không làm đắng lưỡi ta.

MỘT CHÚT NGỤ NGÔN

Người ta bị mặc cảm tự ti vì thua sút người khác. Còn em không thua gì ai, thế sao em vẫn thấy mặc cảm ghê ghê là? Nhất là đối với mấy nhỏ bạn hơi kiêu một chút, tuy em biết rằng em không thua nó về phương diện gì hết (học hành, sắc đẹp) chỉ trừ tánh tự kiêu.

ĐÌNH BUỒN B2 (Gò Công)

Em là người khiêm nhượng. Những người khiêm nhượng, đôi khi, thường bị hiểu lầm là « mặc cảm tự ti ». Em hãy cố giữ mãi cái đức tính khiêm nhượng của em đi. Mềm còn, cứng gãy. Khiêm nhượng được thương yêu. Kiêu căng bị ghét bỏ. « Cô Học Tinh Hoa » có ghi một bài học cho muôn đời: « Thường Tung sắp chết. Lão Tử đến thăm. Hỏi: Thầy còn muốn dạy trò điều gì nữa chẳng? Không đáp mà há miệng ra: Răng ta còn không? — Dạ rụng hết trơn. Lưỡi ta còn không? — Bầm còn nguyên. Phán: Lưỡi mềm thì còn, răng cứng thì mất. Sự đời nó như vậy. Rán hiểu ra mà sống ». Thế em đã hài lòng chưa?

LÀM THÂN CON GÁI

Chị Ngọc ơi, khi đi ra ngoài đường em cứ bị người ta ngo má khiến hai chân em đánh lộn nhau suýt té. Trong trường hợp này em phải làm sao hở chị? Thản nhiên đi, mắt nhìn về trước hay cúi gằm mặt xuống mà đi. Em thấy những lúc ấy tay chân mặt mũi sao mà trở nên thừa thãi ghê chị ạ! Xin chị « mách nước » cho em với.

MINH THỤY (Qui Nhơn)

Người Việt Nam chúng ta có một câu rất hay đề « giáo dục » những cô gái vừa lớn ra đường phố, ra khỏi cổng nhà mình có được ai chiêm ngưỡng thì đừng làm bộ lờm nguýt, « tỏ thái độ », ra cái điều ta là gái nề nếp nho phong, câu ấy như thế này: « Làm hoa cho người ta hái, làm gái cho người ta nhìn ». Ta chỉ hái những bông hoa thơm đẹp, ta chỉ nhìn những người con gái duyên dáng, dễ thương. Vậy được thiên hạ nhìn mình, trước hết, em có quyền nghĩ rằng trời đã cho mình đẹp. Tạ ơn trời xong thì ban lại ân huệ cho đời. Em hãy nhượng ngừng một tí cho người nhìn em xúc động, hãy hồng đôi má một tí cho người ngo má em thỏn thốc, hãy cười duyên một nụ cho những vần thơ bỗng bẻ ra đời...

● Một người đàn bà đẹp thỏa mãn đôi mắt. Một người đàn bà tốt thỏa mãn trái tim. Người này là một món trang sức, người kia là một kho tàng.

NÃ PHÁ LUÂN

● Có đến một tuổi mà các cô gái đẹp hiểu ra họ hết đẹp và các cô gái xấu tin họ đã xấu.

LOUIS JOUVET

● XANH MÀU MẮT ●
 MẮT XANH MÀU MẮT XANH MẮT
 THÙY NHI
 ● MÀU MẮT XANH ●

Rõ ràng là tôi vừa thấy một cô bé. Một cô bé xinh xinh, độ mười bốn mười lăm tuổi, chạy trên bờ cát mịn ướt. Cô bé mặc cái quần patte màu nâu, áo polo vàng nhạt, tay cầm một cái kính màu xanh và đội chiếc mũ trắng rộng vành. Cô bé chạy nhanh lắm, hai bàn chân nhỏ thoăn thoắt trên cát, đôi tay đang đưa mạnh khiến nhiều lần tôi tưởng như cái kiếng văng mất rồi. Tôi cố gắng dõi mắt nhìn theo nhưng một lát cảnh vật trước mặt tôi như lóa đi. Năng tự nhiên bưng lên làm tôi chơi vui, tôi nhắm mắt lại một lát rồi mở ra. Năng đã dịu xuống, tôi như vừa trải qua một giấc mơ. Cô bé đã biến mất.

Tôi ngăn người đi một lát rồi vội vã xô công bước ra. Gió từ biển thổi vào lồng lộng, hai bàn tay tôi trống trải một cách đáng thương. Tôi đi dọc theo bờ cát. Những dấu chân cô bé lúc này đã bị xóa hết, không còn một dấu vết gì của cô bé trên bờ biển nữa. Tôi thất vọng đi chậm lại nhưng vẫn tiến về phía cô bé đã chạy. Chiều thứ bảy, bờ biển vắng ngắt cũng chẳng có gì lạ vì biển này là một biển nhỏ. Mỗi chủ nhật bờ biển mới đông người nhưng người toàn là những lũ con trai loắt choắt năm mười tuổi đến tắm nghịch,

đá bóng, tạt nước với nhau. Cảnh ấy tái diễn đều đặn mỗi chủ nhật khiến tôi chán ngắt. Những nỗi hứng thú náo nức chờ lúc vừa bãi trường của tôi không bao giờ trở lại trong trí. Tôi nhón lại nhà ông tôi. Ngôi biệt thự lớn quét vôi trắng vẫn đứng im lìm, vững chãi bên bề nước mênh mông.

Năng lại bưng lên, trái một màu vàng chói lọi trên mặt biển, mặt nước xanh lóng lánh như kim cương. Tôi đưa tay che ngang mắt, dãy núi bên kia bờ biển che mắt. Tôi mỉm cười với một ý nghĩ so sánh ngọn núi với bàn tay mình. Thình lình, tôi đứng khựng lại, bàn tay tôi đã buông xuống từ lúc nào. Tôi cúi xuống và đưa tay nhặt cặp kiếng xanh nằm im lìm trên mặt cát, hai mắt kính tròn lớn và xanh biếc. Đó là cặp kính của cô bé lúc này. Cặp kiếng xinh xắn ấy lại đang nằm trong tay tôi. Tôi mân mê cái gọng lạnh đến láng và đeo lên mắt, tay tôi chạm đến cái trán vã mồ hôi của mình. Bầu trời bây giờ đã đầy một màu xanh dịu mát. Tôi mỉm cười: cặp kính huyền diệu làm sao.

Cô bé có trở lại không đây. Tôi tự hỏi cặp kính này giá bao nhiêu. Ba trăm, năm trăm, hai ngàn, bốn ngàn, bảy ngàn. Tôi hơi nóng tai, tôi ngồi xuống ụ cát ai đắp sẵn và chờ đợi.

Hình như năng đã dịu xuống sau hai mắt kính xanh. Tôi vẫn không muốn gỡ lách ra, tôi rút một điếu thuốc ra hút. Những vùng khói xanh bay lên, tan loãng trong không.

Cuối bờ biển là một rừng dương nhỏ. Rừng dương thật xanh mà một người đã diễn tả bằng chữ « xanh ngắt mắt » nhưng sau cặp kính xanh, màu lá dương cũng không còn nữa. Tôi đã rời ụ cát đến đây, cũng không ửng công lắm. Sau những thân cây rù lá, những tà áo màu, những mái tóc đen thấp thoáng. Tôi tiến đến gần. Một đám con gái độ hai mươi đưa ngời thành vòng tròn vừa vỗ tay vừa hát. Một hồi còn dài vang lùa, tiếng hát ngưng bặt. Cô bé lúc này và một cô bé đứng giữa vòng. Một vài cô có lẽ thấy tôi nhưng vẫn tỉnh bơ, cuộc chơi của họ tiếp tục. Cô bé mặc quần màu xanh đậm và cũng áo vàng, tay cầm đang đưa cái còi trắng, tay kia nắm tay cô bé nói to.

— Thưa quý vị, đây là công chúa nước Nga. Công chúa đã đến tuổi... cặp kê (cô bé che miệng cười khúc khích) và đang kén chồng.

Thì ra các cô đang chơi trò « công chúa kén chồng ». Tôi cùng cười theo, những tiếng cười rúc rích nổi lên khắp vòng cô bé áo vàng lại nói.

— Hôm nay có hai hoàng tử nước Anh và nước Pháp xin hỏi công chúa, công chúa phân vân không biết làm sao.. Và nàng sẽ ra điều kiện: Ai làm vừa lòng công chúa trước sẽ được cưới công chúa. Cái vòng tròn của chúng ta sẽ được chia làm hai, một nửa là nước Anh, một nửa là nước Pháp. Mỗi nước sẽ dốc hết toàn lực để giúp hoàng tử nước mình. Mỗi nước sẽ phải qua ba... « hiệp ». Xin quý hoàng tử cho công chúa được diện kiến

Hai cô bé nữa bước ra, cắt đứt vòng tròn rõ rệt. Cô bé công chúa vẫn đứng yên cười chím chím.

— Thưa công chúa, đây là hoàng tử nước Anh, người đứng bên tay trái công chúa và bên tay phải là hoàng tử nước Pháp. Cả hai đang chờ lệnh công chúa. Công chúa muốn gì ạ ?

Cô bé mỉm cười nói thật nhỏ. Cô bé áo vàng cười rất tươi :

— Ồ thưa quý vị. Chúng ta sợ ý quá, chúng ta hãy nhìn xuống chân công chúa. Giày công chúa đâu rồi ? Nhưng thưa quý vị, công chúa chỉ muốn một chiếc guốc màu nâu. Một chiếc guốc nâu, thưa quý vị !

Hai hoàng tử chạy vụt về mỗi nước của mình, tiếng bàn tán xôn xao vang lên, đi biển có ai mà đi guốc, mà lại mặc đồ tây ! Bàn tán rất nhanh, một nước (phía bên tôi đứng) phải ngay một phái đoàn chạy đến ngôi nhà gần đó mượn. Cô bé công chúa vẫn đứng yên cười mỉm thật đáng yêu. Chưa đầy ba phút sau, một nước đã đem về một chiếc guốc nâu mòn vẹt ! Cô bé áo vàng hân hoan đón lấy :

— Thưa quý vị, nước Pháp đã thắng hiệp đầu. Đây là món lễ vật mà hoàng tử nước Pháp đã đem đến theo ý công chúa.

Đám con gái bên tôi vỗ tay vang dội. Cô bé áo vàng trao chiếc guốc cho cô bé công chúa rồi nói tiếp :

— Và bây giờ là hiệp thứ hai. Yêu cầu quý quốc chuẩn bị. Thưa công chúa, hẳn là công chúa rất bằng lòng với món lễ vật của nước Pháp đem dâng vừa rồi. Thưa bây giờ công chúa muốn gì ạ ?

Cô bé lại nói thật nhỏ. Cô bé áo vàng vẫn cười rất tươi :

— Lần này, thưa quý vị.

Cô bé áo vàng ngừng lại một giây.

— Công chúa của chúng ta vừa đi dạo ở bờ biển về. Trong lúc đi dạo công chúa có làm rơi một cái kính đeo mắt. Cái kính bằng ngọc bích xanh biếc rất quý, thưa quý vị, đó là món quà của hoàng hậu đã tặng công chúa trong dịp sinh nhật mười sáu của nàng. Bây giờ công chúa muốn tìm lại cái kính ấy.

Tìm tôi đập thình thịch, đúng là cái kính bằng ngọc bích ! Tôi tiến đến gần vòng tròn hơn, tay gỡ cái kính xuống ngoắc ngoắc. Đám con gái ở phía đối diện — thuộc nước Anh chạy đến reo vang :

— Đây rồi, đây rồi !

Cô bé quay lại, hình như cô bé kêu lên gì đó, nhưng hẳn là phải ngạc nhiên lắm cái kính đã ở trong tay cô bé công chúa, cô bé áo vàng đang bỏ bỏ xuống kết quả. Nhưng hình như cô bé công chúa chẳng nghe gì cả. Cô bé liếc nhìn tôi, hai má đỏ hồng, tay mân mê cái gọng kính.

Bây giờ, tuy không đeo kính nhưng tôi vẫn thấy bầu trời xanh rất xanh.

truyện dài ĐÌNH TIẾN LUYỆN

Vui chuyện, Hiền nhắc tới lúc đầu gặp lại nhau ở đây, cả hai cùng làm mặt lạ khách sáo. Chuyên khách sáo ghê. Chuyên nheo mắt :

— Chứ không phải nhìn anh chỉ... quen quen thôi.

— Vâng, hình như tôi cũng nhớ là gặp cô ở đâu một vài lần.

Cả hai cùng cười nhỏ, tiếng cười vỡ ra trong những hàng răng đều đặn của Chuyên làm Hiền rợn rợn, chàng chỉ dám khẽ nhìn Chuyên một lần, lúc ấy, và bâng quơ quay đi, bối rối thấy rõ. Tiếng cười rớt xuống rồi im, Hiền lặng người một lát, lúc Hiền và Chuyên đứng dưới bóng râm của tàn cây muồng đơm đầy hoa vàng. Chuyên ngồi trên đầu xe của bố và Hiền đứng cạnh đấy, những ống hút còn cắm hờ hững trong miệng chai cam đã vơi xuống quá phân nửa. Mãi lâu sau Hiền mới bắt trở lại câu chuyện. Đứa con trai ấy không lạ lắm, mười tám tuổi cũng chỉ dám rụt rè đứng ở cửa sổ trường nhìn xuống đường chờ các bóng áo trắng trường bên cạnh ngang qua. Mười chín tuổi biết làm bài thơ với rung động đầu. Bài thơ bốn chữ. Ngập ngừng ngược lên. Rồi cúi mặt xuống. Ngại ngừng bước sang. Rồi đứng mãi đấy. Mở lòng bàn tay. Tay nàng còn trắng. Úp vệt bàn tay. Tay em trắng tay. Tìm trong vở mới. Điều buồn ở đâu. Mở trang giấy này. Hoa nào ép đấy.

Chuyên nhìn xuống đôi chân mình đang đưa. Chuyên bảo :

— Chuyên vậy đó. Tại bạn Chuyên bảo Chuyên ư lên mặt, hách hách làm sao ấy. Anh Hiền có thấy thế không ?

Hiền không đáp, nhìn Chuyên cười nụ nhỏ. Chuyên vẫn đang đưa đôi chân mình :

— Chuyên thấy Chuyên chả hách với ai bao giờ cả. Có thỉnh thoảng bị bạn bắt nạt thì có.

— Chuyên coi bộ ở nhà được chiều chuộng lắm nhỉ ?

— Có thể, tại Chuyên là con cả mà cũng là con út.

— Vậy hở, Hiền khế kêu. Thế thì Chuyên có lý do.

— Lý do gì cơ ạ ?

— Lý do được chiều chuộng.

Chuyên chớp mắt, cúi xuống, giọng nhỏ :

— Chẳng được chiều chuộng nhiều đâu anh. Mẹ bỏ Chuyên năm Chuyên mười một tuổi. Mười một tuổi Chuyên vào nội trú một năm, khóc trống cả hai mắt bố mới mang về sống với bố.

— Biết Chuyên, tôi nhớ tới nhân vật ở ngôi thứ nhất trong « Bonjour tristesse ».

Chuyên cười buồn :

— Giống thật hở anh ?

Hiền nói chữa lại :

— Tôi chưa biết, nhưng tôi chỉ liên tưởng tới vậy thôi.

Chuyên tụt xuống khỏi chỗ ngồi khi bố nâng và Mạc trở lại.

— Bố về chưa bố ?

— Tùy con.

Chuyên kín đáo nhìn sang Hiền :

— Tùy công việc của bố chứ ạ.

Bố vỗ vai Chuyên.

— Lát nữa bố sẽ đưa con đi ăn chả cá, cái kẹo của bố ạ.

Chuyên thu những cái vỏ chai trà nó trở lại chỗ nằm cũ trong chiếc tủ lạnh đựng đá nhỏ trong xe. Hiền và Mạc còn nói chuyện nhỏ gi với nhau ở dưới gốc muồng vàng và cả hai leo lên xe trở về. Khúc đường đất ra xa lộ bụi tung trắng xóa, xáo mắt bóng Hiền. Chuyên gỡ kính ra tìm trong chiếc ví tờ giấy mỏng lau nhẹ hai mắt, nàng thấy hơi chóng mặt khi dựa lưng vào nệm xe. Chờ một lát, bố trở lại ngồi bên Chuyên, buổi chiều đã bắt đầu dịu nắng.

— Bây giờ bố con mình thanh thoi được rồi.

— Con muốn bố cho con đi chơi lăng quăng trước khi đi ăn uống gì.

— Đồng ý, bố cũng nghĩ thế.

Chiếc xe rời con đường đất ra xa lộ, Chuyên phải nhắm tịt hai mắt và bịt chặt lấy mũi miệng dù đã quay tất cả các kính xe lên. Chuyên ho liên liền :

— Bố cho trải nhựa khúc đường này đi bố.

Bố Chuyên cười cười, đó là lần đầu con đi con đường này theo bố đi làm.

— Tất cả những nơi bố đã làm đều có một khúc đường ghê gớm thế này hở bố ?

— Gần như thế.

Chiếc xe ra xa lộ. Gió lồng lộng, gió đưa rập những ngọn lúa nặng trĩu hạt, những ngọn cỏ xanh. Trên những bờ ruộng mấy con trâu lững thững gặm cỏ, mấy con chim, là loài chim gì, Chuyên không từng thấy bao giờ.

— Con chim gì mà nó đậu trên lưng những con trâu kia thế bố ?

— Đó là những con chim sáo, có lẽ nó từng theo mấy chú trâu để nhờ kiếm mồi, những con còn trùn nhỏ ấy mà.

Chuyên ra về chăm chú nhìn những con vật hiền lành ấy, nhưng tầm mắt của nàng lang thang nơi đâu. Một người con trai vừa bảo mình giống một người khác, một người con gái có nỗi buồn nào đó, trong cuộc đời. Thực sự, tìm bắt những niềm vui thì chẳng cần tìm bắt thêm nỗi buồn mà nó cứ đến, bất cứ lúc nào, khi tiếng cười vừa ngừng hay tạm ngừng. Nỗi buồn thì rất sẵn. Chuyên mơ hồ thấy được đám mây đời mình đang trôi bồng bềnh trên lưng trời kia, mỗi cơn gió là một khúc rẽ, dù ta có thêm cách mấy, đứng lại soi gương và mơ mộng ở một quãng thời nào, thì vẫn không quên được ta đang chở sẵn những hạt nước nặng trĩu, rồi mưa xuống, tự nhiên, mang buồn cho đời.

Chuyên quay sang nhìn bố, tay để hờ hững trên vô lăng bố lái xe như một người đi bộ, lang thang, không ý thức. Hai bố con ngồi bên nhau như hai viên đá cuội ngoài bờ biển, như hai khúc gỗ buồn nằm ở ven rừng.

— Bố ơi, bố.

— Gì, Chuyên ?

— Bố có nhìn thấy cái xe chở cây nghênh ngang ở giữa đường kia không bố ?

— Chi vậy ?

— Bực mình quá, bố tông vào nó một cái đi bố.

— Đừng nhảm, con gái bố.

Chuyên cười như một nụ cười phải có :

— Đời còn đang đẹp quá đi bố nhỉ.

Bố khẽ quay sang nhìn Chuyên ; Chuyên nheo mắt với bố.

— Bố hút thuốc nha bố ?

— Ừ, cho bố một điếu.

Chuyên tìm gói thuốc ở băng sau và gắn lên môi bố một điếu. Chuyên kêu lên :

— Ừa, bố đời thuốc hồi nào vậy ?

— Ừ ừ, thuốc này không có đầu lọc.

Chuyên ngấm nghĩa một điếu thuốc rồi bỏ nó trở lại bao, hỏi bố :

— Đầu lọc với không đầu lọc khác nhau thế nào hở bố ?

— Đại khái có đầu lọc thì nó cản đi chút khói cay khói đắng, những ngậm khói bị lọc đi, nhạt hơn.

Chuyên vẽ những ngón tay lên mặt kính trước :

— Đời bộ cần nhiều cay nhiều đắng thế sao bố ?

Bố cười khẽ vì điếu thuốc còn ngậm trên môi, bố vờ tay vỗ lên lưng con gái :

— Bố tưởng chiều nay con gái bố vui vẻ lắm chứ ?

Chuyên rút người hẳn lại trong thế ngồi dựa. quay sang nhìn bố, gì cơ ạ, và ông biết là đã làm nằng giậ mình. Ông cười cười, nụ cười vẫn còn nhiều con trai tính lắm :

— Châm lửa cho bố đi chứ nhỉ.

Chuyên cầm chiếc diêm trong tay này giờ mà quên mất, nằng chồm hẳn người lên châm thuốc cho bố, đến ba bốn que diêm đầu thuốc mới chịu cháy.

— Chi mà nhìn bố lạ vậy ?

— Con nhìn điếu thuốc chứ.

— Chi vậy ?

Hai mắt nhìn thẳng trước, Chuyên ngồi ngay ngắn, miệng tùm tùm cười. Bố hét lên :

— Cười chi ?

— Không ạ.

— Đừng bắt nạt bố nha, nhỏ.

— Vậy thì con nói, bố cảm động rần mà chịu.

Bố Chuyên từ từ, nhỏ này lắm chuyện quá. Chuyên nói, bố à, người ta bảo rằng khi đốt thuốc đầu thuốc không cháy hết là có người đang mong. Bố đang có người mong, thôi quành xe lại trở về đi bố. Nhỏ này lắm chuyện quá, nhỏ đốt thuốc cho bố chứ bố có đốt thuốc đâu. Chuyên vẫn tự trách mình sao cứ hay cố tình để ý về bố kỹ thế, Chuyên có muốn đâu có lẽ là tại con gái tính là thế chàng, ưa nhìn ngó những cái nhỏ nhặt. Chẳng hạn như bố đã thay đổi mái tóc, thay đổi thuốc hút hay đôi khi Chuyên thấy bố lơ đãng trong công việc. Chuyên đùa, Chuyên trêu bố, nhưng như bây giờ, câu đùa của Chuyên lại đưa Chuyên rơi vào nỗi buồn, một chỗ sẵn cho nỗi buồn. Bố để lơ tay lái và chiếc xe phải lách vẹo vờ tránh một chiếc xe đồng chiều làm Chuyên ngã chúi vào bố. Chuyên ngồi lại sát cửa xe ngó ra ngoài trời và cảm thấy buồn quá sức :

— Bố ơi, cho con về đi bố.

Chuyên nghĩ có lẽ cảm động thật. Một người đang đợi bố. Bà Hạnh đang chờ bố. Bố quành xe trở về khi trời tối đậm, xa lộ đan ngang dọc đèn xe. Thành phố quen thuộc với nhà cửa và cây cối, xe cộ và tiếng động, quen thuộc đến thật buồn. Chuyên khóc ở bên cửa xe mà bố không biết. Thôi, về nhà bố ạ, con không thấy thèm ăn uống gì lúc này.

(Còn nữa)

truyện dài DUYÊN ANH

Chương một

— Mời yêu cả chàng vô răng, ở quán ăn bước ra miệng vẫn ngậm chiếc tăm làm kỷ niệm một... chuyến ăn !

Phượng thích chí, cười ròn rã. Máy bay xuống thấp dần một cách êm ái. Và tiếng nói dễ thương của cô tiếp hành viên báo tin vui cho những kẻ nóng lòng :

— « Phi cơ sắp đáp xuống phi trường Nha Trang. Xin quý khách kéo ghế cho thẳng, buộc giày an toàn, xin đừng hút thuốc. Cảm ơn. »

Phi cơ sắp đáp xuống phi trường Nha Trang. Chính tiếng ngân ngửi đó làm tôi xúc động. Chẳng hiểu tôi nghĩ có làm không : Khi ta đến một miền đất lạ, ta định ninh rằng ta sắp được sống cuộc đời mới lạ. Cuộc đời ấy vui vẻ hay buồn rầu, ta chưa đoán nổi, nhưng, chắc nó phải mới lạ. Tôi muốn ghi vào cuốn sổ tay câu này : « Kiều Nhi, sinh viên năm thứ nhất luật khoa, hai mươi tuổi mới biết Nha Trang và thoáng thấy Nha Trang từ trên cao đã yêu Nha Trang rồi » Nha Trang là miền quê hương cát trắng, ai qua không quên để lại một vài luyến tiếc xa xôi... Thế thôi ư ? Không, nếu ta đã qua một nơi chốn của quê hương ta, không thể « để lại một vài luyến tiếc xa xôi » mà phải để lại một mảnh của tâm hồn ta.

Phượng vỗ vai tôi :

— Máy bay đang xuống dốc vun vút mà mi thì mãi leo dốc mơ.

Tôi khen Phượng :

— Dốc mơ, chữ tuyệt vời. Đặt tên cho cuốn tiểu thuyết tình yêu hay biết mấy.

— Tình yêu mộng tưởng ?

— Dĩ nhiên.

Phi cơ đã xẹt chiếc bánh trước của nó trên đường bay. Rất bình thường. Người phi công xứng đáng nhận lời khen của tôi. Giọng dễ thương của cô tiếp hành viên rót vào tai tôi :

— « Phi cơ đã đáp xuống phi trường Nha Trang. Xin quý khách ngồi xuống yên, chờ phi cơ ngừng lại hãy rời chỗ ngồi... »

Hành khách của chúng ta có thói quen hơi xấu. Là lên máy bay hoặc xuống máy bay đều thích lên mau, xuống lẹ. Chen lấn nhau lên, xuống. Phượng và tôi ngồi tít hàng ghế sát với phòng của phi hành đoàn. Chúng tôi đợi mọi người xuống hết mới đứng dậy. Hai đứa là hai kẻ « cô đơn » trên cầu thang.

Phượng nói :

— Nha Trang đó !

Tôi khẽ gật đầu :

— Bắt đầu con dốc mơ ở đây.

Tôi tiếp hành viên nhìn tôi, cười làm quen. Tôi nhìn cô ấy, lễ phép :

— Chúc chị về Sài Gòn bình yên.

Cô ấy cảm ơn tôi và nói :

— Chúc cô gặp nhiều may mắn ở Nha Trang.

Ở Nha Trang có nhiều may mắn ? Tôi chỉ mong gặp một may mắn nhỏ đủ làm nổi một kỷ niệm thương nhớ Nha Trang suốt đời. Chiếc 404 đơn chúng tôi đậu ngay cạnh chiếc buýt của Hàng Không Việt Nam. Phượng nhận ra xe của nhà mình liền. Con bé dắt tôi phăng phăng bước tới. Người tài xế trân trọng chào Phượng, đỡ hành lý và mở cửa xe. Tôi ghét cái cung cách này. Nó thích hợp với Phượng. Cũng như, quần áo trắng, áo may ô trắng bó chặt lấy thân hình nầy nở, tay cầm vợt, miệng nhai kẹo cao su, từ trong C.S.S. bước ra, chỉ thích hợp với thiếu nữ con nhà giàu căn cơ. Không bao giờ thích hợp với thiếu nữ con ông nghị sĩ vừa đặc cử, con ông bộ trưởng vừa leo lên địa vị xã hội, con ông nhà thầu vừa nổi nhờ người Mỹ sang đây. Dù đúng một, dù đã học cách sống của trường giả kỹ lưỡng, người ta vẫn nhận rõ họ là bọn trường giả học làm sang, bọn thời thượng đeo cái đuôi dĩ vãng quê kệch tội nghiệp. Tôi ngưng ngưng theo Phượng bước vào xe, ngồi trên đệm bọc vải trắng muốt. Chiếc xe màu đen, đệm bọc vải trắng làm tăng thêm vẻ sang trọng. Thế giới của tôi là xe gắn máy Nhật, xe Lam ba bánh, xe buýt. Chưa lần nào tôi mơ tưởng được lái chiếc xe hơi thể thao. Hình như tuổi trẻ không mơ tưởng chuyện đó, cho nên chẳng tìm thấy một người tuổi trẻ nào ham mua xe số. Niềm mơ tưởng của tuổi trẻ vượt khỏi những mơ tưởng bình thường và tầm thường. Đôi khi, vì thế, tuổi trẻ bị kết tội lãng mạn, không tưởng. Và khó hiểu. Thử sự, khó hiểu

của tôi. Không thích làm chủ một chiếc xe nhưng tôi cứ thích ngắm xe. Và tôi tìm ra một điều : Những chiếc ô tô Hoa kỳ, Nhật bản màu sắc lộng lẫy, tiện nghi bậc nhất, phần đông, chủ của chúng nó đều là bọn giàu nổi.

— Mi vẫn leo dốc mơ đấy hả, Kiều Nhị ?

— Ừ.

— Rất tiếc.

— Sao ?

— Không báo tin sớm để kếp vô răng đem hoa quàng lên cổ mi !

Xe đã qua cổng chốt thuộc khu vực kiểm soát an ninh. Biển trước mặt Bên xanh dưới trời vàng. Năng khiếu vũ trên mặt biển. Biển vui tươi. Qua những tàu lá dừa rung rinh, biển cơ hồ đang lên tiếng. Chào tôi đấy. Cảm ơn biển nhé ! Tôi say mê ngắm biển. Phượng nói đùa :

— Mi còn nhiều ngày để tình tự với biển, hãy tạm quên đi. Tao sợ mai mốt mi sẽ quên hẳn biển vì cuộc tình khác.

Xe rẽ sang phía tay trái. Bỏ biển lại sau lưng tôi. Con đường Yersin yên tĩnh, ngăn ngủi và có vẻ thân mật. Phượng chỉ tay :

— Căn nhà màu trắng.

Tôi hỏi :

— Đó là căn nhà ?

Phượng cười :

— Mi muốn gọi là biệt thự cũng chẳng sao. Căn nhà nghe nó êm ấm hơn.

Xe chạy chậm dần và quẹo vô cổng. Người tài xế bóp còi. Chị giúp việc chạy vội ra mở cổng. Một bầy chó chạy theo chị sủa vài tiếng rồi vẫy đuôi mừng cô chủ. Xe đi trên lớp đá sỏi trong sân. Tôi không kịp suy nghĩ về bầy chó, về tiếng lạo xạo. Cảm giác mới. Tôi đang ở Nha Trang. Nói cho đúng, tôi đang ở một vũ trụ xa lạ với vũ trụ quen thuộc của tôi. Người tài xế dừng xe, nhanh nhẹn mở cửa bước khỏi xe và, như thói quen của bất cứ một tài xế nào của một gia đình sang trọng, ông ta trịnh trọng mở cửa mời Phượng và tôi xuống xe. Tôi gật đầu cảm ơn người tài xế. Phượng thì tỉnh bơ. Nó hỏi chị giúp việc :

— Làm phòng đẹp để rồi chứ, chị Hai ?

Chị Hai lễ phép đáp :

— Thưa cô, tôi vừa quét dọn lại.

Chị cung kính :

— Hai cụ không ra à, thưa cô ?

Phượng nhún vai :

— Chỉ có hai đứa tôi. Hai cụ ra, Nha Trang sẽ mưa tối ngày.

Phượng dặn dò :

— Mỗi sáng nhớ thay hoa ở phòng của hai chúng tôi. Khỏi lo cơm nước. Chúng tôi ăn tại Frégate. Mua đồ uống chứa đầy vào tủ lạnh.

Giọng con nhỏ Phượng rõ ràng là giọng tiêu chủ. Đây quyền uy. Những người giúp việc rất chịu thú giọng quyền uy đó. Bởi thế, nhà giàu thường

nuôi được đầy tớ irung thành, những người đầy tớ lấy làm kiêu hãnh phục vụ gia đình sang trọng! Dân chủ, với họ, là viễn mơ. Đối xử theo tinh thần dân chủ, họ sẽ nhón mặt và rời bỏ mình sớm một chiều.

— Chị Hai!

— Dạ.

— Mở máy lạnh chưa? Trời nóng quá.

— Thưa cô, tôi quên.

— Chị quên hoài. Lần này rán nhớ: Khi có tôi, máy lạnh mở đều đều.

Sáng làm phòng tắt đi, mở tung cửa một lát rồi mở máy liến. Lên mở máy lạnh.

Chị Hai cống quýt lên lầu. Phượng dắt tôi vào phòng khách. Nó bước giàn máy Teac bầy thật đẹp trên cái buyp phê gần đó, tháo bao vải, cắm điện chọn băng cho máy chạy rồi trở về xa lòng gieo mình xuống, dựa lưng vào thành ghế bọc da, hai chân ghếch lên bàn một cách thoải mái.

— Nhị!

— Hà?

— Qua dốc mơ chưa?

Tôi chưa kịp trả lời thì giọng Connie Francis đã trỗi lên trong vắt và quyến rũ:

— « Where the boys are... »

Phượng hát theo, hồn nhiên, sung sướng. Nó búng ngón tay:

— Cần hút một điếu thuốc nhẹ. Hút thuốc, nhiều khói nghe nhạc mới thắm. Mi đồng ý?

Tôi lắc đầu:

— Sợ ho!

Thời gian như lắng đọng ở cái không khí êm ả này. Tôi nghĩ đây là nơi tôi đã yêu lại âm nhạc một cách thiết tha. Nếu tôi đã trót ghét âm nhạc cay đắng vào mỗi sáng chủ nhật, có dịp, ghé thăm Crystal Palace.

(Còn nữa)

Hãy tìm đọc một tác phẩm xứng đáng nằm trong tủ sách của các bạn trẻ:

CÔ BÉ TREO MỪNG

truyện

HOÀNG NGỌC TUẤN

Những câu chuyện êm đềm quyến rũ về một tà áo lụa, một tâm hồn phiêu lãng, một cảnh hoa Ô Kim Đan, một thời thơ dại bên sông Hương, một mối tình qua điện thoại và... một cô bé treo mừng.

TRÍ ĐĂNG xuất bản
Ấn loát mỹ thuật. Giá 250đ

tuổi ngọc

và bạn ngọc

● QUỲNH THƯƠNG (Thủ Đức).— Cám ơn em đã đọc T.N. một cách say mê. Cám ơn giùm « người ấy » của em đã chịu khó tặng em T.N. Báo sẽ còn đặc sắc nữa. Chưa hết cố gắng mà...

● LÊ XUÂN THANH ĐẠM (Huế).— Anh nghĩ em cứ tiếp tục gửi những bài thơ mới đi. Chờ đăng mới gửi, sợ lâu chẳng?

● HÀ MIÊN THỰC (Huế).— Chú đã dẫn thư ký tòa soạn lưu ý vụ đổi bút hiệu của cháu. Yên tâm mà ăn ngủ.

● NHẬT BẮC (Đà Nẵng).— Đọc thư của cháu thú vị và buồn cười ghê là. Đề nghị của cháu sẽ chuyển cho chú Luyện « nghiên kiu ». Chúc cháu cười hoài.

● HOÀNG VĂN (Tuy Hòa): Những hình bia của bạn ít màu quá, không đủ để làm offset. Mong những hình vẽ trắng đen để trình bày trong ruột (ĐTL).

● V. HẠ (Quảng Ngãi).— Thi sĩ Đào Tiến Luyện là Đại úy, huấn luyện viên vui nhất mà anh đã gặp trong quân trường như một sự thích thú. Nếu gặp ông cho anh gửi lời thăm với nhé. (ĐTL)

● KIỀU THU HÈ TỐ (Saigon).— Thích gửi bảo đảm để còn lấy lại được « cái đuôi » làm kỷ niệm thôi à. Vui nhỉ. Tiếc ghê là tiếc không có

ai để anh nhờ Thu làm cái « trát đòi » giả vờ, giả vờ cho đời mình. Ừ, anh chả bắt gà bắt vịt nhà ai để thiên hạ phải kiện tụng nợ nần. Thi, anh cũng thiếu gì nợ, nợ nần giả vờ cũng được chứ bộ. Lần sau viết bài không được bắt anh để tựa giùm nữa nha. Tội nghiệp lắm đấy. (ĐTL)

● TR. SAO HOA, THỤY, THANH, ĐANG VU.— Đã nhận được bia của các bạn. Ý trong mỗi bia đẹp lắm nhưng chưa đủ để làm một cái bia in offset. Mong nhận được những mẫu bia khác của các bạn.

● N.L.— Đã nhận được những hình vẽ rất dễ thương của bạn và đã cho làm bản kẽm. Những lưu ý của bạn tòa soạn thấy đúng lắm. Phần bạn đó, bạn sẽ giúp cho TN đẹp hơn được bằng vài mẫu bia của bạn. Mong gặp bạn ở tòa soạn. (ĐTL)

● AN CHÂU LAN (Huế).— Sách do NDV in, bạn có thể hỏi thẳng ở nhà xuất bản với mandat 400 đồng để tên cô Nguyễn Thị Tuấn, địa chỉ VĂN. Nếu bạn ghé qua TN được thì chuyển đó lại khác, tác giả tặng bạn một cuốn nóng hổi ngay. (ĐTL)

● SƯƠNG (Gần Thơ).— Gì mà « bạo phổi biên thư » và « thi ăn bổ đức » nghe ghê quá! Anh không khó tính đâu. Hân hạnh được làm người « bạn lớn » của Sương vậy. Học ban C mà

chán đến thế sao? Anh cũng có những « giây phút buồn nòn trong xóm hắt hiu » như thế chứ. Sương cứ viết về như đã viết. Có gì mà gọi là phiền phức, khách sáo thế. Có dịp đi Cần Thơ sẽ xin sương trái cây đấy. (PĐT)

● LUONG HỒNG DIỆP (KBC 3993).— Rất tiếc quá bạn không biên thư riêng được, mong ông thông cảm. Ở tòa soạn chỉ còn quyển *Phượng Vĩ*. Ông gửi bưu phiếu bảo đảm 400 đồng đề tên Phạm Đình Thống, hai tuần sau sẽ có P.V. bản đặc biệt cho ông. Những quyển khác hoặc đã hết, hoặc chưa xuất bản, hoặc không do Tuổi Ngọc xuất bản. Cả 3 số báo ông hỏi cũng đã hết từ lâu. Cảm ơn lời chúc lành của ông. (PĐT)

● ĐÀO NGUYỄN PHƯƠNG (Gia Định) Ờ, lâu rồi. Chú vẫn vậy vậy thôi. Cho chú gửi lời hỏi lại mảnh vườn ngày xưa vậy nhé. Rất ân hận về sự biếng trễ này. (ĐTL)

● NGUYỄN VŨ MẮT CẬN (Gia Định).— Cốt truyện như cháu nói không thường và không khô khan đâu. Chỉ khó viết thôi. Cháu thử đọc cuốn *Phượng Vĩ* xem sao.

● ĐẶNG NGỌC TUỜNG CHI (Đà Lạt).— Mùa thu Đà Lạt chắc phải gọi cảm lắm trong thơ văn của em. Đề chờ tòa soạn đọc bài nhé!

● MỘT BB CŨ (Saigon).— Loạt bài ấy sẽ phỏng vấn khoảng 20 nhà văn, nhà thơ nổi tiếng và chúng ta hy vọng sẽ học được ở họ những kinh nghiệm sáng tác. Cứ viết sẽ hay. Đó là câu tâm niệm của anh. Về một truyện dài dang dở, anh nghĩ có chi mà u hoài với thắc mắc. Tác giả ấy sang báo khác và cũng viết truyện dài cho

báo khác. Đề giữ về đọc đáo cho T. N. truyện đó đành dang dở. Mai Thảo sẽ viết một truyện dài thật đặc sắc cho tuổi vừa lớn.

● TRẦN TUẤN BẮC (Sài Gòn).— Sao lại khách sáo nhỉ? Đừng nghĩ oan cho anh, người em thân mến. Không chừng thư ấy người trả lời em không phải là anh. Em nên, có dịp nào đó, ghé tòa soạn chơi, sẽ thấy công việc của anh. Và hiểu tại sao anh chỉ đọc thư. Mà thư thường nói tới việc bà. Và bài thi anh không đọc một lượt cùng với thư.

● LÊ SĨ ĐÔNG (Cần Thơ).— Thành thật cảm ơn ông. Xin ông cứ gửi bản thảo truyện dài của ông lên. Nhớ chép (hay đánh máy) thành hai bản, giữ lại một đề phòng bị thất lạc. Và gửi bảo đảm đề tên Phạm Đình Thống.

● NGUYỄN TRẦN BẢO CHÂU (Sài Gòn).— Cảm ơn em, « bà ấy » đã xuất hiện đều đều. Nếu thích thì làm giàu cho tự điển *Chạp Phở* đi! Rảnh cháu ghé thăm nhà chủ biên Kiến Vàng.

● THIÊN DI (?).— Cháu đã đọc những câu trả lời của Nguyễn Xuân Hoàng chưa? Vậy cứ bình tĩnh.

● NGUYỄN GIA KHANH (Lai Khê).— Đề anh sẽ tìm đọc bài của em ngay mới được.

● THY THẢO (Biên Hòa).— Người trả lời cháu là D.A. Cháu gửi câu hỏi cho Ngọc thân ái mà không thấy trả lời thì hoặc là câu hỏi của cháu đã có bạn ngọc hỏi trước cháu rồi hoặc là chưa tới lượt trả lời cháu. Vậy chớ nên « khóc híc híc » cháu nhé!

● ĐỖ THỊ DẠ LAN (Di Linh).— Đã một lần đọc T.N., cháu bèn trở thành bạn ngọc, cần gì phải « xin vào gia

đình T.N. ». Tỉnh thoảng nhớ viết cho chú.

● BÍCH NGỌC (Sài Gòn).— Muốn « là một văn sĩ tuần báo T.N. » cũng chẳng khó khăn đâu. Điều trước hết là phải kiên nhẫn, cố gắng và đừng thích được đăng nhiều lần.

● NGUYỄN MINH QUANG (Qui Nhơn).— Tuổi Ngọc sắp xuất bản *Lá Tương Tư* của Mường Mán. Đang xin kiểm duyệt.

● NGUYỄN MẠNH SƠN (Sài Gòn).— Câu hỏi của cháu thật khó trả lời. Làm sao biết chắc khoảng thời gian nào bài gửi về được chọn đăng? Cứ chờ đi.

● DƯƠNG THỊ HUỲNH HOA (Tân Hiệp).— Tuổi Ngọc sẽ còn đặc sắc nữa, sẽ vẫn là đề tài « tranh nhau đọc » của các anh cháu. Mường Mán sắp viết truyện mới cho TN rồi. Cháu chờ đọc nhé!

● NGUYỄN THÁI HÒA BÌNH (Tân Định).— Thư cháu nhiều ưu tư lắm. Rất tiếc chú không được cái vinh hạnh đóng vai trò cô giáo của cháu trong buổi trần thuyết N C T S T của chú. Lý tưởng của tuổi trẻ là gì? Đâu có khó trả lời, chỉ dài thôi. Sẽ có dịp chú trả lời cháu bằng cả một cuốn sách dày. Mến cháu.

● PHAN NGUYỄN (Long Xuyên).— Tòa soạn của chú nghèo đến nỗi thiếu cả cái thùng rác. Vậy cháu đừng lo bài của cháu bị bỏ vào thùng rác. Nếu là tỷ phú Mỹ, chú sẽ xuất bản một số báo thật dày và đăng hết bài của bất cứ bạn ngọc nào gửi về. Cháu thấy tội nghiệp chú chưa? T.N. cũng chỉ là... món hàng! Món hàng không chọn lựa ngon lành bày bán, khách hàng sẽ chê. Thế nên đừng

trách móc tại sao T.N. không bài của mình.

● THUY MIẾN THƯƠNG (Thị Nghè).— Quả thật sức khỏe của chú dạo này sa sút lắm. Chiếc kim của cái cân mãi không nhích lên con số 40. *Phượng Vĩ* còn bản giấy trắng. Rảnh cháu ghé lấy. Quán sách đẹp tiệm lâu rồi. Cảm ơn lời chúc lành của cháu cho gia đình chú.

● NG. T. BÍCH HOA (?).— Có chứ. Đó là nỗi buồn man mác, buồn lơ lửng. Tình yêu nào chẳng có mây buồn bâng lảng, « Ta cũng buồn nhưng thoang thoảng mà thôi ». Tặng cháu câu thơ một thi sĩ chú đã quên tên.

● BÙI ĐIỂM THẠCH (Pleiku).— Quê ngoại anh ở huyện Hưng Nhân gần Hưng Yên, gần quê hương của nhân lồng của em lắm. Thi sĩ Vũ Hoàng Chương (cùng họ Vũ với anh) quả quyết anh là dân Hưng Yên phiêu dạt sang Thái bình. Quả đất tròn, mong có ngày gặp em tâm sự vụn.

● HỒNG PHƯỢNG (Gò Vấp).— Cưỡi đó thiếu gì. Tới nhà sách Khai Trí có liền. Ông ấy là... Đàn ông. Và cưỡi đó sẽ do T.N. xuất bản.

● TRẦN ĐÌNH THÀNH (Huế).— Em cho cái địa chỉ chắc chắn, mỗi tuần anh sẽ gửi biểu em một số T. N. tới khi em hồi cư về Quảng Trị. Đọc thư em anh muốn khóc như em đã khóc khi đọc truyện của anh. Thư cho anh hoài. Cần anh giúp đỡ gì, cứ bảo anh, kể cả về tiền bạc nữa. Không có nhiều nhưng đủ để em mua sách báo và đóng tiền học. Mến em.

● HUỲNH TÚ ANH (Sài Gòn).— Ít khi chú có mặt ở tòa soạn vào buổi chiều.

giọt nước mắt trên dương cầm • vũ hạnh

(Tiếp theo trang 11)

Nhưng tiếng nói thắm đầy nước mắt ấy thực đã làm tôi sửng sờ. Những tiếng ấy xoáy mạnh trong lòng tôi như lướt qua những rung động cạn cạn để tìm sâu vào cái phần xúc cảm bên trong của một con người biết suy nghĩ. Trong một thoáng, tôi thấy tất cả sai lầm của việc tôi làm. Người học trò, bản nhạc, tiếng đàn đối với tôi từ lâu nay hết sức xa lạ. Trong khi người học trò của tôi đem hết tấm lòng thơ ngây vào bài học, vào nghệ thuật, thì tôi mắc bận tâm vào bao nhiêu cái nhỏ nhon của cuộc đời. Sao lại bắt em bé trong trắng phải chịu dày vò vì những tình cảm cách xa em không biết bao nhiêu chẳng đờng, những tình cảm mà em không thể hiểu biết, có thể đi cho đến lúc trọn đời em không bao giờ tìm gặp, nếu sự sống ngày mai sẽ xóa bỏ được hết những u uất khổ đau đã hành hạ con người từ bao nhiêu thế kỷ. Chính cái sự dạy dỗ mua bán này đã bắt tôi đem tấm lòng vẫn đục để phủ nhận những sự thực lớn lao trước mắt. Tôi đã vì tự ái, vì ghét ghen vì thành kiến, hoặc đã vì những hình thức lờ loẹt của cuộc đời lung lạc để không nghĩ đến cái nhiệm vụ thiêng liêng của một nhà giáo dục, của sự truyền cảm trong nghệ thuật, của một kẻ đàn anh đối với em nhỏ thơ ngây. Tôi bỗng ý thức được sự thấp kém của mình. Tiếng khóc như có phép bùa đã tước lột được cả cái bên ngoài biến đổi, che đậy, để lộ nguyên hình cái cá nhân tí tiều trong tôi. Có gái trên tấm lịch như vô duyên hẳn đi, và thời gian, và thời gian trên xếp giấy mỏng manh như quá sức vội vàng. Có lẽ nào con người thực của chúng ta phải được thúc đẩy bằng nước mắt để xây dựng tiếng cười, niềm vui cho tương lai.

Tôi rút cây viết chỉ màu, gạch chéo lên tất cả bản nhạc rồi vuốt tóc người học trò nhỏ, ôn tồn tôi bảo :

— Thôi, chúng ta sẽ không dùng bản nhạc này nữa. Mỗi buổi chú sẽ chọn lọc bài nào hay hơn, vui hơn để cho cháu đàn. Hôm nay, chúng ta nghỉ sớm. Cháu lau nước mắt và ra ngoài chơi đi.

Tôi đứng nhìn em nhẹ nhàng ra khỏi dãy hiên và cảm thấy cả cái khối nặng nề của tòa nhà, cái khối bao la của cảnh vật bên ngoài như quá to lớn đối với cái vóc người bé nhỏ kia. Nhưng cả những khối ấy không bao giờ có thể làm hủy diệt cái thân hình mong manh kia được. Chính những cảm xúc buồn bã, sa đọa của cuộc đời do bàn tay của những kẻ tự gọi là hướng dẫn giáo dục, truyền bá nghệ thuật mới có thể bẻ gãy những tâm hồn như thế, những tâm hồn tốt đẹp có thể sẵn sàng rung động với bao nhiêu nhiệm vụ lớn lao của cuộc đời.

Và, mãi đến bây giờ, mỗi lần nghĩ đến sự mua bán trong phạm vi giáo dục, nghệ thuật, tôi lại cảm thấy vô cùng xấu hổ vì những giọt nước mắt của người học trò nhỏ vẫn còn sáng lóng lánh trong hồn tôi, tỏa chiếu cái sự thực luôn đòi hỏi vươn cao lên của ý thức con người.

VŨ HẠNH